

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

ÖZLEM YURTSEVER

Kirli Beyaz

MO
NA

ROMAN

Kirli Beyaz**ÖZLEM YURTSEVER**

1971 Bingöl doğumludur. 1996'da İzmir 9 Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sinema ve Televizyon Bölümünden mezun oldu. 2000 yılından itibaren İstanbul'da reklam, sinema ve televizyon yapımlarında hem yerel hem de uluslararası platformlarda, çoğunluğu kurucu yönetici olarak önemli görevlerde bulundu. Avşar Film, Ay Yapım, Endemol Shine Turkey ve Fox TV'de iyi reyting karnesine sahip dizilerin sırasıyla üretim, proje tasarım ve yayın için satın alma süreçlerini yönetti. TV projelerinden bazıları; *Kurşun Yarası*, *Yaprak Dökümü*, *Paramparça* ve 2016-2018 yılları arasında yayına giren tüm Fox TV dizileri.

Yazar, iki çocuk annesidir.

Kirli Beyaz

© 2019, ALFA Basım Yayım Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.

Kitabın tüm yayın hakları Alfa Basım Yayım Dağıtım Ltd. Şti.'ne aittir. Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir elektronik veya mekanik araçla çoğaltılamaz. Eser sahiplerinin manevi ve mali hakları saklıdır.

Yayıncı ve Genel Yayın Yönetmeni: M. Faruk Bayrak

Genel Müdür: Vedat Bayrak

Yayın Yönetmeni: Arzu Çağlan

Yayına Hazırlayan: Funda Acar

Sayfa Tasarımı: Eylem Sezer

ISBN 978-605-2182-60-4

1. Baskı: Mayıs 2019

Mona Kitap, Alfa Yayın Grubunun tescilli markasıdır.

Baskı ve Cilt

Melisa Matbaacılık

Çiftehavuzlar Yolu, Acar Sanayi Sitesi, No. 8, Bayrampaşa-İstanbul

Tel.: (0) 212 674 9723 Faks: (0) 212 674 9729

Sertifika No. 12088

Genel Dağıtım

Alfa Basım Yayım Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.

Alemdar Mahallesi, Ticarethane Sokak No. 15 34110 Cağaloğlu-İstanbul

Tel.: (0) 212 511 5303 Faks: (0) 212 519 3300

www.alfakitap.com – info@alfakitap.com

Sertifika No. 43949

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

ÖZLEM YURTSEVER

Kirli Beyaz

*Şartlı sevgiyle ölçüsünü yitirdiğimiz değerlerimize,
çarelerini bilemediğimiz yokluklarımıza ve samimiyet
özlemlerimize...*

*"Belki ben yazarken çok yanlış yaptım ama eminim ki
siz öyle okumayacaksınız."*

*İmkânSİZİMSİN,
Meğer imkânsıza tutulmuşum.
İmkânsız, çünkü hem kendine hem bana uzak.
İmkânsız, çünkü benim olamaz.
İmkânsız, çünkü imkânsız.*

Gözlerimdeki kurumuş ıslaklığı fark edince Fırat, “Karşılaştığımızdan bu yana sahne ister istemez hep bizim oldu. Senin halini hatırlarını hiç sormadım, nasılsın?” diye sordu.

“Bir iktidar kavgasının içinde yaralandım,” dedim. “Zihnim ve kalbim, yönetimde tek söz sahibi olmak için itişip kakışıyor.”

“Neden başladı bu iktidar kavgası peki?” diye sordu Fırat. Oysa aklımdan şüphe edeceğini düşünerek, “Ne saçmalıyorsun?!” demesini beklerken.

“Bedenimi yöneten kalbim, zihnimin yönetimindeki duyguların sakilliğinden şikâyet ederek, düşüncelerimin de yönetimine el koydu birkaç gün önce,” dedim. “Göğüs kafesim açıldı, kelebek kanatları olan kuşlar doluştu oraya. Öyle cıvıltılı, öyle heyecan verici, öyle çok konuşan ve katman katmanlar ki; kalbim zihnimle paslaşmayı bırakıp onlarla konuşmaya başladı. Kalbim, rutin yaptıklarının inceliklerini görünür kılan bu yeni misafirlerle dillendi. Onların sesini duyurmaya başladı.”

“Ne güzel olmuş,” dedi Fırat, dinlediklerinin keyfiyle ve ekledi, “Ayaklarını da yerden kesmiştir bu kanatlar. Hafiflemiş olmalısın. Peki o zaman neden yaralısın?”

“Bir kavga nihayetinde,” dedim. “Uzlaşma değil...”

Zihin acımasız. Duyguların güzelliğinin, acının derinliğinde olduğunu biliyor. Her güzel duygunun arkasına, onu olgunlaştıran acıyı koyup kalbimi ağlatıyor.

“Daha önce de böyle iki ses olmuş muydun? Yani sen hep böyle miydin?” diye sordu.

“Gözlemlemeyi çok küçük yaşlardan bu yana yaparım. Yeni tanıştığım insanları gözlemlerken, içimde birbirine uyumsuz sesler olurdu. Ama bunlar bana tuhaf gelmezdi, sadece tahlil denemeleri derdim. Ben ayakları fazlasıyla yere basan ve kurallarla belirlenmiş tüm düzenlere gelecek nesiller adına gönüllü uyanlardanım. Bugüne kadar tek kuralsızlığım, kadınlığıma geleneklerin dayattığı kadar mutaassıp davranmamak oldu. Aklımın ve duygularımın hedefleri birbiriyle hep örtüşür. Daha evvel hiç böyle bir ayrışma hissetmemiştim.”

“Zihnin sadece cinsel kimliğini ele geçirememiş yani... Kalbinle aralarındaki kavganın sebebi hazların gibi görünüyor. Peki, kuşlar ne vesile ile geldiler?”

Ardı ardına kelimeler sıralanıp da, “Seninle karşılaştığımdan bu yana,” demesin diye, içimdeki karmaşayı sessizleştirip kaçmak bir cevap vermek için hazırlanırken, bu halimi yakalayan Fırat, “*Bir seni bilirim, bir de adın geçince sıkışan kalbimi,*” demiş üstat. Farkındayım, dolanmana gerek yok... Atlı Klüp’ten kaçmadan önce yakalandığın derinlikte yalnız değildin, lakin bunu konuşmak veya dillendirmek canımı çok sıkar. Düşüncelerin sana zulüm etmesin, kalbin haklı demek için söyledim,” dedi ve müsaade isteyerek yanımdan ayrıldı.

Göğüs kafesimdeki kuşlar, bu duyduklarıyla yattıkları yerden aniden havalandı. Kalbimin, zihnime karşı kazandığı zafer çıkışlıkları, kanat sesleri olarak kulaklarıma vurdu. Sadece aklımın oynadığı oyunlar değildi tüm bunlar... Yani kalbim doğru hissetmişti.

Sesi etrafımda kaldı, konuştuklarımızı tekrar edip durdu:

“Farkındayım,”

“Düşüncelerin sana zulüm etmesin,”

“Kalbin haklı,”

“Yakalandığın derinlikte yalnız değildin, lakin bunu konuşmak veya dillendirmek canımı çok sıkar...”

Kaçak oynamadı, zaten bundan daha çıplak olma imkânı da yoktu.

Hem başlangıç hem bitiş, bir solukta ancak bu kadar net anlatılırdı.

*Sadece birkaç gün önceydi.
Denizin kenarında oturuyordum.
Deniz dalgalandı, dalgası iskeleye vurup
zerreleri üzerime saçıldı.
Eşsiz olan ise, o zerreler bana değmeden,
ben zerre olup onlara katıldım.
Meğer ne hasretmişim suya...*

Annem, çocukluğumdan bu yana anlamakta zorlandığım konuları hep kalıplardan uzak örnekler sunarak görmemi sağladı. Karşındaki kişiyi tarif etmekte zorlanıyorsan sivil yaşıntının tüm kostümelerini, apoletlerini çıkar, onu küçük bir çocuk yap ve mahalleye sal bakalım neler yapıyor derdi. Yaptım.

Genelde şöyle sonuçlandı; var olma mücadelesini hayati düzeyde yaşayanlar, özüne, ihtiyaçlarına ve tatminlerine tutkuyla bağlı çıktılar ve az sayıdaydılar. Varoluşları sözde güvenlik ve kolay teminlerle sarılmışlar, içgüdülerini konformizme feda ederek özü tamamen yitirmiş çıktılar ve çok sayıdaydılar.

Kendini diğerinin ne dediğine adanmış bu çoğunluk içinde sadece diğerinin ne dediğini önemsemediğinde bile suyun tersine akıyorsun.

Tersine akmak deyince adım Asi, avukatım. Adaleti ancak kendi kimliğini korudukça sağlayabildiğini öğrendiğim günden

bu yana mesleğimle aramdaki ilişki, öze değmenin peşindeki sevgili ilişkisi gibi. Savunduklarımın faydasının somut olarak gözlenebildiği böyle bir mesleği yapmaktan dolayı çok mutluyum. Çalıştığım İrfan Baki Hukuk Ofisinin en genç ortağım ve aynı zamanda da Atlı Spor Yönetim Kurulu üyesiyim.

At sevgisi, çocukluğumun duvarlarında ve hikâyelerinde asılıydı hep.

Annemin, baba evinden gelin gittiği eve at ile yolculuğu; atı korkutarak gelinin dayanıklılığını sınadıkları o oyunu; annemin çok korktuğu, ama yine de attan düşmediği hikâyeleri; dedelerimin ata tek hamleyle binişleri; falanca atın şu güzelliği; filanca atın şu özelliği hep masal gibi anlatılırdı. Beni de on yaşında, kendimden çok daha büyük ve güçlü bir hayvanı kontrol etme becerisini kazanmam için at binmeye teşvik ettiler. Şanslıyım. Çünkü bindiğim ilk at olan Patik, çok hırçın ama sevgi doluydu. Ona ilk defa binmeye hazırlanırken, gözlerimdeki o çocuksu korkuyu yakaladı ve beni kendi gözlerindeki derinliğe çekerek, düşmeme müsaade etmeyeceğini telkin etti. Birçok insanın yapamayacağı şekilde, usulca sakinleştirdi beni. Ailem ve eğitimcim, bu durumu bana ait bir marifet olarak saydılar. Oysa ona binmeme müsaade eden Patik'ti. Çünkü beni o seçmişti...

Kendinden büyük ve güçlüyü, güçlünün rızası olmadan kontrol etmenin mümkün olmadığını; rızanın sırrının da sevgide yattığını öğrendiğim ilk dersti bu.

Patik'in, tanışmamızdan sonraki yirmi yıllık ömrünün her gününü beraber geçirdik. Şimdi onun soyundan gelen başka atlarım da var, ama hiçbiri Patik olamadı. Patik'in bana yaklaştığını, onun beni saran ısı haresinden anlardım. Karşılaştığımızda önce vücutlarımız konuşmaya başlardı; ardından kaslar kıpırdanır, bedenlerimiz birbirine çekilirdi. Isınırdık birbirimizde, varlığımızı ve sağlığımızı kutsardık. Huzur ve mutluluk dolardı içimiz. Sonra onu tımar ederken, tatlı tatlı muhabbetlerimiz olurdu.

Patik, günün birinde, artık zamanının geldiğini, dinlenmek istediğini, yorulduğunu söyleyen ve dostluğumuza teşekkür eden, çok güzel bir veda ile ayrıldı benden. Gidişine çok üzül-müştüm, ama bir yandan huzurluydum da. Babamın ani vefatın-dan sonra anladım, Patik'in ölümünü neden kolay kabullendiği-mi... Huzura veda etmeden erişilemiyormuş...

Babamı her düşündüğümde, onun vedalaşamadığı hayatı ve tamamlanamamasının acısı sarar içimi. Ne yazık ki, bu dünyadan çok erken gitti. Dedem yaşasaydı, bugün sadece seksen yaşında olacaktı. Babam ise altmışında...

Babam, kendisini toprak sahipliği geçmişinden kopararak memleket hayrına hizmet etmeyi seçmiş biriydi. Mesleği gü-venlikle alakalı değildi; ancak devletin birliği, varlığı ve gücü için her vakit göreve hazırды. Dedelerimin, memleketi esaretten kurtardıkları Kurtuluş Savaşı mücadelesinin gururlu hikâyele-ri ile büyü-müştü. Babasından kalan en değerli emanet, Türkiye Cumhuriyeti idi. Bağımsızlık ilan etmiş bu millet için, bu mü-cadeleyi verenlerin çocuklarına düşen ise memleketi, “çağdaş milletler seviyesine ulaştırmak”tı. Babam da kısa ömründe, bu ilkelerin gönüllü savunucusu olmuştu.

Her ayrıntısıyla ince ince uğraştığı, meşakkatli bir varoluş seçmişti kendisine. Filizlendiği toprağın beklentileri ile kendisi için istediklerinin birbirini tutmayacağını anladığında ise, daha filiz halindeyken o son derece güçlü ve bereketli topraklardan sökmüştü kendini. Yeni gittiği yerlerde tutunamama, kuruma tehlikesini cebine alarak, her çeşit sertlikteki rüzgâra rağmen, kendi kökünü salmaya heves etmişti. Özgür olmak için yalnız olmayı göze alanlardandı.

Babam, hoş kokulu fakat dikenli yaprakları olan; kötüyü ya-nında barındırmayan; dalına, meyvesine dokundurtmayan; tok hıştırtısı olan bir ardıç ağacı gibiydi. Aile özlemini de o dikenli dallarının arasında saklardı.

Daha bebekken annesiz kalmış, bu sebeple de, “Sırtım yaz sıcağında dahi üşüyor,” derdi. Saranı sarmalayanı olmadan büyümüştü. Belki de o yüzden, doğduğu yeri anavatanı sayamadı. O elinde olanlarla değil kendi yaptıklarıyla övünmeyi severdi.

Her ardıç ağacının çoğalması için bir kuşa ihtiyacı vardır. Anem de kanatsız bir kuşmuş. Bu yalnız ardıç ağacının dik duruşuna kapılmış önce; sonra kokusuna, ardından da meyvesine... Ben de onların tutkusunda filizlenmişim. Babam benimle beraber esmeyi, çoğalmayı, görkemlenmeyi hayal ederdi. Karne gibi diploma gibi aldığım her derece, başarı ya da varlık göstergem, onu benden daha çok mutlu ederdi.

Üzücü olan ise onun hayal ettiği gibi görkemli bir ardıç ağacına değil; kendisine benzeyene sığınırken, topraktan aldığı nemle beslenen ve suya daha az ihtiyacı olan bodur bir ardıca evrimleşmemizdi. Aç tilkinin kuzulara saldırmak için dibimizde saklandığı, kökleri toprağın yüzeyinde olan, yerleşik düzen sahibinin niyet ederse kolayca söküp atabildiği türden bir ağaç... Gelişmişliğe, birey olmaya, ilkeleri korumaya hizmet eden Cumhuriyet aileleri zannederken kendimizi, göç aileleri oluvermiştik.

Üstelik her tarafta sürgün...

Belli ki toprak tutmuş, ama su tutmamış...

Kendi kökleri yerine devletine hizmet etmek isteyen, kendisini yaratmak için yine kendisini sürgün eden babam, kendi köklerinde bir dal olup beslenedursaydı, “tamamlanamaması” onu bu kadar acıtmazdı. Dahası şimdi ben, “Madem kopardın getirdin bizi buraya, bari erken gitmeseydin,” diye sitem ediyorum. Onun dalları arasında sakladığı aile özlemini duymaksa, beni iki kat daha çok acıtıyor. Babam hayatın her tarafına istisnasız “ilkeli olmak, dürüst olmak ve çabalamak” gözlüklerinden bakan bir dava adamıydı. Devraldığını zannettiği sorumluluk anlayışı, ödediği bedeller ya da çocukluğundan baki yalnızlığı,

onu iyi bir toplum düzeni kurmak konusunda yılmaz biri yapmıştı. Asker aileleri gibiydik, sürekli görev başında...

Soğuşa alışmış sırtı gibi haklılığın soğukluğunu ve uzaklığını yadırgamazdı. Evde dahi hepimize uzaktı. Öylesine uzak ve göreve adanmıştı ki, aslında tüm bu direnmelerinin, özde aileyi korumak için bir tutku olduğunu hiç anlayamadım. O küçük kız olarak, beni şımartmasını arzuladığım “baba”yı, ben ne yazık ki şimdi ondan bana kalan hatıralarla yapıyorum. O hayatta iken konuşmadıklarımızı, sarılmadıklarımızı, şimdi onun yokluğuna sarılarak yapıyorum.

Bizden gittiğinden bu yana, bu hayatta konuşmadığımızdan fazla konuşuyoruz. Burada yakın olmadığımız kadar yakınız. Artık beni hep sıcacık saran, rüyalarım gelerek bana sahip çıkan, hep yanımda, arkamda olan, beni koruyan bir babam var...

Hayaliyle ısındığım en derin SIZI olarak.

Şimdi elim, en çok yokluklarımla güçlü.

Bilmediğin bir çekim ile yönetilmek ne tatlı.

Heyecanlarım kanatlanıp

kendine yer tutmaya niyet edince öğrendim.

Ne çok dil varmış, kulakların duymadığı.

Aklın karışması bundanmış.

Mesleki tatminlerle etrafımı saran soluksuz koşuşturmacalarımı, bundan birkaç gün önce bir ses aniden böldü.

Hafta sonu, “Ölçüleri yarışlar için sınırdadır, fakat engel atlama potansiyeli yüksek, hem de sevgiyle büyütülmüş özel bir Arap atı var mezatta, görmelisin,” diye haber verdiler, gittim.

Atlı Klüp’te yapılan bu özel satış organizasyonu öncesi, Patik’in hatırasına yaptırdığım hayrata uğradım. Ahırların önünde, özellikle bir at ve sahibinin etrafında, sevimsiz bir gerginlik vardı. Kendi aralarında konuşuyormuş gibi yapan bir grup genç, Türk filmlerinden fırlama kahkahalarıyla, atın cıızlığı ve sahibinin çekingenliği ile eğleniyorlardı. Kibirli ayrıcalıklarıyla boy gösterdikleri lokallerine, bu at sahibinin sınır ihlali yaptığını ima ediyorlardı. Atının başında, çevresindekilere korku ile bakan at sahibinin ise onların ima ettikleri durumla hiçbir ilgisi yoktu. Belli ki, farklı bir bedensel engeli vardı. Ama karşısındaki gençlerin, ondaki bu tutukluluğun maddi bir engel olmadığını anlayacak gözlem yeteneği yoktu. Bildikleri ezberleriyle, sahip oldukları varsıllığın zehirli kibrini ortaya saçıyorlardı.

Etraftaki kalabalık ise, “ayrıcalıklı olmanın konuşulmamış şartı, ezici olmakmış” gibi bu oyuna sessizlikleriyle taraf oluyordu. Gözleriyle gördüklerine azıcık vicdani yönden baksalar, ortadaki orantısız güçten o an rahatsız olmaları icap ederdi.

Aralarından geçip ata ve sahibine doğru ilerlerken, at sahibinin fazlasıyla tedirgin olduğunu, hatta yaklaştıkça bir korku atağı geçirmek üzere olduğunu fark ettim. Ata ve sahibine sırtımı dönerek ,etrafında kümelenenleri oradan uzaklaştırmak için, yüksek bir sesle, “Evet beyler, söyleyin bakalım! Siz kim oluyorsunuz ve burayı kime, neden layık görmüyorsunuz? Satın alma gücünüz, benim bilmediğim bir şeyin sahibi mi yapıyor sizi? Bu soruyu sıradan bir merakla değil, Atlı Spor Yönetim Kurulu üyesi, avukat Asi Çağrı olarak soruyorum,” dedim.

İçlerinde bulundukları arsızlık, yüzlerine vurulan sorularla bir arlanmaya doğru dönüşürken, bu atın ölçülerinin eşkal onayından geçemediği bilgisi geldi. Ayıplarını kapatır görünen bu haberin fırsatı ile tekrar eski alaylı hallerine döndüklerinde ise, kendinden emin “o” tok ses düştü ortama ve benim fabrika ayarlarıma.

“Asi Hanım’ın sorularına bir cevabınız olmayacak mı?” demişti o ses. Fırat’tı...

Ortamda bulunanların frekansının tersine akan bu ses perdesinin içime içime işleyişinin en kalın telden bir akort ayarına ilk davet olduğunu, zamanla anlayacaktım. Önce, sürekli savunmalar sunmaya alışkın olan görev insanı kaslarım, bizi sakinleştir dercesine kasıldı. Ardından da dışarıya akmaya alışkın tüm sesler, “Çok kaybolduk başkalarının kulaklarında, bize sahip çık!” diye dillendi. Olmaya niyet etmiş tüm yaşanacaklar ise ses olup benden içeriye, tüm düşüncelerime sızmaya başladı. Hepsi bir taşla çarpıp yükselen dalganın kurmacayla tasarlanamayacak harikallığı gibi ve onun kısa ömrüne rağmen yansıttıklarının berraklığıyla...

Aynı ses, aynı heybeti ile devam etti:

“Hesap sorma hakkı bulduğunuz kudretinizi, kardeşimde gördüğünüz çaresizlikle alay ederken mi, yoksa zarif bir kadının edepli sorularına karşılık olarak verdiğiniz sessizlikle mi ölçeyim?” Yaklaşan adımlarıyla Fırat, her birinin yüzüne bir korku dalgası olarak yansıyor. O an oradaki herkes gibi Fırat da, sorularının adamlardaki etkisini görmüştü. Karşısındakilerin kendi kalemi olmadığını, aslında bu kadarının bile onlara yeterli geldiğinin o da farkındaydı, ama durmadı. Eğlenerek devam etti: “Bir soru da benden... Misal, dokunabilir misiniz, gözyaşlarıma, ellerinizle?” Karşısındakinin kendilerini ısıracağını anladıkları için korkuyla yerlerine çakılmış gençlerden biri, Fırat’ın sorusunun içindeki ikircikli tavırdan dolayı gevşeyip bir adım öne çıkarak kabadayılanı gibi olduğunda ise Fırat, “Bak, ben dokunabiliyorum!” diyerek gencin burnuna attığı yumrukla gözlerinden fişkıran yaşa dokunarak, sözlerindeki gerçeklik payını kanıtlamış oldu.

“*Bir yer var, biliyorum; her şeyi söylemek mümkün,*” diyerek, yine mısrayla eş zamanlı olarak diğerine doğru atıldığında, aralarına birden organizasyonun koordinatörü, veteriner Suna Hanif girdi. Fırat büyük bir utançla aniden durunca, bunu fırsat bilenlerden birinin yumruğuna maruz kalmış oldu. Suna Hanif şiddetle gençlere dönerek, “Bir adım daha atarsanız, atalarınızı kendi imzama diskalifiye ederim!” dedi ve herkesi susturup kalabalığın dağılmasını sağladı. Fırat, sonradan ikizi olduğunu öğrendiğim kardeşi Kaya’nın yanına gidip öncelikle onu sakinleştirdi. Yanımıza döndükten sonra da mahcubiyetle, böyle bir karmaşanın arasına girmesinde payı olduğu için duyduğu üzüntüyü Suna Hanif’e dile getirdi. Suna Hanım, “Kavgaya davet edenlerin kim olduğunu biliyorum, yorma kendini,” diyerek Fırat’ı teselli ettikten sonra gülümseyerek “Gözyaşlarına dokunduğun genç, Uluslararası Dayanıklılık Yönetim Kurulu Başkanı Mert Kiler-

ci'nin oğlu olmasaydı iyiydi tabii," diye de ekledi. Sonra, "Seni Atlı Kulüp Yönetim Kurulunda olan genç arkadaşım, Asi Çağrı ile tanıştırayım," derken beni işaret etti.

"Bu sabah atınız Rokat'den ona bahsettım ve mezata çağır-dım. Rokat'in ölçüleri çok uygun olmasa da kemikleri kalın, adaleleri güçlü ve ayakları kocaman. Dengeli atlayışlar yapabi-lecek bir 'engel atlama atı' olabileceğini düşünüyorum. Cesare-ti ve serinkanlılığının yanında, yetiştiricisinin marifetleri de su götürmez görünüyor. İkizin Kaya'nın, atıyla arasındaki ilişkinin tutkusuna güveniyorum. Umarım Rokat de performans yarışı öncesi sakinleşir. Bugüne yakışan, onun iyi bir koşu çıkarma-sı olacak. Ben eşkal onayı için ekibiyle konuştum, bu koşuya katılacaksınız," dedikten sonra bana döndü ve "Sen de bir bak bakalım ne düşünüyorsun, yarış sonrasında da buluşalım," deyip yanımdan ayrıldı.

Fırat bana dönüp, "Her şey çok hızlı gidiyor. Yeni bir şey daha önümüze çıkmadan söylemek isterim; böyle zarif döveni daha önce görmemiştim. Gençlerin kollarına pek tatlı girdiniz, tebrikler," dedi muzip bir gülümsemeyle. "Bana ne hacet..." di-yordum ki, "Karşınızdakilerin arsızlıkta sınır tanımaz olduklarını görünce, dayanamadım." Kaya ve Rokat'e doğru ilerlemek için işaret ederek, "Kaya'nın biraz daha sakinleşmeye ihtiyacı var," dedi ve yanımdan ayrılmak için kısa bir müsaade istedi. Şimdi yan yanaydılar, iki kardeş ve bir at... Bir arka mahalle eskicisine yanlışlıkla düşmüş, değerli birer antika fener gibiydiler, kendi görüntülerinden öte bir ısı yayıyorlardı.

Bu can sıcaklığı ile ısınanları izledikçe, bir çıplaklık, çocuk-luk sardı etrafımı. Tüm yalnızlıklarım üşüdü.

Kardeşini sakinleştirdikten sonra tekrar yanıma geldi, Ka-ya'dan bahisle, "İkizim, doğumumuz sırasında yüzünü bu dün-yaya çevirmediği için doğum kanalında sıkışmış. Bu yüzden şimdi kafasına bere bile giyemez, kapalı mekânda kalamaz, çok

ses olduğunda da hırçınlaşır. İnsan olarak duyamayacağımız sesleri duyar. Saldırıya niyet etmiş kişinin vücudundaki ısıyı, sesi hisseder. Etrafında güvenebileceği birini göremezse ya da gerektiğinde kaçacağı bir çıkış yoksa paniğe kapılır, nefes alamaz, kendine zarar vermeye başlar. Yunus balığının, tekne gürültülerinin üstesinden gelebilmek için fazladan kalori alması gibi zihni durum ile baş edemeyince nefesine ket vuruyor. Yani önüne geçip diğerleri ile arasındaki ilişkiyi kesmekle, onu sözlerinizle savunduğunuzdan daha fazla korudunuz. Teşekkür ederim,” dedi. Bir solukta ve o kadar net tarif etti ki, “İkiz olmak gerçekten birbirinin yaşadığını hissetmek mi?” diye sordum merakla. “İkiz olmak, aynı koşullarda aynı şeyleri yaşama ihtimalini herkesten fazla sunuyor olsa da, aslında yakın kardeşlikler, uzun evlilikler ve dostluklara benzer. Tek farkı, kendini sana çok benzeyen diğer yarında izleyebilme imkânına ve dünyaya yalnız gelmediğin bilgisine doğuştan sahip olmak,” diye cevapladı.

Benimle konuşurken, bir yandan da gözüyle takip ettiği Kaya’nın sendelediğini görünce, birden öne atılıp kardeşini yere düşmeden yakaladı. Ben de hırçınlaşmak üzere olan Raket’in yularını tuttum. Raket’in bakışlarını ellerimin arasına alıp, paniğinin artmasını sınırladım. Fırat, “Sıkıntı yok, derin nefes al,” diye telkin eden sesiyle kardeşini sakinleştirdi. Kaya ile beraber yerden kalkmak için eliyle destek aranırken, ona elimi uzattım. Kucağındaki ağırlığa rağmen, elimi sadece dengeyi koruyabileceği bir hafiflikle tuttu ve ikisi beraber ayağa kalktı.

O an beni, bacaklarımdan başlayan bir titreme tuttu. Bozuk bir genim var, genetik miras... Sebepsiz titremeler yapıyor, yine o şuursuz gen görevde diye düşündüm. Lakin bu sefer her zamankinden farklı bir şiddeteydi ve şimdi bir de ısı yayıyordu. Bu titremenin görünür olması halindeki utancı yönetememekten korkunca, “Size içecek bir şeyler bulayım,” diyerek yanlarından hızla uzaklaştım.

Ben onlardan uzaklaştıkça, titremem daha da özgürleşip her yanıma sararak kalbime ulaştı. Kalbim sanki göğüs kafesime sıkışmış da sallanınca kurtulmak için fırsat arıyormuş gibi pırpırlandı ve ben o pırpırık seslerini duydum. Dahası, aslında içine düştüğüm bu titremeden kurtulmayı değil onu ağırlamayı istediğimi fark ettim. Bir türbülansa girmişçesine, hiçbir şeye tutunamadığım bir boşlukta; korku, merak, heyecan ve hazzı aynı anda yaşıyordum. Tekrar yanlarına döndüğümde ise durum iyice garipleşti. Ben kendimdeki tekliği yitirdim, sanki onun tarafından izlendiğimi düşündüğüm bir sahnede idim artık. Onun gözünden, onun beğenisinden kendime bakmaya başladım. Kendimi izler oldum. Benden içeri “bir ben” daha doğdu.

*Ayağımda beton bir kova ile suya düştüm,
Derine özlemi böyle mi tecrübe etmeliyim?
Çekiliyorum aşağı,
kendimi ve etrafı inceleyerek, ağır ağır...
Her şey ne çok konuşuyor...*

Performans koşusuna çağrı yapınca, Fırat ve Kaya yarışa katılmak üzere ilerlediler. Ben de yarışı izlemek için protokolün yer aldığı locaya gidip yerimi aldım.

Önümde Fırat'ın burnuna vurduğu gencin babası Mert Kilerci ile hemen yanında yardımcısı "Yamak" lakaplı Ahmet ve at çifliği sahibi Vasfi Yavuz beraber oturuyorlardı. Yaşı, başına inat dinçlik ve hareketlilikteki orta yaşta bir hanım, yemek şirketi önlüğü ile onlara servis yapıyordu. Hepsini selamlayıp ben de arkalarındaki masaya oturdum. Onları asla dinleyememek kadar kendimleyken, rüzgârın azizliği ile aralarında konuştuklarının mecburi dinleyicisi oldum. Konu Fırat'ın etrafında dönüyordu.

Mert Kilerci, dayak yiyen oğlundan bahisle, Vasfi Yavuz'a, "Ezilmesin diye çocukluğundan beri gireceği bütün kapıları önceden açtırıyorum, onun adına çevresini hep onu koruyacak birileri tarafından gözetletiyorum. O da bana inat tüm tehlikelerin kapısını gidip kendi eliyle açmaya çalışıyor. Milletin oğlu araba peşinde koşarken bizimki sessizce odasında oturup, en vurdulu kırdılı çizgi film kahramanları, oyunlar, canavarlar

ya da silahlara ilgi duydu. Hepimiz yıllardır korunaklı yaşamlarımızın, diplomasinin içindeyiz. Yıllardır hepimizin içinde saklanan kavga, herhalde oğlum vasıtasıyla dışarı çıkıyor,” dedi. Vasfi Yavuz, “Kavga iyidir abi, dövmeyle de öğretir dövülmeyi de,” diyerek ona karşılık verdi. “Kendi çocukluğuma bakıyorum, sokakta bize kafa tutanla baş etmenin yolunu her şekil bulduk. O bir strateji geliştirme haliymiş. Bugün işleri yönetirken bazen o stratejileri kullanıyorum. Bizim çocuklar şiddeti sadece ekrandan, filmlerden, haberlerden görüyor. Oysa etrafın ne kadar tekinsiz olduğunu onlar da biliyor. Fakat yetiştirildikleri ortamlarda ilişkiler hep hijyenik, bu sebeple de kafaları karışıyor. Kısacası, ellerinden kavgalarını alarak ezdik çocukları.”

Mert Kilerci, yardımcısı Ahmet’e dönüp, “Kimmiş peki bu hadsizler?” diye sordu. “İlk kez gelmişler, Pınarbaşı Mahallesindenlermiş, asıl işleri de at değil. Çelimsiz, işe yaramaz bir atları var. Gayrimeşru tipler, at da muhtemelen bir mevzudan kaldı bunlara. Şimdi de satmanın peşindeler. Suna Hanif’in tanışlarıymış. Suna Hanif onay vermeleri için eşkal ekibini de, bunlarla korkutmuş,” dedi Ahmet. “Eşkal ekibi, onayı korktuğu için mi vermiş?” diye tekrarladı Mert Kilerci. “Sizin oğlana da boşuna sataşmadılar ya! Onu bile dövabiliyorsak, size neler yaparız diyorlar; akıllarınca boy gösteriyorlar yani. Suna Hanif de kavgaya girip, bizimkileri tehdit etmiş. Bu kadının inisiyatiflerini sınırlamanız artık isabetli olur. İçeride farklı yapılanmalar oluşturuyor,” diye cevapladı Ahmet.

Suna Hanif’i uzun yıllardır tanırım. Hatta onu yeni tanıyan herhangi birinin bile asla ihtimal vermeyeceği bu etik olmayan sözde tavrını, Mert Kilerci nasıl bu kadar kuşkusuz kabul etti diye şaşkınlığa kapıldım.

Yarış anonsu yapılınca, Vasfi Yavuz’a ait Kumsal’ın da aralarında bulunduğu koşuyu izlemeye başladık. Roket, yarışa ilk üçün içinde başladı. Birinciliğe koşan Kumsal’ı yakaladıktan

sonra da finişe kadar onunla beraber koştu. Kimin birinci olduğu tartışmalıydı. Atın fiyatını belirleyecek olan birincilik anonsu, kurulun yorumuna kalmıştı. Locadan çıkmak üzereyken Mert Kilerci, yardımcısı Ahmet'e, "Bu attı gördüğün tek şey çelimsiz olması mıydı?" diye sordu. Sorusu sadece aralarındaki pozisyonel üstünlüğü değerlendirme fırsatını kullanmak adınaydı. Aferatif servisi yapan kadın da hem yarışı hem de konuşmaları dikkatlice takip etmişti. Ahmet'in, Raket'in başarısı ile bu lafı yemesinden sonra bir an kadınla göz göze geldik, gözlerimiz gülümsedi.

Mezat alanına döndüğümüzde, Raket'e onay vermekte zorlanan ekiple onu aşağılarken sessiz kalanlar, hem Raket'in koşudaki başarısına hem de Suna Hanif'in ısrarında haklı olmasına alkışlarla sahip çıkıyorlardı. Suna Hanif de alkışları el işaretiyle Fırat, Kaya ve Raket'in olduğu tarafa yönlendirip yanıma yaklaştı. "Kaya'nın Raket ile olan ilişkisinde, kızım Sıla'nın su ile olan ilişkisini gördüm" dedi. "Sıla az duyuyor, duyduğu kadar konuşabiliyor. Sualtı, onun herkesle eşit olduğu tek yer. Kaya da sağlıklı görünmeyen bu atla kendini tamamlıyor. Bizi, geçen hafta onların mahallesinde yaşayan bir antrenör tanıştırdı. Kaya'nın huyları ile at öyle biçimlenmiş ki, ikizi Fırat'a Kaya'dan bahset deyince, atın tüm marifetlerini kavramış oldum. At mezatta iyi bir satış rakamına ulaşırsa, Pınarbaşı Mahallesi'ndeki gençlere temiz yollu bir iş kurmanın, bir su bayisi açmanın peşindeler. Lakin at nereye satılırsa, Kaya da onun yanında gitmeli. Çünkü o atın sırrı, sahibi ile arasındaki sevgide yatıyor. Çalıştığı çiftlikte cılız doğdu diye faytonculara satılmak üzereyken, Kaya kendi emeğine karşılık Raket'in bakımını üstlenmiş. Bunun dışında yarışlarla başka bir bağlantıları yok. Daha butik, onları saran, barışçıl bir yerde olmaları gerekir. Bu performans yarışı, benim adıma ön tahminlerimin sağlaması oldu. Sevindim. Sana da şimdi rahat rahat, lütfen bunlara sahip çık diyebilirim," dedi soran bakışlarla.

Ben daha konuşmaya başlamadan tekrar duyulan anonsla, birinciliğin Raket'in hakkı olduğunu düşünen çoğunluğa rağmen, koşunun galibinin Kumsal olduğu açıklandı.

Ortamın buz kesmesine sebep olan bu karara, kalabalık tarafından uğultular halinde tepki verildiyse de, artık bu sonucun değişmesinin mümkün olmayacağını herkes farkındaydı. Anonsla birlikte, Fırat da herhangi bir tepki vermeden, Suna Hanif'in değerlendirmesini almak amacıyla yanımıza yanaştı. Suna Hanif, "Fırat kardeşim, sap ile saman öyle karışmış ki ayırmak mümkün değil. Şimdi hangi tavrı alsan, zaman kaybı olur. Bil ki, onlar sana kastetmiyorlar, sadece kendi düzenlerini koruyorlar. Doğru seçimi yapma gayreti, onların kendi kararlarında ne kadar ikinci planda ise, benim kararlarımda da o kadar mutlak baraj. Sorun yok, doğal diyorum; roller böyle paylaşıyor. Ben bilgimle, onlar da kuvvetleri ile hareket ediyorlar. Ancak benim öngörüde bulunduğum Raket gibi yatırım potansiyeli olan bir at çıkıp koşuda kendini gösterdiği zaman, bir adım geri atıp başarıyı sahipleneceklerine, içinde adaletsizlik barındıran yeni bir hamle yapıyorlar. Yeni keşifler yapmak, samimi olmak, onlar için de bir arzu ya da tutku olsa, Raket gibi ezber bozan bir ata oynamanın kapısını açık tutarlardı. Fakat niyetleri bu değil. Teknik öngörülerini olmadığı gibi ticari öngörülerini de 'adamcılık' üstüne kurulu. Yine ne planlanıyor merakına düşsen, başka iş yapmaya zaman kalmaz."

"Suna Hanım, evrensel etik kuralları ve yasalara bağlı kalmayı hedefleyen tarafla, bu konuya kendini bağlı hissetmeyen taraf arasında belirgin bir asimetri vardır," dedim. "Kendi kurallarına göre oyun kuran taraf, bilinmeyen karmaşasından beslenerek doğruyu ve itibarını çarpıtır. Bu asimetrik bir yıldırma yöntemidir. Değer, ancak öz ve kuvvet ile aynı tarafa hizmet ederse bir uyumdan bahsedilir. Değerin ispatı için verdiğiniz bu çaba, sizi yorgunluklarla yıldırma için kullanılan bir yöntem... Yani

plansız bir şey değil, bu bir psikolojik yıldırma, farkındasınız değil mi?” dedim.

Suna Hanif, kendisine yapılanın kasıtlı olmasının idrakıyla irkilirken, Fırat lafa girdi:

“Belli ki sizin kudretinizin de fazlasıyla farkındalar ve sapla samanı bilerek karıştırıyorlar. Bizim mahallelerde herkes sahip olduğunu zor bulduğu için, kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya kaldığında da elindekine şiddetle sahip çıkar. Şiddeti o yüzden yadırgamıyorum. Lakin bu, sizin uğraştığınız şey görünmez şiddet. Karşınızda yumruk atacağınız bir yüz dahi yok. Yanlış anlamayın Suna Abla, ben etrafı üreten, güçlü kadınlarla çevrili biriyim. Yine de kavgada bileğiniz eksik kalır. Bilginle, becerinle büyük bir sorumluluğu yüklenmişsin, malum bunu taşımaya da itirazın yok. Fakat onlar senin dilinin değil, dilsizliğinin peşinde. Seni duymaya niyetleri olmadığı için seni sadece yıpratırlar. Beni bir kardeşin olarak görür ve müsaade edersen, bu birincilik anonsundaki kahpeliği bahane ederek, Allah rızası için bir koluna gireyim şu kaçak oyuncuların. Birilerinin terbiyesine vesile olacaksak, kendimi hayırlı bir iş yapmış sayarım.”

“Sağ ol,” dedi Suna Hanım, elini göğsüne koyup teşekkür ederek. “Bu da benim çaresizliğim. On beş yıl önce, Ukrayna’da bir harayı ziyarete gittiğimde, kendimi yakaladım. Doğu Bloğunun dağılması yılları bulmuştu. Davetli olduğumuz ailenin bina önündeki arabalarına 24 saat güvenlik eşlik ediyor, evin içi ise saray ihtişamında bolluk ve lüksten yıkılıyordu. Sistem tamamen çökmüş, eşitlik artık koca bir yalan olmuş. Şahit olduğumuz azınlık hayatlar dışındaki her yer yoksulluk içinde. Böyle bir tabloda bile, sokakta, duvar yıkılmadan önceki rejimle eğitilmiş bir devlet görevlisine denk geldiğinde, o görevlinin en küçük kuralsızlığa müsaadesi olmuyor ve gerektiğinde seni saatlerce bekletiyordu. Her şeyin satın alınabildiği bu şehirde, hâlâ doğruyu savunmanın çaresizliği içinde olan o memurda, ben de ken-

dimi gördüm. Sadece ve sadece kendi duvarlarıma çarpıyorum. Görmüyor değilim, lakin aileden ve atadan böyle kazımışlar, bir nevi genlerime yerleşmiş. Değiştirmek için çok düşündüm ama ben, 'ben' ile yaşıyorum. 'Ben'i bozmamın, benden fazla kimseye zararı olmaz. Bu deveyi güdebildiğim kadar güdeceğim, yapabileceğim tek şey bu. Bu arada birbirini görebilenlerle buluşup, onlara el uzatabilmek de benim ödülüm olacak.”

“Bu kadar anlayış benim bünyeme çok geliyor, içimdeki kızgınlık sakinleşmediği gibi bir kat daha arttı,” dedi Fırat ve devam etti: “Kafana saksı düşerse, bundan öğrenmen gerekeni soruyorsun. Ben de diyorum ki, o saksıyı düşüreni gidip ben bir bulayım!”

“Haklısın demek, 'Hak' senin yanında demek,” dedi Suna Hanım. “Ortada bir haksızlık varsa hesabı bana nasıl düşer ki? Yanlış sessizim demiyorum. Elim, dilim, bilgim yettiğince doğru gördüğüm yolu gösteriyorum, ama seçmiyorlarsa terbiyesi bana düşmez diyorum sadece. Senin gençliğinde, erkek dünyanda, raconunda çaresizlik gibi görünen bu kabulleniş seni kızdırmaz. Bu da bir baş ediş yöntemi. Bugüne kadar olan ömrüm, bu kabullenişlerin ödülleri ve haklı geri dönüşleriyle dolu. Elimizde Atlı Spor seçeneği olmasaydı bu kadar rahat konuşmazdım ama şimdi önümüze bakalım,” dedikten sonra, “Sen ne diyorsun Asi?” diye sorarak bana döndü yüzünü.

“Suna Hanım, bir hukukçu olarak, öncelikle benim de yapabileceklerim var demek isterim. Performans üzerine kurulu bu yapılar içinde yöneticilerin, çalıştıkları kurumu temsil etmesinden öte, onların sahibi gibi davranmaları, yeterli bir usul eksikliği. Tespiti de zor değil üstelik, sadece zaman alır. Ben seve seve bu işi üstlenmek isterim,” dedim.

Suna Hanif bana da teşekkür ederek, “Gönül rahatlığı ile söylüyorum, inanın öncelliğim kimsenin terbiyesi değil. Zaten elimden geleni fazlasıyla yapıyorum. Herkes benim kada-

rını yapsa yeter. Vicdanım rahat, sizin de öyle olsun,” dedi. “Sen Raket için ne diyorsun?” diye bana sorduğu soruyu tekrarladı. “Atlı Spor, Raket’i ailesine almaktan keyif duyacaktır. Ben de atım Patik’ten bu yana, bu sıcaklığı çok özlemiştim, Kaya ve Raket’i izlemek bana çok iyi geldi. Sadece yönetim kurulunda durumu değerlendirmeden bir satış rakamı belirlemem uygun olmaz, onu da birkaç gün içinde netleştirmiş olurum,” dedim. Suna Hanif, duyduklarına Fırat’dan daha çok mutlu olmuştu. Suna Hanif’in kendisine yol vermeyen, uzlaşmacı halinden dolayı sınırlanmış hisseden Fırat ise sessiz kalmaktan dolayı huzursuz bir kabul ile her birimize ayrı ayrı teşekkür ederek, Kaya’ya durumu haber vermek üzere yanımızdan ayrıldı.

Suna Hanif, Fırat’ın arkasından tekrar söze girdi: “Bir Fırat gibi her vakit arıza çıkaracak görünen yiğit gençler var; bir de Yamak Ahmet gibi beyaz gömleklerinin altındayken asla kavga etmeyecek görünüp gölgeleri ile kavga edenler var... Giydiği takım kıyafetlerin şıklığıyla, ceplerindeki kâğıtlarıyla, ayakkabı ve çantaya kaybettiğimiz hemcinslerimizin eşlikleriyle, yandaşlarının alkışlarıyla, imkânlarının çokluğuyla övünen, vicdanı ‘kirli’lere ‘beyaz’ deriz de; suçlu, fakir, imkânsızlık içinde olanlara ‘kirli’ deriz. Güya suç, sadece kirli görünenin işidir; kirli beyazın değil...”

Suna Hanif, emektar tavrı ve gayretiyle, kendisine ihtiyaç duyan başka bir grubun çağrısıyla oraya doğru hareket edince, gözüm Fırat’a kaydı. Etrafında Raket’e teklif vermek isteyenlere mezattan çekildiğini söylemekteydi. Son olarak Yamak Ahmet yanaşmıştı yanlarına, ben de yaklaştım.

Yamak Ahmet, yaradılışla gelen tüm becerilerini karşısındakini kandırmak üzerine eğitmiş biri olarak, inandırdığı her kişinin “ona kanmasından” eğlenen iç sesinin yüzüne vurduğu şeytan tüyü sevimlilikle, protokol locasında duyduklarımın tam zıttı bir yaklaşımla söze girdi: “Raket gibi değeri bilinmemiş

atları keşfetmeye vesile olmak en büyük gururumuz. Aksi takdirde satış organizasyonu kurumumuz için sadece bir angarya olurdu. Duydum ki, Atlı Spor'a gitmeye karar vermişsiniz. Buradaki alıcılara Roket'e talip olma fırsatını vermeyecek misiniz?"

Fırat ise "Bir de durumu kaçırılmış bir fırsat olarak görmemi ve minnettar kalmamı istiyorsunuz yani?" diyerek soruyla cevapladı. Yamak Ahmet, Fırat'ın cevabındaki kinayeli tonlamayı hissettiyse de, bu vakte kadar fırsatlar sunarak kolaylıkla satın aldığı ilişkilerinde alıştığı dokunulmazlık sınırının aşılabacağına ihtimal vermeden, "Minnettarlığın takdiri size kalmış. Lakin kurum olarak alternatifimiz olmadığına göre, teklifleri değerlendirmemeyi kaçırılmış bir fırsat olarak görebilirsiniz, öyle değil mi?" dedi. Fırat, Yamak Ahmet'in sadece kendi koruma alanı içinde cesaret edebileceği bu gevşek hallerine sabretmek için kendini sakinleştirerek, "Bak birader! Eğer duyarsan, sana iki çift lafım var. Sen kendini, sahip olduğun koşulları beğenmekle öyle zehirlemişsin ki, kendinde görmeye tahammül edemeyeceğin kusurları temsil eden benim hayranlığıma dahi muhtaç düşmüşsün. Bu dert adamı içten içe çürütür. Böyle nereye bulaştığını bilmeden dolanırsan da dikkat et, illa bir karşılığını bulursun. 'FırSata gelince, o doğduğum günden beri ismimde eksikliğini hissetmediğim bir harf olmaktan öteye gitmedi. Bir akarsu için fırsat, karşı kıyıda olmaz. Sen rahat ol," dedikten sonra, son cümlesini saniyelere sığan bir bakışla anlattı. Bu bakışı âdeta, "Senin istilacı bir saldırgan olduğunun farkındayım, boşa hallenme. Bu kadar laf ebeliği yapmam da yanımdakilerin hatırıdır, daha da uzatma," diyordu.

Cinsiyet farkı dediğimiz ve tomarlarca soru sorarak çözmeye çalıştığımız o bulmacanın cevabı, işte bu kısacık bakışta yatıyor. Babamın saygı kavramı kültürel örf ve âdetlerden oluşmuş kalıplara dayanırdı. Büyüklerinin yanında ortamın sessiz organizasyonu ile büyütüldüğü için, özellikle kalabalıkta annemi de beni

de gözleriyle yönetirdi. Bir kısa bakışla, gözlerde şimşek gibi çakan o şiddeti tanırım. Gözlerle konuşmak, benim de ihtiyaç duyduğumda kullandığım bir dil olmasına rağmen, etkisi eril ya da dişil kaynaktan yansımaya göre farklıdır. Eril olan sokakta, en az bir kere av ya da avcı olacağı bir durumla karşılaştığı için hızla durumun hayatiliğini kabul eder ve ona göre tavrını alır. Bu,yavrusuna saldırılan kedinin tepkisi gibi dişil ve bitmeyen bir saç saça baş başa olma hali değildir.

Yamak Ahmet de gitmenin onun hayrına olduğunu fark edip, “Size hayırlı olsun, bir sıkıntınız olursa buradayız,” diyerek yanımızdan ayrıldı. Fırat, Ahmet’in gidişinden sonra bana döndü “Şuna bak! Dayak yemeyi dahi göze alarak, ‘Bir gün bize ihtiyacınız olacak,’ demekten kendini alıkoyamadı,” dedi.

“İkinci olmanın isyanı bunlar. ‘Bir gün bize ihtiyacın olduğunda’ demek kadar, ‘Bir gün benim yönetimimde görüşürüz, buralarda ben de varım, göreceksiniz’ de diyor aslında. Kendine hayranlığı, ikinciliği bir derece saymasına bile engel. Suna Hanım’e kurduğu oyun ise, koşullar olgunlaştığında üstlerine kuraacağı oyunun âdeta provası.”

Fırat lafı benden alarak, “Yamak’ın her söylediğinden sizan kaypaklıklarının, onun etrafındakiler tarafından inkârı boşuna değildir. Ancak meydan boş ise istediğin gibi at koşturursun,” dedi.

“Suna Hanım’ın işi tahminimden de zormuş,” dedim. “Bu ilişkiler arasında, dişi doğasının daveti ile sağlıklı, iyi olanı yaratmanın peşinden koşuyor. ‘Çaresiz düşünüyorum,’ demesi bundan olsa gerek...”

Fırat “Vay! Sağlam bir türüne methiye rüzgârı esti,” diyerek etrafından gelen rüzgârı kollar gibi yaptı ve devam etti, “lakin doğa böyle çaresiz değil. Anne sıçan sağlıklı doğan yavrusunu, diğerinin iyiliğinden çalar diye yiyor. Kadını emektar, işçi, fedakâr ya da vefakâr gibi sınırlı tanımlamaların içine hapseden

yöneliş, ne yazık ki şikâyet etme hakkı olduğunu bilmeyen, o küçük kız çocuğunun dramında yatıyor. Asli doğasının güçlü, yırtıcı, organize çağrısında değil.”

“Şiddetin sendeki tarifleri büyük ihlallere sebep olmanın kıyılarında dolanırken, aynı zamanda okşayıcı ve güvende hissettiren tespitler. Seni yetiştiren, saran kadınları tanımayı çok isterim,” dedim. Kelimelerin ağzımdan çıkmasıyla beraber arzularımın, onu tutsak eden o öğretilerden soyunup da birden çırılçıplak dilime vurmasının utancı tuttu beni. Bu davetimin ne kadarını Fırat da fark etti diye kontrol etmek isterken, onun beni inceleyen bakışlarına yakalanmış oldum. Fırat’ın bakışları, gözlerime temas ettiği o an, göz pınarlarımdan içeri girip içimde ateşlenen utanç alevlerinin arasından damarlarıma ulaşarak tüm bedenime aktı. Değdiği her organım, bu sıcaklığı mutlulukla ağırladı. Mideme ulaştığında ise bir sancı vurdu. Ardiç tohumunun, ardıç kuşunun mide suyu ile çatlaması gibi bugüne kadar olgunlaştırdığım tüm kabullerim çatladı ve içimde bir filiz canlandı. Bir tamamlanma duygusu ve titreme sardı her yanımlı. Yaşadığım bu duygudan ve bu duygunun görünür olmasından korktum. Kartımı verip, bir sonraki gün Atlı Spor’da buluşmak üzere kaçtım oradan.

Yolu, bütün gün yaşadıklarımın şaşkınlığıyla bitirdim. Âdeta iki kişilik görünen kendimle konuşma derinliğine, bir ağırlıkla suya çekilircesine düştüm. Tüm özelemlerim dillendi.

Gece sesine sarılarak uyudum, hafif uykulara daldım, her sessizliğe uyandım.

İçimde filizlenen tüm duygular, sonsuz bir muhabbetle sarıldılar birbirlerine. “Yan yana gelsek; hayatı ne kadar kolaylaştırırız, birbirimize ne de güzel ekleniriz, birbirimizi çok iyi anlarız, birbirimizi ne güzel tamir ederiz, birbirimize ne iyi bakarız,” hülyaları ile gün doğdu. Babamdan çok kez dinlediğim bir türkünün dilime takılmış sözleriyle kalktım yataktan:

*“Gayet şirin geldi dillerin dostum oy,
Varıp yad ellere meyil verirsen oy,
Kış ola bağlana yolların dostum...”*

Eyvah ki ne eyvah!

Bu nasıl bir dost ki, böyle bir sitem yiyor?

*Monolog, çünkü böyle daha sık buluşuyorum.
Ben bendeki 'Sen'inleyim,
Sen de gelmek istediğinde hoş geliyorsun.
Ben kadın olamam, sen erkek; tek sığınağım kelam.
Hem monolog olmayacak da ne olacak?
Daha çok konuşalım desek ne olacak,
hatim mi indireceğiz?
Mecbur monolog.*

Plazanın 50. katındaki ofisimin camına yaslanmış kuşbakışı izlediğim hayatların seyrine dalmışken, İrfan Amca'nın, "Hayırdır, bu ne dalgınlık?" diyen sesiyle ayıldım. İrfan Amca her sabah ofise geldiğinde yaptığı gibi ilk iş olarak sabah kahvesi için bana uğramıştı.

Beni kucaklamaya açtığı kollarının içine sığındım. Ben do-yup da kendimi çekinceye kadar, sevgiyle sarmaladı. "Annene mi uğradın bu sabah?" diye sordu.

"Uğradım," dedim. "Beraber kahvaltı yaptık. Değişen bir şey yoktu. Babamın gidişiyse küstüğü hayata tekrar iştah göstermeye, onu tekrar sevmeye hiç niyeti yok. Sessizliğine devam etti. Sadece çıkarken yine elimden tutup gözüme uzun uzun baktı, 'Ne olur kırılma, seninle ilgisi yok,' dercesine. 'Konu sen değil-sin,' diyor ya, oysa mesele konu olamamak... 'Konu olmak'tan düşmek ne kadar kötü bir duygu. Bunu anlasa, asla yapmaz. Ken-

disine nefes almayı ve yaşamayı yasaklamış birine, ‘Beni neden görmüyorsun?’ siteminde bulunmak saçma, farkındayım. Ancak alışamadım. Bir telefon konuşmasına sıkışmış iki kelimeyle, ‘Babanı kaybettik,’ dediler. İki kanatla uçarken birini aniden kaybettim, diğeri ise bir kanat ağırlım olduğunun farkında değil.”

“Toparlayacaktır, merak etme,” dedi İrfan Amca. “Baban iddialı ve korumacı biriydi. Birden eksilince, daha kendinden eksilene alışamadı annen. Zamana ihtiyacı var. Beni dinlerken de daldın, sanki bakışların boşaldı, ne oldu?” diye sorunca yeniden konuşulanlara döndüm.

“Dünden bu yana ‘ikiliğe’ düştüm,” dedim. “Her konuştuğum ve her duyduğumun anlamı ikiledi, köpürdü. ‘Birden eksildi,’ dedin ya biraz önce, oraya takıldım kaldım. Birden eksilmeleri için, önce bir olmayı becermek gerek değil mi? Bir olmuşlar da eksilmişler yani. Bütün olmuşlar, tamamlanmışlar. Eksilmenin sızısı tutmuş yani annemi. Benim ise tüm yarımliklarım sızlıyor. Dün içime bir tamamlanma duygusu düştü. Bu doygunluğunu tadınca bedenim, o vakte kadar ‘bütün’ sandığım tüm yarımliklarım oltaya takılmış balık misali sıralandı. Bilirsin hiç sevmem mağduriyet psikolojisini, ancak benim ve beni çevreleyenlerin bütün yarımlikları acıyor. Annem ve babamın adadıkları hayatları altında ezilmiş olan özlemleri acıyor. Annemin, zamanında kendinden dahi sakladığı, şiddetini ise babamı kaybettikten sonra anladığı aşkı acıyor. Babamın mırıldandığı türkülerin sözlerinde saklı sitemleri acıyor.”

Bana gurur duyarak bakan gözleriyle anlatmaya başladı İrfan Amca:

“Sen daha henüz ‘baba, mama’ kadar konuşurken, beraberce izlediğiniz *Uçurtmayı Vurmasınlar* filminin etkisiyle, çocuk parkındaki kuşlara, ‘Hey kuşlar, Barış’ın babasını gördünüz mü?’ diye sormuşsun. Baban o gün hayretlerle tekrarlayıp durmuştu, o çocuğun en büyük özlemini sahiplendi diye. Beraber çalıştı-

ğımız günden bu yana sende bunu görüyorum. Tecrübe etmediğin ne çok şeyi, ancak yaşayanın tarif edebileceği bir empati ile algılıyor ve dillendiriyorsun. Haklısın, aynen dediğin gibi oldu çoğumuz için. Önceliği hayatı düzgün inşa etmek olan her birimizi saran o ortak ruhta, kendimize ait özlemlerimizi gizledik. Senin ailen gibi evladına ve ailesine duyduğu sevgiyi büyüklerin yanında göstermenin saygısızlık sayıldığı kültürden gelenlerin özlemi ise sadece bakışlarda saklı kaldı.”

“Aslında seninle bu konuşmaları yapmayı dört gözle bekliyordum,” dedi, kahvemizi ısmarlarken. “Söyle bakalım, kim bu gönülçelen? Mezatta olacağım demiştin, orada mı karşılaştın?” diye sordu. “Bu kadar mı görünüyor, nasıl anladın?” sorusu ile ona döndüğümde, “Dilin, duraksaman anlatıyor,” dedi gülümseyerek. “Ayrıca dün ikiliğe düştüm dedin. İkiliğe suça bulaşmadıysan başkaca ancak aşktan düşersin,” dedi. “Düşüncelerin, yaşadıklarının inkâr edilemeyecek kadar sıradışı olduğunun farkında, üstüne düşünmeye sebep kovalıyor değil mi? Dura düşünme konuşuyorsun. Her söylediğini, her duyduğunu tarttığın tatlı dalgınlıklar... İşte tam olarak öylesin.”

Babamın kadim dostu İrfan Amca’nın baba sıcaklığındaki yakınlığı ve annemin babama olan derin tutkusuna bakınca anlıyorum ki; babam bana miras olarak, birbirine sevgi ve dostlukla bağlı olmaya inanmanın eserlerini bırakmış.

İrfan Amca’nın sessizliğimi bekleyen meraklı bakışlarına denk gelince, bu sefer ben de dalgınlığımı fark ettim. “Günümüz ilişkilerinde ancak demode bir roman karakter özelliği olarak kabul edilebilen bu ‘ilkeli,tutkulu’ ilişkilerle çevrilerek büyümüş olmak ne büyük bir şans diye düşünüyordum. Sanırım sevginin koşulsuz birleştiriciliğini soluduğum o atmosferin sessiz arayışı sardı beni. Evet, dün biri tüm duygularıma nüfuz etti,” dedim.

“En hakiki sınava, ‘aşk’a düşmüşsün güzel kızım,” dedi. “Bizim de en büyük şansımız buydu işte. Aşka ve tecrübesine ina-

nan bir nesil olmak. Aşk şimdiki gibi bir planın parçası değil, bizim için bir olgunlaşma hedefiydi. Gerçek aşk büyütür, küçültmez...”

Evet, hiç konuşmamıştık onunla böyle şeyler. Zaten konuşsak da, bu kadar anlamazdım sanırım söylediklerini. “Ben seni bildim bileli yalnızsın, bu duyguları sana yaşatan kim İrfan Amca? Neden yanında değil?” diye sordum merakla.

“Aslında hep yanımda, hiç eksilmedi. Sadece o kadın olamadı, ben erkek. Çekildik birbirimize, ancak türün devamına ait arzularımıza cevap veremedik. Yaşanamamışlara, yaşanamayacaklara olan derin bir özlemle imkânsız bir buluşma olarak kaldı,” dedi sesinde üzüntü olmayan bir kabulle.

“Nasıl karşılaştınız?” diye sordum.

“O beni, benim onu görmemden önce görmüştü.

Avukat olarak izlediğim ilk davanın sanık koltuğundaydı. Askerde şehit düşmüş kardeşinden kalan çocuklara bakmak için bir tekstil atölyesinde gece gündüz çalışırken, şefi olan soysuzun saldırısına uğramış. Hamile kaldığını öğrendiği gün de, kadınlığını çalan adamın, bu dünyadan gitmesi gerektiğine karar vermiş ve pusuyu kurup adama saldırmış. Hem kendinde büyüyen bebek hem de kardeşinin çocuklarının bakıma muhtaç hallerinden dolayı, çocuklar kendini idare edecek hale gelinceye kadar firari kalmış.

Yakalandıktan sonraki ilk duruşmasıydı. Firari dönemde de yeraltına çalışmış. Dosyası safi suç ile doluyken, kendisi hiçbir tarife sığmayan bir sadelik, güç ve irade ile harelenmiş bir duruşla oturuyordu karşımda. Beni onu izlemeye çeken sebepleri sorgularken, bakışlarımı yakaladı ve ‘Bir şey yapacak mısınız?’ diye sordu. Yardım istemedi, sadece sordu. Kulağıma değil, kalbime sordu.

Bana ihtiyacı olduğunu görüp, beni çağırmıştı kendi hikâyesine.

Ben de, serde görev bilinci, özde barınakta bekleyen terk edilmiş bir evcilin sahipsizlikten kurtulma hevesiyle, davet et-

tiği boşluklara dolmaya atıldım. Dosyasını ilk incelediğimde ciddi bir bilgi eksikliği vardı. Maktulün ölümlü onun suçlandığı gibi bıçak darbesi ile değil yere düştüğü vakit kafasına aldığı darbeyle olmuş. Ceset adli tıbbaya gönderilmediği için, bu durum tespit edilmemiş. Zeynep aslında bıçağı ölü birine saplamış, yani adamı o öldürmemiş. Olay günü, onunla boğuşurken, adam küçük yeğenlerinin itelemesiyle yere düştüğü için de, Zeynep'in sakladığı bu gerçeği bulup savunmama eklemem çok zor oldu.

Evet haklıydı, yapabileceklerim vardı ve yaptım. Onun kendi haklarını görmesini sağlayarak, savunmalarını doğru oturtup özgürleşmesine yardımcı oldum. Davayı çözmeyi kendime marifet saydımsa da, sonrasında anladım ki ben hepsini onda vazgeçilmez olmak için yapmıştım. Ona elim her uzandığında, asıl niyetim onunla el ele kalabilmektir. O ise havada kalan elimi, ben beklemekten yorulup geri çektiğimde ancak "Gitme!" diyecek kadar tutabiliyordu. Ne benim oldu ne de benden gitti. Senin dediğin gibi yarımliklardan yarımlik beğendik kendimize. Yani kendine ait olmayanla da tamamlanamıyorsun..."

"Kendine ait olmayanı, kendinden vazgeçmeyi göze almayı neden bekledin? Sen neden vazgeçmedin?" diye sordum.

"Çok denedim," dedi. "Ruhumun derinlerinden bir kaynaktı. Uzaklıklarından set yapıp zaman zaman akışı durdursam da bir ses, bir söz, bir ezgiyle tüm vazgeçişlerimden sızarak yeniden akmayı bildi. En çok da şarkılar müsaade etmedi.

*"şah Hatay'ım muhabbete bakarım,
Ben doluyum, ben dolana akarım,
Güzel pirim bir dert vermiş çekerim,
Bir derdim var, bin dermana değişmem"*
dedi buruk bir gülümsemeyle.

"Ondan başka sana aynı duyguları yansıtan olmadı mı?"

“Böyle yaşanmamış, insani zaafılarla yıpranmamış, bir dostluk, dayanışma, sızı olarak kaldı ya; kefeye kimi koydumsa ondan ağır çekmedi. Heybemde kalanlarla kaldım. Aşk, onun arzusunda kendini bulmanı, kendini unutmanı, kendi eksikliğini görmeni sağlar. Sana kendini yansıtır aşk. Düz ayna bile kalbini ters tarafa gösterirken, ben kendine ve etrafına; aşkın, arzunun, tutkunun elçiliğinde ulaşmayı eşsiz buldum.”

“İrfan Amca öyle kendi huzurunu öncelikleyen cümleler söylüyorsun ki, kabullerine olan iç isyanımdan, seni dinledikçe vazgeçiyorum. İlk yaşadığında da böyle mi düşünüyordun peki?”

“Tabii ki hayır. Çok hülyalandım, çok istedim, çok çabaladım... Ancak onun yoklukları öyle derin ve öyle doluydu ki, her yeni selamladığı önüme dizildi. Bana silip atmak ya da payıma düşene sahip çıkmak kaldı. Ben payıma düşeni küçümsemedim. O da etrafındaki kavgadan yorulup kendine döndüğünde, sadece kendi için olana döndüğünde, hep geldi.”

“Bunu bir aile kurmak yerine, bir hayale sığınmak olarak görmedin mi?” diye sordum.

“Bu bana yansıyan haller; öğretti mi, dürttü mü, faydacılık mı, arzu mu, akıl mı, gönül mü diye yüzlerce defa soyundum. Savrulduğum her yerden ancak yanık bir arzu ile geri döndüm. Üstelik yalnız da değildim. Ne zaman yüreğim dağlanırcasına yandıysa; o da hep bir haber, bir ses, bir mesaj olarak çıkageldi. O da öyle hissediyordu. Bizden içeri bir dil konuşuyordu, her yakalandığımızda ‘Haksız değilmişim bu tutkuda,’ dedirten. Bir hayale sığınmadım, en temel dürtümü korudum, kendime eş gördüğümü bekledim. Bekledikçe azalmadım, aksine arttım. Emek vermenin yüzde yüzü beklemekmiş, kaçmak değil...”

“Onunla tanışmayı çok isterim, onu dinlemeyi... Hâlâ konuşuyor musunuz?” diye sordum.

“Bildiğimiz zamanlara bağlı olmadı ilişkimiz. Ancak her konuşmamızda, son bıraktığımız yerden devam ettik. Yine ne za-

man görüşürüz, bilmiyorum. Bu yaşadıklarını dillendirmek ister mi, onu da bilmiyorum. Ama dediğim gibi aramızdakini inkâr da etmedik, hak ettiği kadarıyla ağırlamadık da.

Sorularından anlıyorum ki kızım, kendi hissetiklerine tarif bulma gayretindesin. Anahtarı akıl değil, gönül olan bir kapının önündesin. Sırrını okşayan bir anahtarın peşindesin. Bir anahtarı var mı bilemem, ama arayışı çok güzel,” dedi İrfan Amca sakın bir ses tonuyla. “Tüm sezışlerinle, sevmekle ilerleyeceksin o kapıdan. Nedenini bilmeden, nedenini kovalamadan. İndiğin derinliğe şükrederek, iki tarafı varmış gibi bir ‘tek’te buluşma hikâyesi... Elini uzatmana gerek yok, ellerin elimde. Söz söylemene gerek yok, sözlerin içimde, diyen, toprak oluncaya kadar devam edecek bir ezginin başlangıcı. Karşılık beklemeksizin, karşılığı özde gizli olan... Yani ‘aşk’a düşmüşsün, dört tarafı ayna olan bir odaya. İki varlığın birbirine ruhsal ve bedensel güçlü duygularla görünme hikâyesine.

Ölçüsünü, kendinde büyüttüğün tüm kadınlar ve ondaki bütün erkekler tek tek tartıya çıkınca bulacaksın: Kadın olup erkeğini, anne olup evladını, genç kız olup sevdanı, çocuk olup okşanacak başını, vicdan olup gönlünü arayacaksın onunla. Özlemlerine, köklerine, isteklerine uzanmanın yanık hikâyesidir aşk...”

Sekreteri girdi son kelimesini ederken odaya, “Zeynep Hanım ısrarla arıyor, bilmek istersiniz diye getirmek istedim,” dedi ve telefonu uzattı. İşte gördün mü, dercesine yüzüme bir bakış attı İrfan Baki. “Böyle oluyor, an’da geliyor, şimdi onu konuşmamız da sıradan değildir. Her şey o bütünün bir parçası...”

İrfan Amca arayan numarayı tuşladıktan sonra, “Selam,” diye konuşmaya başlayarak odadan çıktı.

İrfan Amca’yı, ilk kez duyduğum hiçbir yeni kelime olmasına rağmen, bilmediğim yeni bir dil öğreniyor gibi dinledim. Neredeyse her duyduğum kelimenin anlamında, yeni katman-

ları keşif ede ede... “Aşka düşmüşsün,” dedi mesela. Bu ifadeyi daha önce hiç böyle duymamışım meğer. Aşk bir “düşme hali” gerçekten, hiç bu kadar kendimden içeri düşmedim. Üstelik gönlüm kaydı da düştüm.

İrfan Amca, çok sürmeden yüzünde sıkkın bir ifadeyle geri döndü. “Hazırlan, çıkmamız gerekiyor,” dedi. “Zeynep’in yeğeninini eşi, birine çarpmış. Ölümlü kaza... Şimdi hastaneden karakola geçiyorlar. Hadi, gidiyoruz...”

*Acı mı veriyorsun bana?
Veriyorsun vermeye tabii, ama sen değilsin.
Kedi olsaydık sokakta,
salına salına günü kurtarmanın peşinde...
Evet hepsi sendin, çünkü tabiatı çağırın.
Bir sızı düşünce içime görüyorum ki
yine o derinlerden gelen çağın.
Doğru nerede başlar, yanlış hangisidir...
Ayırmak bu kadar zorken,
nasıl diyeyim “Evet, sen canımı acıtıyorsun!” diye.
Evet sensin, ama sen değilsin...*

Zeynep Hanım, Laçın’ın seslendiği şekliyle “Bibi”, güçlü ve sakın duruşunun altında, üzgün ve kaygılıydı. Yeni haberdar olduğum, İrfan Amca’nın bu gönül ağrısının sahibini izlemekten kendimi alamadım. Bibi, etkileyici ve cazibeli bir kadındı. Yüzü bana hiç yabancı gelmiyordu, ama çıkaramadım. Nihayetinde her ikimiz de yıllardır İrfan Amca’yı tanıyorduk; belki bir yerlerde karşılaştık, diye düşündüm.

O ise bana, daha tanıdık birine bakar gibi bakıyordu. Kısa ama çok sıcak beni selamladı. Laçın ise kendinde değildi. Bibi bir eli ile Laçın’ın kolunu, uçan bir balonun ipini tutar gibi; kaçıp gitmene müsaade etmem, dercesine tutuyordu.

Herkes yerine oturunca İrfan Amca, “Talihsiz bir durum kı-zım. Kaza ölümlü, ayrıntıların önemi var. Nasıl olduğunu anlatır mısın?” diye sordu.

Laçın, “Ben çarpmadım. Ben o kadına yardıma koştum İrfan Amca,” dedi.

Laçın, “İrfan Amca” diye hitap ediyordu, onlar da tanışıyor-du demek ki. Evlatlık olduğunu yeni öğrenen, çok yanibaşında ama uzak ailesiyle karşılaşmış ve onları inceleyen bir şaşkınlığa bulandım.

Laçın’ın boğazında düğümlenenler, dışarıya sıralı br şekilde dökülmeye başladı: “Kadın sesindeki acıyı, çocuk yüreğindeki korkuyu ve bir şey yapamamanın çaresizliğini de suçluluğunu da iyi tanırım. O çaresizliği, üstelik arabanın içinde yolun kar-şı şeridinde giderken, annesini, saçından çekerek savuran ba-basından, kurtarmaya çalışan küçük çocuğun yüzünde gördüm. Ardından, annenin acıyan gururunun çığlığı değdi kulağıma. Kocası saldırıyordu kadına. Direksiyonu, onlara koşar gibi kır-dığımı ve adamın üzerine nasıl sürdüğümü hatırlamıyorum. Aralarına girmeye çalışıyordum. Onun elini de, babamın bileği-ni tuttuğum gibi tutmayı istedim. Çarpmanın hızı ile savruldu adam. Sonra da külçe gibi yere düştü. Hastaneye götürmek için ellerinden ve ayaklarından tutup kaldırdıklarında hiçbir kemiği birbirini tutmuyordu,” dedi ve söylediklerinin etkisiyle şok için-deki bir korkuyla bakakaldı.

Ağlamıyordu. Gözlerinin önüne kalın cam bir perde inmiş, onun gerisinden gördüklerini yakalamaya ve anlatmaya çalışıyor gibiydi. Uzun zamandır ona acı veren bir gerçeği artık inkâr ile telafi edemeyeceğini anlamış, içindekileri dışarı atma isteğiyle arada derin nefesler alarak durdurduğu konuşmasına devam etti:

“İnsan sevdiğine kıyamaz ki... Ben babamın bileğini tu-tarken de bir şeyler düzelsin istedim, yok olsun değil. Acı çe-kiyorum, çünkü ben çocukların babasını ellerinden aldım. İki

çocuğu daha varmış, şimdi o çocukları yetim bıraktım. Benim çocukluğum da böyle çalındı, büyümemiş ebeveynlerin evlilik itişmeleri yüzünden. Ben de onların çocukluklarını, dirençlerini çaldım. Buna hakkım yoktu.”

Laçın donuk gözleriyle hiçbirimize odaklanmadan, neredeyse kendisiyle konuşur gibi devam etti:

“Benim ismim, ailemin bana kadar taşıdıkları korkuların ifadesi. Laçın yani şahin, atmaca, doğan ya da yiğit adam. Yani kadın olma şansım hiç yok. Kadın olarak hiç beklenmemişim. Ne beledikleriyim ne de bulduklarında kabul ettikleri...”

Ben Pınarbaşı’na yan mahalleden geldim. İki sokak ilerisi dersin, ama iki kültür ilerisi gibi. İki mahalle arasındaki en önemli fark, kadına nasıl baktıkları...

Annem, ‘soyunun katline sebep kızlar’ dedikleri, beş kız kardeşten biri. Diyarbakır’da büyük arazilere sahip dedem aniden vefat ettiğinde, gerisinde çocuk masallarından çıkma hikâyeleri bırakıyor: Beş güzeller güzeli kızını, son derece dirayetli ve güçlü anneannemi ve kendi kardeşlerinin ‘soy korkusu kılıfı’ ile yaptığı zulümleri. Dedemden kalan bu çekirdek ailenin içinde soyun devamı olabilecek kimse yok. Anneannem tüm bu aileyi, toprakları, düzeni yürütebilecek güçte. Ama anneannem de dahil tüm bu kadın soyu, başkası ile evlenecek olursa, dedemin tüm varlıkları ‘Cihan’ soy isminin olamayacak.

Yastan kısa bir süre sonra anneanneme iki seçenek sunuyolar: Kayınbiraderlerden herhangi birinin nikahı ya da çocuklarını bırakıp gitmesi. Üç kayınbiraderi halihazırda evli. Yani üç kumalık ya da kendi yetiştirdiği küçük kayınbiraderle evlilik...

Gelenekler ve korkularla yönetilen bu akıl almaz terörün sonucunda bu güçlü kadın, kendine ve utançlarına hapsedilmiş. Kendi yetiştirdiği ve evlat gibi bildiği kayınbiraderi ile kızlarını korumak için, kızlarından habersiz evlenmiş. Bu kardeş kayınbiraderinin koynuna girense anneannem değil, artık anneannemin

geriye kalan ömrünün son günleri olmuş. Bu utancın evliliğinden doğacak bebeğin cinsiyeti ise sığındığı tek umut. Bebek doğmuş ve sessizlik olmuş. Anneannem henüz acıdan gözlerini tam açamamış yarı baygın haliyle, ağlayan bebek dışındaki ortamın sessizliğini gözlerken, bebek üstündeki örtüyü tekmelemiş. Bebeğin kız olduğunu görünce, o anda, orada son nefesini vermiş.

Dedemin kardeşlerinin, anneanneme ve ardından da kendi miraslarına besleme ettikleri yeğenlerine yaptıkları, soylarına sahip çıkma hikâyesi gibi görünse de, bugün benim hatta çocuklarımın hakkı olacak varlığımıza, direncimize yapılan bir tecavüz.

Bu bir kaza değil.

Bu bir ecel değil.

Bu sadece cinsiyetinden dolayı yapılmış bir zulüm, cinayet.

Annem, birinden, gökkuşağının altından geçerse erkek olabileceğini duymuş. Babamla evlendirilirken dahi, erkek olup tüm acıları çözmek için her yağmurda gökkuşağını kovalamış. Onların evliliği; cinsiyeti yok sayılmış bu genç kız ile aynı geleceğin karşı çarpıtması olarak cinsiyeti gereksiz yüceltilmiş genç bir adamın ıstırapıydı. İçi boş rollerin arasına sıkışmış kavgalarla büyüdük. Erkek şöyle yapmalıydı, kadın böyle...

Evimiz çocuk ebeveynlerin birbirini ite kaka büyüttüğü bir tımarhaneydi. Benim ve kardeşlerimin payına da onları izlerken büyümek düştü. Biraz büyüyüp sıkıştığımız köşelerden çıkmaya ilk cesaretimizde ise jüri olduk. Aslında onların kavgalarından ne çok korktuğumuzu hiç görmeden, taraf tutmamız bekleniyordu.

Her kavgaları ile bizim 'Yarın güzel şeyler olacak!' inancımızdan çaldıklarını göremeyen ebevyn çocuklardı. Üstelik kızgınlardı. Öğretilerin altına sıkışmışlar ve çarelerini bilmiyorlardı. Bu saçmalığın içindeki şiddeti durdurabildiğimizde bir şeyler değişti. Babam anneme kaldırdığı elin utancına, ilk defa ben

o eli tutup da onunla göz göze kaldığımızda vardı. O günden sonraki kavgalarında çok yumruk sıktıysa da, elini bir daha hiç kaldırmadı. O gün, o çocuk halimle, o cesareti gösterdiğimde büyüdüm. Etrafımızı saran korkularla ancak kendi yapabilirliklerimizi inkâr etmeyerek baş edebileceğimizi öğrendim.

Kendime eş olarak, erkeklik sınavını boş beleş ev içi kavgalarında değil sokakta kıran kırana vermiş bir erkek diledim. Dualarım kabul oldu. Mahallenin en haksızlığa deliren, vicdanlı, korumacı, tutkulu olanı ile evlendim. Kadın oldum,” dedi ve sustu.

Laçın’ın iç hesaplaşmaları öylesine birbirini kovalıyordu ki, üzüntüsünün göğsüne inmeye fırsatı yoktu. Bütün bu tecrübenin bu kadar sıralı, bu kadar çözümlenmiş olarak birbirine bağlanması ancak bir uzman desteği ile mümkünken, kazanın peşine takılagelemişti. Laçın bu kaza ile sadece o adama değil, bugüne kadar kullandığı tüm baş etme yöntemlerine de çarpmış gibiydi. Ancak bir film kurmacası olarak izlemeye tahammül edebileceğim bu varoluşun yanında, tüm özlemlerim sustu, utandı.

*Her şeyden kaçabilen kuşun vicdanı ile
sınırlı bir suyun içinde yüzen yunusun vicdanı nasıl aynı olsun?
Nasıl uyuyorlar, rüyalarını uyutmaz beni gönül ise kırdığım...
İnkâr, vicdanın hacmi ile ilgili olsa gerek diyorum.
Peki, kuş vicdanı ile gönül kafesi nasıl dolar?*

İrfan Amca, Laçın'ın ellerini elinin içine alarak gözlerine baka baka, çok yavaş ve kadife bir ses tonuyla konuşmaya başladı:

“Böyle çarpışmalar insanı ilk olarak, acısıyla tatlısıyla ruhsal huzurun yerleştiği o ilk yaşlara döndürüyor. Seni yetiştirenlerin doyurulmuş ihtiyaçları ile sana ulaştırdıkları, kemik acıları olarak şimdi diline vuruyor. Kaldı ki bu kadar sert tecrübelerin içinden geçilmese dahi çoğu ailenin, çocuğun ihtiyaçlarındaki çeşitliliği tamamen karşılaması pek olası değil. En başta, yeni geleni sahiplendikleri yaşlardaki olgunluk yeterli gelmez. Herkesin payına tamamlayanın travması o ya da bu şekilde düşer. Acı hızlı yetiştirir insanı, hem kendine hem de her vakit dışarıda değişen ilişkilere, düzenlere, dünyaya...” Konuşmasının içindeki çift anlamlılığa, bana bakarak vurgu yapıp, “Böyle olgunlaşacaksınız. Bazen çarparak ayna olup, bazen de çarptığınızın aynasına bakarak.”

Arkasından konuşmaya Bibi girdi, “Senin söylediklerinin üstüne denecek pek bir şey kalmadı, ağzına sağlık,” dedi İrfan Amca'ya. “Bu hoşgörünün yanına, benim de kendi lisanımdan

ekleyeceğim var. Allah'ın varlığına, tekliğine, gücüne hiçbir kuş-kum olmadı ve ibadetimi de hiç aksatmadım. Hadsizlik olmasın bu dediklerim, lakin 'Kul hakkını da, hakkına girdiğin kişinin affetmesi gerek,' diye buyurmuş yüce Rabbim. Yarattımışın hakkına girdiğinin dahi farkında olmayanlar, 'Hak hukuk nerede başlar?'ı görmeye gözlerini , gönüllerini kör etmişken, dünyanın tüm yükünü omuzlamak sana düşmedi ya?" dedi Laçın'ın kabulünü bekleyerek. "Toparla kendini. Bu bir kaza, herkesin başına gelebilirdi, sen kast etmedin. Poyraz şimdi rahmetlinin karısının yanında, kadını ve çocukları gözetiyor. Biliyorsun, onların rızası olduğu sürece hem çocuklar hem de anneleri bundan sonra bizim gözetimimizde olur, onları yalnız da kimsesiz de bırakmayız."

Sonra İrfan Amca'ya dönerek, "Karşı şeritten gelerek ölümlü kazaya sebep olduğu için kasıt olarak görülecektir değil mi? Tutuklu mu yargılanır?" diye sordu.

İrfan Amca sıkıntılı bir şekilde yanıtladı: "Ölümlü kazalarda, karşı aile öç almasın diye tutukluluk kararı tedbir olarak da verilir. İlk kararın tutuklanma olma ihtimali yüksek. Meftanın şiddete kastı olduğu için, tutuksuz yargılanması da mümkün."

Kendi düşünceleri içinde dolanan Laçın'ı izlemeye dalmışken, "Bu davayı Asi üstlensin isterim," dedi birden İrfan Amca. Onun için oldukça değerli olan bu davayı, bana bırakacağını tahmin bile edememenin şaşkınlığıyla ,dikkatimi ona verdim.

"Göstergeleri belli olmayan öyle derin kutuplaşmaların yaşadığı bir zemindeyiz ki, bugüne kadar oluşturduğumuz itibarlarımız, malesef kimi durumda savunmalarımızın önüne engel olarak çıkabiliyor. İtibarlarımızın sağlamasını, yıllarca beraber aldığımız kararların tutarlılığı kurmuşken, ne yazık ki bazen öylesi durumlarla karşılaşırız ki, her şey birden boşa düşebiliyor.

Bir de sizin de bildiğiniz gibi son davada basın önünde hâkim ile yaptığım 'Cezaevine giden, alınmış karar değil insandır!'

şeklindeki tavrım, tutucu çevrelerce çok eleştiri aldı. Bu davanın daha komplike bir yere gitmemesi, bana ait olası bir önyargı ile yıpratılmaması için, Asi'nin davayı üstlenmesi değerli," dedi benim ve Bibi'nin onayını isteyerek.

Bibi bana dönüp, biraz önceki ses tonunun sertliğine inat bir yumuşaklıkta, acıyla, "Bak, kendimden bile sakınıyorum diyor," dedi. "Onun kadar tanınan ve varlıklı bir adam bu davayı üstlenirse, bizi daha çok sorgularlar ve davayı kurcalarlar diye, bizi kendinden koruyor. Üstelik benim gibi suya gitmeye çalışırken birbirine sığınan, hatta birbirini ezen bir sürü ile dolaşan biri için..." Sonra derin derin İrfan Amca'nın gözlerine bakarak, "Sıradan bir dava ile bile bunca yıl nakış nakış işlediğin itibarından kuşku ettin, var ol," dedi.

Bibi bana dönerek, "Sen ne dersin kızım?" diye sordu yaşla bulutlanmış gözleriyle. "Bu tanışıklıkta bana bu kadar hızlı yer açılacağını tahmin etmezdim, bu benim için bir onur," dedim.

İrfan Amca hepimizin boğazında toplananları sindirmek için, içine düştüğümüz suskunluğu, Bibi'ye, "Ben tutanak tutulurken burada olayım. Lakin sen ve Asi çok geç kalmadan ailenin ziyaretine gitseniz, Asi aileyi gözlemlerse iyi olur," diyerek bozdu.

Bibi, Laçın'e tekrar baktığında, bahsetmeyi atladığı şeyi hatırladı. Laçın ayırında değil ancak, vücut ısısı, yüzü ve bu aşırı duygusal hallerinin de etkisinden dolayı, Laçın'in hamile olduğunu düşündüğünü söyledi. Laçın gebe kalmış olma ihtimaline ait gecikmeleri kafasında hesaplayarak Bibi'nin isabetli gözlemi ni şaşkınlıkla onayladı. Bibi, "Tutukluluğuna engel olacaksa diye söyledim," dedi soran bakışlarla. İrfan Amca, "Hafifleten sebep olmasa da, cezanın farklı infazı için elimizi güçlendirir," dedi.

Sırtımın dönük olduğu camdan, kocasının geldiğini görünce Laçın, "Poyraz geldi," diyerek hareketlendi. Duyduklarım, hissettiklerim son birkaç gündür öylesine gürül gürül gelmişti ki; art arda gelen çağrışımlardan sıyrılıp, oturduğum koltuktan ge-

riye döndüğümde, Laçın ve kocasının “iki semazenin birbirini selamlarken bir olmuş halleri” gibi sarılmalarını gördüm.

Muhteşem görünüyorlardı.

Gözlerimi onlardan alamadım.

Birbirlerinin birer parçası gibiydiler.

Laçın’ın boynuna, kokusuna yaslandığı kocası, kafasını bize çevirdiğinde ortaya çıkan kişi Fırat’tı! Yani Poyraz diye bahsettiği kişi, iki gündür fikrimden kovamadığım Fırat’tı. Önümdeki dosyaya baktım, ailenin soyadı Poyraz’dı.

Karşımda varoluşunu, duruşunu gururla izlediğim kadının, Laçın’ın, Fırat’ın eşi olduğunu, Fırat’ın zaten bir eşi olduğunu öğrenmiş oldum.

Oysa Fırat’a öyle doğal çekilmiştim ki, onun gönlünün dolu olabileceği hiç aklıma gelmemişti.

Bu soyadını daha önce de görmüştüm diye düşününce, Bibi’yi yani Zeynep Hanım’ı da hatırladım aniden. Yarış günü protokol locasında yiyecek-içecek servisi yapan kadındı. Yakasındaki kartvizitte Z. Poyraz yazıyordu. Bibi ile Yamak Ahmet laf yediğinde gözlerimizle selamlaşmıştık. Karakolda karşılaştığımızdaki tanış selamı da, yine satış organizasyonu gününden dolayıldı. İrfan Amca onun için sıradan biri değildi. Bana o gün selam verirken, aslında benim kim olduğumu biliyordu. Laçın dahi “İrfan Amca,” diye seslendiğine göre, onlar beni zaten tanıyordu. Bedenim bu kalabalığın içinde olmasına rağmen, algım bir ray üstünde onlardan uzak bir yalnızlığa çekildi. Herkes birbirini ve herkes beni tanıyordu.

İrfan Amca onlardan ayrı düşen hallerimi yadırgayarak beni takibe aldığı anda, Fırat ile gözgöze gelişimizi ve kısacık selamlaşmadaki utancımı yakaladı. Soran bakışlarını bana çevirdiğinde, “Dün mezatta karşılaştık,” dedim. Hem ona hem bana sessizce bakarak yanıma yaklaştı, fısıltıyla, “Ondan mı bahsediyordun bu sabah?” diye sordu. Gözkapaklarımı aşağı indirerek onayladım.

İçime düşen hüznle beraber çocukluğumun duvarlarına
sinmiş yeni bir türkü, kendi beğenilerime inat bir isyanla yine
fikrimi tuttu:

*Yüce dağ başına yağan kar idim,
Yağdı yağmur, güneş vurdu, eridim,
Evvel yârin sevdiği de ben idim,
Şimdi uzaklardan bakan ben oldum...*

Göğüs kafesime sığmayan pırpırıkların
hüznü boğdu beni, kafes kapısını açtım...
“Sizin gökyüzünüzde benim yerim yokmuş,”
“Özgürsünüz,” dedim.
Uçtular, ben de hafifledim, derin bir nefes aldım.
“Oh sonunda gittiler,” dedim.
Gün maviye döndüğünde, göğüsümde yine bir ağırlık oldu.
Ne oluyor diye kafese baktım.
Kapı açık, kuşlar yine içeride, köşede üzgün oturuyorlar.
“Nasıl yani, niye geri geldiniz?” dedim.
“Sıcacık burası,” dedi biri.
“ Kapat kapıyı,” dedi öbürü.
“Buradayız, sev bizi,” dedi diğeri.
Kopamadık. “özlemedin mi?” dedi başka biri.
“özlemem mi, delirdim...” dedim.

Bibi ve ben; Bibi'nin yol boyu aldığı telefonlar, önümüzde ve arkamızda bize eşlik eden iki araba dolusu genç ile taziye evine ulaştık. Önden giden araba, taziye evinde herhangi bir saygısızlığa sebep olacak gerginliğin olmadığını bilgisini verdi. Taziye evine girdik. Bibi'yi mahalleli tanıyordu. Kaldı ki tanımasalar dahi, onca gençle konvoy halinde gelen birini, tahmin edebilirlerdi. Herkes büyük saygı ile karşılamaya geldi bizi. Her iki tarafa ait aile büyükleri ile tanıştırdık. Şiddetin sadece bugüne ait

olmadığı, bu çifte yakın her bir aile büyüğünün yüzündeki suçlulukta görünüyordu. Hem bugüne kadar var olan şiddeti kümsemseyişlerine hayıflanıp hem de adaletin ilahi tecellisi olduğu kabulüne sığındıkları kaçışla, çelişkili bir acıyı paylaşıyorlardı.

Çocuklar ise bugüne dek çok nadir açılmış dış kapılarının bugün hiç kapanmayışına, durmadan gelen insan kalabalığına şaşkınlıkla bakıyordu. Sokakta onları hiç görmeyen büyükleri bile bugün yanlarına gelip onları kucaklıyor ya da başlarını okşuyordu.

Yüzlerinde artık herkes tarafından görünüyör olmanın sevinci vardı. Bugün konu onlar olmuştu. Diğer taraftan da aynı konudan habersiz bir sınava alınacaklarının korkusu da sinmişti, gözlerinin ardına.

Dar koridordaki kalabalığın içinden, meftanın sakinleştirici iğne yapılmış, yarı baygın yatan annesi ve eşi Şükran'ın olduğu arka odaya geçtik. Şükran okşayarak tuttuğu kayınvalidesinin elini bırakırken, kadının kulağına eğildi, "Pınarbaşı'nın Bibi'si geldi," dedi. Kayınvalide kapalı gözlerle sağa sola salladığı başını durdurmadan, gözlerini açıp Şükran'ın bıraktığı elini kendi göğsüne koyarak Bibi'yi selamladı. Ardından aynı el ile, kendini dövercesine kalbine kalbine ağır ağır vurmaya başladı. Şükran tekrar yetişip kayınvalidesinin elini aldı, öptü, kokladı. Kafasını hiç kaldırmadan, kayınvalidesinin elini okşaya okşaya, konuşmaya başladı:

"Kayınvalidem, oğlunun bana eziyetini görürdü. Dilinin yettiğince oğluna akıl vermeye çalışırdı, bana da teselli... Kayınbambam çok zalimmiş, çok ezmiş hepsini. Kayınvalidem 'oğlum asla bir kadına eziyet etmez' derken. Babasının zorbalıklarını adamlık saymış, zalimlik öğrenmiş' deyip çok üzülürdü. Benden hep eşime yardım etmemi isterdi.

Kayınvalidemin çok hatırı var bende, temizlik paraları ile baktı bize. Ben koca olarak ona ne kadar kızdıysam, kayınvalidemin oğlu diye de o kadar yumuşardım.

Kendi babam korkaktı, ‘Namusuna leke getirmeyelim, bir an önce kocanın namusu olalım,’ diye erkenden everdi bizi. Daha kendim çocukken anne oldum. Çocuklarımın oyuncakları ile beraber oynadık. Kocam da korkaktı, kendisine televizyonun karşısına sıkışmış bir hayat seçmişti. Yıllardır verdiği tüm eziyeti sessiz sedasız idare ettim. Çocuklar büyüyüp masrafları da çoğalınca, ben de o markette çalışanlara yemek yapma işini buldum. Kocamla aramızda hiç muhabbet olmazdı. Arada konuşmak için ortaya muhabbet atsam da, dinlemezdi beni. Personel yemeğe geldiğinde, onlarla servis yaparken laflardım. Asım ile de öyle başladı tanışıklığımız. Geline hal hatır soruyor, oradan buradan konuşuyorduk. Yaşlarımız aynıydı, ama ben üç çocuk annesi olduğum için ‘Abla,’ diyordu bana. Bazen öyle havadan sudan konuştuğumuz şeylerin bile üstüne düşünüp, ertesi gün onunla ilgili sorular soruyordu. Şimdiye kadar, kimse adamdan sayıp dinlemedi beni. Kendi dediklerim birinin aklında yer tutunca gördüm ki, ne çok varmış içimde konuşamadıklarım. Ağzım laf yaptıkça mutlu oluyordum. Bütün yorgunluklarımı alıyordu. Öyle özel bir şey de konuşmuyorduk, bazen haberlerdeki bir şey ya da akşam izlediğimiz diziden bir sahne. Canlandım tabii, kocam bendeki canlılığı fark etmeye başladı. Önceleri, ‘Sen çalışmaya başladın, bozuldun,’ diyerek söylendi. Ben de elimden geldiğince, ‘Muhabbete hasretmişim; konuşmak, insanlarla tanışmak, bana iyi geldi. Niye biz de konuşmuyoruz?’ diye onu iştahlandırmaya çalıştım. Ben heyecanlandığım şeyleri anlattıkça o eksiklendi, hırçınlaştı.

Seviyorsan birini, mutlu olsun istersin di mi?

Çocuğun, kardeşin, annen, baban ‘Dün bir etli nohut yedim, çok güzeldi,’ dese, hem mutlu olursun hem de sorarsın, ‘Nasıldı?’ diye ki; bir daha o tadı yakalayıp onları mutlu etmek için. O zaman iyice gördüm ki beni aslında hiç sevmiyor, çocuklarını da sevmiyor. Daha da kötüsü, kendini de sevmiyor. Ye iç, yat kalk... Ömrünü de öyle bitirmeye razı.

Oğlanı da işe götürüyorum, mecbur ablaları okula gidiyor. Oğlan da Asım ile konuşmalarımızı dinliyor, eve gelince de konusu açılınca anlatıveriyor, çocuk işte... Çocuktan duydukça iyice kurulmuş. Onca zamandır aynı çatı altında yattığı, arkasını kollayan, çocuklarının anası için bu küçük hasretleri çok görmüş. Elâlem ona ne der, diye kurmuş, çalıştığım işyerini izlemeye koyulmuş. Bugün Asım çocuk sıkılmasın diye telefonuma bir şeyler yüklerken, yan yana konuşuyoruz, çocuğa takılıyor ben de gülüyorum. İçeri daldı, hakaretler etmeye başladı hem bana hem Asım'a. Sonra da saçlarımdan savura savura çıkardı beni oradan.

Sevgi değil yaptığı. En çok buna kırılıyorum; hata bile olsa oğlunun anasıyım, oğlunun gözünün önünde beni namussuz yaptı. Babalık bu mudur? Kendi korkularını, kaygılarını, çıkmazlarını iki damla çocuğun boynuna ömür boyu asmak mı babalık? Bir çocuğun en güvendiği ve sığındığı kadını, anneyi bu hale koymak mı? Hiç kadrim kıymetim yokmuş yanında, insan bile değilmişim. Onca namussuz varken etrafta, o beni ahlaksız etti. Hayatı hepimize cehennem etti.

Bunları anlatmaya da yüzüm yok, ama hakkımda yanlış düşünmeyin. Konuşabilmeye hakkım var sandım, yokmuş. Çok üzgünüm. Üstüme ne düşüyorsa yapmaya hazırım, affet Bibi. Size de sıçradı çok mahcubum..."

Konuşmasını tamamladıktan sonra, affının kabulü için Bibi'nin elini öpmeye yeltendi. Bibi elinin öpülmesini engelleyerek, kadının kafasını kaldırdı.

"Bu kadar ezilme kızım; ne evlatlarının ne konu komşunun ne de bizim önümüzde. Hamdolsun ki seni de kendi evladı saymış, olanı biteni de doğru görebilmiş bir validen var. Rahmetlinin babalığı eksikmiş, belli ki o da böyle görmüş. Kocalığı ise sadece sahip olmak saymış. Zulüm etmiş, hem kendi canına hem her birinize. Unutma, herkesin tek sahibi var. Allah günahlarını affetsin. Yarından tezi yok, bizim çocuklar sizi Pınarbaşı'na taşı-

sın” dedi. Tam o sırada köşede onu dinleyen gencin gözünden “Anladım,” onayını alarak, söyleyeceklerine devam etti: “Sizi burada üzerler. Gel, bizde mutfakta çalışmaya başla. Mahalleli çocuklarını da, seni de, kayınvalideni de yalnız bırakmaz. Hem bizim çocukların çoğunluğu yetimdir, çocukların onların arasında kendi durumlarını yadırgamazlar.”

“Allah razı olsun senden bacım” diyen, kayınvalidesinin sesiyle beraber, teşekkür etmek için Bibi’nin eline eğildi Şükran. Bibi “Elini öpecek birini bulduğumuzda beraber öperiz,” diyerek onu tekrar durdurdu.

Hem Şükran hem kayınvalidesi, zor görülür bir merteye sergilediler. Kayıplarının ağırlıklarına rağmen birbirlerinin, değerine zeval getirecek tek laf etmeden, acılarından tutundular. Karşılıklı samimiyetleri, saygıları kadar zarif, kazanın bahsinden de bizi uzak tuttular. Kalktık.

Dönerken yolda, İrfan Amca aradı. Kaymakamlıktan vali yardımcılığına terfi etmiş yakın dostunun, kefil olduğu güvence ile sabah mahkemeye getirmek üzere Laçın’i karakoldan çıkarıp eve gönderdiğini bildirdi. Bibi beni İrfan Amca’nın yanına bırakacaktı.

“Zeynep Hanım, bizim çocukların çoğunluğu yetimdir dediniz ve Şükran’ın kayınvalidesi de davetinize minnet duydu. Laçın de iki kültür ilerisi demişti, nasıl bir mahalleden bahsediyorsunuz?” diye merakla sordum.

“Bibi diye hitap et lütfen,” dedi. “Bibi, hala demek. Büyüğe olan saygıyı zaten içinde taşır. Bana senli benli seslen lütfen. Ekonomik imkânsızlıkların, ayrımcılığın sebep olduğu suçun kendine en kolay yer bulduğu, düzensizliğinden sorumlu tutulduğumuz bir arka mahalleden bahsediyorum. Pınarbaşı, hem kendimiz hem de elinden tutabildiklerimizin hayrı için uğraştığımız bir mahalle. Ben firari dönemimde, erkeği az diye yeğenlerimi buraya taşıdım. Daha sonra Şükran gibi insan kalmaya

hasret kim denk geldiyse aramıza alınca, tabiatı kadın kokan bir mahalle oldu.

Tabii bizde kadınlar evlerinde sessiz sedasız oturanlar gibi görünse de, her biri en az evlatları, eşleri, kardeşleri kadar mücadeleci, tehlikeye açık ama yarını da omuzlayanlardır. Her biri evinde, arabasında, çantasında, koynunda kendisine ya da erkeğine ait, en az bir kere bir ruhsatsız silahı saklamak durumunda kalmış. Yani her biri koynunda en az bir kere, bir iki yıl arası hapsi saklamıştır.

Benzer mahallelerden en çok ayrıldığımız nokta da, biz kadının da erkeğin de değerini, yokluğundan biliriz. Bizde kimsenin katkısı cinsiyetle küçülmez de büyümez de. Kendi korumasındaki kadına, dünyanın en anlayışlı en korumacı erkeği olup, sokakta karşısına çıkan kadını üterek alkışlanmayı bekleyen Yamak Ahmetler'in sözde modern kaypaklığına benzemez," deyince, Bibi'nin, servis yaparken, Yamak Ahmet'in şefinden laf yediğinde bana bakan gülüşünü hatırladım tekrar. Yeri gelmişken, "Siz beni o gün de tanıyordunuz değil mi?" diye sordum.

"Baban, İrfan'ın çok yakın dostuydu. Bebekliğinden itibaren senin yetiştiğin imkânların zıttı sorgulamalarından bahsederdi, ki haklılarmış. Öğretilmiş kabulle kendini köreltmemişsin. İrfan, babanı kaybettikten bu yana da, kendisini babanın yerine koyarak sana yetismeye çalışıyor. Sana çok düşkün, senden çok konu açar. Elbette o gün oradakinin sen olduğunu biliyordum. Bizimkiler, o teşkilatın içine ilk kez girmişlerdi, biz de etraflarını doldurmak için içeri sızmıştık. Ben bizim mal verdiğimiz mezeci aracılığıyla, 'Bila ücret tanıtım yapacağız,' diyerek yemek şirketi olarak protokolde yer tuttum. Seni görünce tanıdım, ama kendimi deşifre edemezdim. Yarış sonucu ile ilgili haksızlık yapacakları orada konuştuklarından belliydi, ama Suna Hanım'ı zora koymamak için sustuk. Suna Hanım da zaten onlara bulaşmayalım diye seninle aramıza sürpriz bir köprü kurmuştu. Bize düşen susmaktı.

Laçın bizim mahalle kültürünü her zaman kendi yetiştirdiği yerlere tercih ettiyse de, çocuk sahibi olacağı mahalleyi daha da temizlemekten hiç geri kalmadı. Roket'in satışıyla gelecek gelirle mahalleye su bayiliği kurmak ve yasal yollu kazancın bir kapısını da gençler için açmak, hepimizden önce onun planıydı. Kaçmak, kovalamak, hız, beden gücü konusunda yetenekli mahalleli gençlerin hem uyumda zorlanmayacağı hem de servis yaptığımız ev ve mekânlar aracılığı ile de her yere göz kulak olabileceğimiz harika bir çözüm.

İki sene önce de, mahalleliye evinde mantı börek siparişi vererek, bugün sahip olduğumuz mutfağın ilk adımlarını attı. Meze satan market, restoran, şarküterilere zaman ve el ustalığı isteyen börek, sarma, içli köfte, mantı yapıp gönderiyoruz. Halen geliri çok ikna edici olmasa da, cezaevindekiler dahil, epeyce aile böylelikle geçiniyor. Mahalleli sıradan hamaratlıklarının karşılığını alınca, lezzet yarıştırmaya başladı ve biz de böylece aranılan bir tedarikçi olduk.

Biz aza sebat etmeyi ve ezberlerimizi kırmayı, Laçın'ın yılmaz iyimserliği ve İrfan'ın hakkımız olanı savunmasındaki ısrarında öğrendik. Pınarbaşındakilere şimdi ağır gelecek olan; bu umut ve iyilik elçisinin kodese girmesi olacak. Onunla beraber mahalelinin inançları, dirençleri, umudu da hapsedilecek. Kimse elbet yoldan çıkıp bir taşkınlık yapmaz, ama 'Bir gün her şey daha güzel olacak,' diyen iç seslerini kaybedecekler. Laçın mutfak ile rızkı, su ile de hayatları temizlemeye niyetli. Anneannesini gibi şartların zulmüne sıkışmış insanı kurtarmayı kendisine vazife edinmiş bir fedai. İçeride onun emeğinin geçtiği insan çoktur; sıkıntı çektirmezler, kimsenin onu üzmesine izin vermezler elbet. Lakin Laçın, girdiği ortamda şahit olduğu yaşantılar, kızgınlıklar, tahammülsüzlüklere müdahale etmeden duramaz. Bu memlekette şerri hukuk uygulanırdı, dilinden asılan ilk kişi olurdu. Akli ve kalbiyle, dili arasında hiç mesafe yok. Haksızlık gördü mü uzak durmaz, başına iş açar."

Arabayı süren genç, Bibi'ye, "Bize yengemin kazasını haber veren Sıla'ydı. 'Yanında gözleri bandajlı biri vardı kaza sırasında,' diye yazmış. Laçın Yenge şokta olduğu için hatırlamadı herhalde," dedi konuşmaya girerek.

"Akın, Kaya ile Fırat'ın küçük kardeşi," dedi Bibi, bizi dinleyen ve muhabbetimize giren kişiden rahatsız olma dercesine. "Laçın cezaevindekilerin ihtiyaçlarını bıraktıktan sonra hastaneye uğrayıp Suriyeli Ali'nin evraklarını halledecekti. Nüfus cüzdanı verilmediği için gözleriyle ilgili tedaviye başlanmıyor, diye haber gelmişti sabah. Laçın açıköğretimin iktisat bölümünü bitirdi, tüm kâğıt kalem işlerimiz ona bakar. Baş danışman gibidir. Demek önce oraya uğramış, güzel değil mi?" dedi.

"Evet iyi bir haber. Görmemiş olsa bile kaza sırasında birinin daha arabada olması önemli, kaza öncesinde yaptıkları konuşmaları anlatması bile kastın olmadığını gösterir," dedim. Bibi de Akın'ın Sıla ile ilgili utancına dem vurmak için dikiz aynasından ona göz kırparak, "Aferin Sıla kızıma," dedi.

"Bugün sırasıyla Laçın ve sizi gözlemlerken, 'Ben güçlü bir kadınıml!' diye kendimle övündüğüm özgüvenim sarsıldı. Gelenekleri reddetmeyi, yok saymayı, onlar tarafından yönetilmemeyi bir marifet sayarken; sizin çok daha sertleri ile yüzleştığınızı, bununla da yetinmeyip hatta bu zorlukları yöneterek onları güce çevirdiğinize şahit oldum. Gücünüze hayran kaldım," dedim.

Sesin daha derinlerden gelen bir tonuyla Bibi, "Biz gelene git diyemedik sadece," dedi. "Ne zerre de olsa yaratılmışın Yardan'ın bir parçası olduğunu, yani aynı erkin sahibi olduğumuzu unutup çaresizliğe düştük ne de zerre olarak bir bütünün parçası olduğumuzu unuttuk. Tek şansımız, üstesinden geldiğimiz her şeyde de bir ağacın yalnızlığı kadar yalnızdık; onlarca kolu, yüzlerce dalı, binlerce yaprağı ile."

"Peki bu kadar yan yana ve kol kola hayatlar içindeyken gayrimeşruluk sizin aranızda nasıl yer tutabiliyor?" diye sordum.

“Dedim ya tek çaresizliğimiz, gelene git diyememek. Yoksunlukların kuraklığı esiyorsa doğduğun atmosferde, onun bitkisi oluyorsun. Çoğumuzda suç ancak ceza ile karşılaştığımızda bilincimize vurdu. Temel ihtiyaçlarımızla sınanırken buna niyet etmemiştik tabii. Yine şükür olanakların içinde olup da kul hakkı yemedik; onurumuzu kâğıt parçasına, koltuğa, yalana dolana ya da yolsuzluklara ezdirmedik.”

Arabanın hızı ile beraber netliğini yitirerek gözümüzün önünden kayıp gidenlerle demlenmeye dalmış düşüncelerimize alttan alta çalan parçanın sözleri eşlik etti...

Yalnızca bir kırıntıydın, içime ilk düştüğünde,

Vakitsiz anda...

Bilmediğim bir neden beni alıp götürdüğünde o yerlere

Keder ve budalalıktan başka yaşamın anlamı var mıydı, var mıydı?

Aradığım aşkı bulduysam, sendedir.

Ya bu benim içimde dolaşan da kimdir?

Ya bu benim içimde mekân tutan da kimdir?*

---

* Ahmet Aslan'ın *Tanımadığım Ten* adlı şarkısına aittir.

*Atmosfer ağırlaşırsa
o anda yapmaktan keyif alınan durumun içinde,
bildiğin zaman algısından daha fazla kalsak,
en çok kim mutlu çıkar?
Kavga ederken yumruğunu sallayan mı?
Parayı sayarken parmağını ıslatan mı?
Hızını yarıştırdığı arabasının direksiyonunda oturan mı?
Sevdiklerinden biri ile göz göze kalan mı?*

“Bahsettiğin gencin Zeynep’in yeğeni Fırat olabileceği hiç aklıma gelmezdi,” dedi İrfan Amca. “Hiçbir kurgu olmadan hepimiz aynı yatağa akmışız meğer. Ben hayat kurmacasının muazzamlığı diyorum buna. Senin sorumluluğun Fırat ile karşılaştığın andan itibaren başlar. Paydana ne düşünüyorsa onu yaşa, demeyi çok isterdim. “*Lakin tek bir günah var, o da hırsızlık; onun dışındaki bütün günahlar hırsızlığın birer çeşitlemesidir*” demiş, Khaled Hosseini.

Onun artık bir başkasıyla köklenmiş olduğunu duydun, inkâr edilemez. Kimseyi incitmemeyi bilirsin, bunları söylememe gerek yok biliyorum, ama kendini de incitmemen önemli.”

“Hiç kuşkusuz, İrfan Amca,” dedim, “lakin öyle hızlı ve öyle derine daldım ki, çıkarsam vurgun yerim diye korkuyorum. ‘O benim olamaz,’ dediğim zaman kendi kendime, bir kesik acısı hissediyorum. Bugüne kadar yeşermiş olan bedenimi ikiye ke-

siyorlar da bana ait olan yarıyı elimden alıyorlar gibi. Ne zaman benim oldu da şimdi yokluğunu hissediyorum? Benden içeri, ama benden çok bilen ve üzülen nedir... anlamıyorum.”

İrfan Amca kısa bir suskunluğun ardından: “Duyguların bu kadar yoğun yaşandığı vakitlerde tariflerin pek faydası yok biliyorum. Bu arzuda çok kavrulmuş biri olarak bende kalanları sana duyurmak isterim. Bu duyguların önemli bir kısmı konuşulamayan, ama emin ol karşılığı olan hisler. Çünkü sebepsiz tabiat çağrıları olarak, yalnız dengini bulunca uyanır.

Bir kısmı derinlik, kök arayışı. Bir kısmı gerimizde kalmış yaralarımız, masallar, yarım kalmış hikâyeler ya da birbirine sığarak tutunma isteğimiz.

Duyulmayan bir dilde konuşmanın ve mükemmel uyumun varlığını keşfettiren bu tecrübeyi, kol kola girerek çoğaltma şansı olmayan böyle buluşmalar insanı başka büyütür. Bu vesile ile tanıdığın bu ‘tamamlanma’ duygusundan daha azını gördüğün hiçbir şeye artık ikna olmazsın. Yaşadığın hissin inceliğine, muazzamlığına eş bir kaliteye tutkulanırsın. O vakte kadar olan çoğu gayretin tek boyutluluğu ise artık gözüne batar.

Durdurursun kendini, akışta sürüklenmez suyun keyfine varırsın.

Sana şimdi sadece kalbine düşen bu tohumun ısıttığı yerlere bakarak kendine yolculuğunu tamamlamak, başka hiçbir şekilde göremeyeceğin boşluklarını, arzularını yakalamak kaldı.”

“Neden her duyguma, anne-babamın beğenisine ve yaşına uygun ezgiler eşlik ediyor peki İrfan Amca? Onların ilişkisi bende neden bu kadar yer tutuyor? Gönül ıstırap mı seviyor?”

“Biz en çok acılarımızla birbirimize benzeriz güzel kızım. Kök ailenin imkânsızıları, onlar tarafından dillendirmemiş dahi olsa, senin gözlemlerinde yer tutar. Sen kendi sızınla buluştuğunda ise eşleşerek yüzeye vurur. Farklı lisanı öğrenirken, öğretinin aksanından öğrenmen gibi. Her birimiz önceleri, aşkı,

sevgiyi gözlemlediğimiz lisanın duygusal arayışları kadar biliriz. Suyun yüzeyine çıkanın, ne kadarının sana ait, ne kadarının yansıma olduğunu, kendi ıstırabımızın sızısında anlarız. Bu, insanın en güzel evrilmesidir. Keyfini çıkar, yol güzel...”

*Huzursuz yastık, huzursuz yatak, huzursuz uykuya sarıldım
dün gece.*

*Bütün hüznü üflemeli çalgılar çalıyordu sabah uyandığımda.
Oysa can suyu değince ruhumun boşluklarına,
mis gibi toprak kokmuştum.*

Duruşma için tüm mahalleli adliyedeydi.

Koridorun karşı tarafındaki kalabalık saygıyla yarılınca sırasıyla Bibi, Laçın, Fırat, gerilerinde de Kaya ve Akın görüldü. Cenazelerde bile, bir köşede gülen eğlenen insanları görmek mümkünken; bu grup aynı suskunluk, aynı kaygı ve aynı ritimle hareket ediyordu. Yanlarında getirdikleri küçük çocuklar dahi bu uyumu bozmuyordu. Kare kare çekilmiş bir *video art* izler gibiydim.

Hep beraber mahkeme salonuna girdik. Daha önce karşılaşmadığımız genç bir hâkim girdi salona. Ağır ceza mahkemesi hâkimlerinin siyasi nedenlerle sulh ve asliye ceza mahkemelelerinde görevlendirildiği, ağır cezaya ise yeni mezun genç hâkimlerin başkanlık ettiği özel bir dönemden geçtiğimiz için bunlar olası hallerdi. Ancak bu genç hâkim, inisiyatiflerden de önceki “tanıma, tanınma” aşamasındaydı. Tedbirli davranmayı önceleyerek, ölüme neden olan kişinin dikkat ve özen yükümüne aykırı hareketleri, istenmeyen sonuca yol açan dikkatsizlik ve sorumsuzluğunun belirlenmesini esas almak üzere, Laçın’ın tutuklu

yargılanmasına karar verince, duruşma salonundaki varlığımızın bir hükmü olmadı.

Salondan çıktığında Laçın'ın ellerine takılan kelepçe ya boğazlara düğüm oldu tıkandı ya da gözde yaş oldu aktı. Fırat, Laçın'ın kelepçesini koluyla kapatacak şekilde elini tutarak polis otosuna doğru ilerledi.

Onlarca araba ve motosiklet, konvoy olarak cezaevine kadar eşlik etti. Benzer sessizliği, saygıyı, gürültüsüz konvoyu, Leydi Diana'nın naaşı giderken izlemiştim. Tutukluluk hali neredeyse mahallelerindeki her evin ya da yan komşunun hikâyesinde varken, bu insanların taşıyamadıkları şey, Bibi'nin dediği gibi bir iyilik meleşinin cezalandırılmasıydı.

Laçın ve Fırat'a eşlik ederek içeri girdim. Fırat, Laçın'ın içinde olduğu sonsuz sessizliği küçük seslerle bozarak anlatmaya başladı: "Ana karnından suya doğduk biz. Bir yunus kadar dışarı çıkıp nefes alabiliriz. Bizim gerçeklerimiz hayatta savrulmamıza da salıncakta salınmamıza da fırsat vermez bilirsin, çok oyalanırsak nefessiz kalırız. Acının her gün bir evi yokladığı bu ömürde, bulmaya ya da kaybetmeye sükûnet etmeyi çok iyi öğrendik. Kendini toparla lütfen. Daldığın derinliklerden tek çıkamıyorsan," dedi elinin içini göstererek, "Bak burada ne yazıyor? Can bedenden çıkıncaya kadar Laçın'e tahsis edilmiştir. Bak bebeğimiz olacakmış, can katılıyormuş canımıza," dedikten sonra Laçın'ın kulağına "Kadınım," diye fısıldayarak, sarıp sarmaladı onu.

İçim kasıldı aniden. Titreme yapan bozuk genim gibi bednim yine benden bağımsız, bildiğim ezberlerim dışında hareket etmeye başladı. Ben çocukluğundan bu yana, elinden oyuncak dahi alınsa ağlamayıp başka bir oyun bulup, kendini mutlu edebilen oldum. Ne elimdekine hırsıyla sarıldım ne de başkasına ait olana göz koydum. Kıskançlık duygusunu neredeyse bilmem. Ancak tam da şimdi, "Benim de kulağıma fısıldasın," diye kor

gibi içime düşen bu kıskançlığın, diğerine saygıyla hiç alakası yok, kendi derdinde, beni kasıyor.

Yönlendirmelerle teslim noktasına doğru yaklaştığımızda, kafasında dönenleri, dudaklarını zorla araladığı kapıdan dışarı saldı Laçın. “Kız olursa ömrü hamaliye ile erkek olursa kavga ile geçsin diye mi sevineyim? Kendimizi daha hafifletememişken, yüklerimizi bizimle beraber taşıyın diye mi? Hastalık, yokluk görüp acı çeksın diye mi? Benim gibi bir hadsiz gelip babalarını ellerinden alsın diye mi?”

Fırat içinde hiç umut barındırmayan bu konuşmanın sağlam bir dağılma olduğunun farkında, Laçın’ın yanıt bekleyen sorularını yavaş yavaş cevapladı:

“Bundan daha basitiz be bebem, kendimizden içeri konuşamamız var. Varlığımızı ve soyumuzu üretmeye kodlanmışız. Akıl söylediklerinin hepsini belki planlar ya da göz ardı eder, ama şükür ki bizi sadece akıl yönetmez. Bir bebeğimiz olacak. Sen şimdi içinde bana ait olanı, bizi büyütüyorsun. Benim kucağıma, benim de olan senden bir parça vereceksin. Senden bir can daha bana eklenecek. Ömrüme ömür kattın. İçindeki canı düşün, ona sarıl, bize tutun ve çık o dehlizlerden. Seni koruyamayacağımı bilmek beni öldürüyor, ne olur ben buradan çıkmadan biraz toparla kendini ki, ben de nefes alayım,boğulmak üzereyim.”

Laçın ancak Fırat’ın yardım isteyen çağrısında, kendisini saramayan kocasının acısını anladı. “İçim bana neyi öğretiyorsun diye isyan ediyor, geride bıraktığım her zorluk gelip bugün yaşadıklarına ekleniyor. Çok sesli bir koro gibi aklımı durduramıyorum, sadece yorgun düşünüyorum. Merak etme, biraz dinlenmek iyi gelir. Meral Abla burada, bana alan yaratır, uyuyunca toparlarım,” deyip Fırat’ın elini sıkıca tuttu, okşadı, elleri gözyaşıyla ıslandı. Evrakları ile görevliye teslim olup da görüş alanımızdan çıkıncaya kadar Laçın’i bekledik. Fırat’ın ruhu gibi teni de öfke ve üzüntünün yoğunluğundan karardı.

“Bu tutsaklık uzamadığı takdirde, Laçın’ın kendi tutsaklıklarını da kırmaya yardımcı olacaktır. Bir bedel ödemesi gerektiğini düşünüyor. Ona hayatı yasaklayan bu duvarların şimdilik onun dağılmasını engelleyeceğini düşünüyorum,” dedim, Fırat’ı teselli etmem gerektiğini anlatan sessizliği bölerek. Yanlış anlaşıl-maya fırsat vermemek için, Fırat’ın soru içeren bakışını yakala-yıp devam ettim: “Bu travmalar onun değil. Laçın, gökkuşağını kovalayarak cinsiyetini değiştirmeyi hayal eden genç bir anne-nin, kadın olmanın utancında, annenin kendinde dahi değiştir-mek istediği bir cinsiyet olarak, gelişimi için muhtaç olduğu; kabul edilme, kimlik algısı, güven ilişkisinden mahrum, çekirdek inancın değersizlik olduğu temellere doğmuş. Hem annesi hem de kendisinin çocuk akıllarıyla bekledikleri kabulü, huyu suyu, aklı zekâsı, güzelliği çirkinliği gibi değiştirebilecekleri bir şeyle değil, cinsiyetlerine yani varlıklarına itiraz olarak yaşamışlar. Ağır bir yokluk. Dolduracakları kabın çerçevesi yok.

Şimdi bu kaza ile beraber, bu hiçe sayılmışlıkla baş etmek için kendi etrafına ördüğü telafi duvarlarına çarptı. O kendi-si için çok doğru seçimler yapmış ve sizin çevrelediğiniz mü-cadeleyi kol kola yapan, cinsiyeti değil insan olmayı değer sa-yanlarla birleşmiş. Yarası o kadar derin ki, gerçekten çok kısa sürede tanıdığım halde söyleyebilirim ki, ancak sizdeki kültür sarabilir onu. Dünyaya doğmaları kutlanmamış, cinsiyet zulmü ile değersizleştirilmiş yoklukları ve şimdi bir kez daha çaresiz... Cinsiyetin babadan gelen kromozom ile belirlenmesine karşın, anneliği, kadınlığı çalınmış anneannesine, anne babasının boş ömrüne, kendi sebep olduğu kaza ile babasını kaybeden çocuğa, insan olmaya hasret Şükran’a, her birinin yarasına acıyor onun her yanı şimdi. Her şeyin böyle bir arada gelmesi, Laçın’ın güçlü bir sınavı olduğunu gösteriyor. Kısa bir tanışma, fazla söylüyor olabilirim, ama eşin bunların altından kalkabilecek güçte bir ka-

dın,” dedim ve nefes alırken, “eşin” kelimesinin harflerinin bir hançer olup kalbime battığını hisettim!

Bu hikâyede hiç yerim yokken, olamazken, dilimin hızı ile bir hissettiğim bu sızı da neyin nesi? Keşke, “Benim de senin gibi bir eşim olsa,” diyor içim. Dahası, “Keşke senin eşin ben ol-sam,” diyor. Neden bu olmazı sahipleniyorum? Ben Fırat’ın lafı almasına kadar geçen o kısacık sürede neredeyse bir kanyon derinliğine kendimi salmışken, onun sesi ile yüzeye geri döndüm.

“Saksı düştüyse tecrübesine bak diyorsun yani? Suna Hanif gibi... Ben ise inan sadece gidip onu, o balkona koyanı yakalayıp hesap sormak istiyorum,” dedi Fırat.

“Hayır... senin önceliğin, saksının düşmesi ile alınan hasarın tedavisi olmalı diyorum. Burada kusuru, kusurluyu önceliklemek bence boşuna. Bu ömürlere verilmiş en büyük ödül, sağlıklı olmak, sağlıklı kalabilmek.”

“Hamdolsun, sağlıklılar,” dedi sakın bir şükür ve kabulle ve de tek bir damla yaş döküldü gözlerinden, devamı olmayan...

Avucuma dökülmesi için elimi uzattım. Bir filmin, geriye saran bir sahnesi gibi o yaşı ellerimle yakaladığım beş yaşındaki sahne sergilendi gözümün önünde. Babamın gözyaşını akarken gördüğüm o tek sahne. Oturmuş bağlama çalıyordu, türkünün sözleri ile duygulanmıştı, bir damla yaş aktı gözünden. Yavaş yavaş süzüldü, ben de fırladım yerimden ve yere düşmemesi için yakaladım. Göz göze kaldık. Onun hangi acısına sahip çıkmıştım bilmiyorum, ama çok mutlu olmuştu. O söylediği türküyü de hiç unutmadım.

*Yoksulun sırtından doyan doyana,
Bunu gören yürek nasıl dayana,
Yiğit muhtaç olmuş kuru soğana,
Bilmem söylesem mi, söylemesem mi?*

Ah babam!.. Ne büyük gönülmüşsün, ahlak ne beter sızıymış sende. Ne çok özlüyorum seni, halen yokluğuna alışamadım. Her şeyi tek başıma yapabilme kabiliyetinde, imkânlarında, etrafımı saf sevgi ile saranlarım olmuşken; yine de bu kadar mı küçüğüm, bu kadar mı büyüyemedim? Birden benim gözyaşlarım tüm birikmişleri önüne katarak göz pınarlarımdan kaynayarak akmaya başladı. “Sahi benim için gözyaşı döken kim?” diyerek...

İrfan Amca’nın dediği gibi oldu. Kendimde büyüttüğüm kadınlar tek tek tartıya çıkıyorlar. Ne karışık özlemler... Bir taraftan saçımı Fırat’ın emekçiliği damarların çokluğu ile işlenmiş uzun zarif parmakları okşasın istiyorum, diğer taraftan Fırat’ın eşine, kardeşine, sahip olduklarına olan tutkusunun harikallığı sarıyor tüm özlemlerimi. İkiliğe düştüm. İçimde saklı tüm utanca rağmen bana ait olmayana, ait olmadığımı istek duyuyorum. Çok yanlış farkındayım, ancak bozuk genim gibi tüm edeplerim de şimdi benden bağımsız hareket ediyor. Ne fütursuz bir duygu bu!..

Böyle kendime dalmış oradan oraya savrulurken, ona bakmamı söyleyen bir iç sese döndüğümde, Fırat’ın bakışı ile buluştum. Durmuş beni izliyordu.

Ne vakittir beni izlediğinin farkında değildim, ona yakalanmanın utancı ve titremesi sardı bu kez de bedenimi. Damlanın düştüğü eldeki titreme kendini açığa vuruyordu. Elimi sakladım. Konuşmayı nasıl yönlendireceğini bekledim. Sustu. Beklemeyi benden daha iyi biliyordu, o da bu sessizliğime katıldı. Sustuk.

Bakmayı durdurduğumuzda, dalmanın derinlik sarhoşluğu dışında hiçbir atığı olmayan uzun bir bakışmaya olan hayretten geçmiştik ikimizde.

Kapıya çıktığımızda, Bibi tüm mahalleliyi göndermişti. İrfan Amca, Bibi’nin yakınlardaki Zuhurat Baba Türbesinde dua ettiğini söyledi, yanına gittik.

“Hepimizi koruyan kollayan yüce Rabbim, Sen’den yaratıldık. Yolumuzu, ruhumuzu aydınlık tut. Evlatlarıma sahip çık, koru. Onları kötülerden, hastalıktan uzak, tuzaklardan ırak tut. Onları bana bağışla. Güç, akıl ve çeviklik ihsan et ki, kendilerini koruyabilsinler,” dedikten sonra elindeki suyu toprağa döktü. “Bu su ile beslenen her kök gibi varlığına, koruyuculuğuna, yüceliğine aç, susuz olan bizlere sahip çık...”

Bibi’nin ettiği bu dua ile artık iyice iknayım ki; Fırat ve bu aile ile “Rekabeti güçlendirmek için diğerlerinden ayrıl ve kazan” diyen, hırs enfeksiyonuna yakalanmış öğretilere uymayan yanlızlıklarımın, susuzluklarımın sızısını hissediyorum. Sürüsü ile yaşamak isteyen, ona sığınarak korunmak isteyen içgüdülerime çekiliyorum. “Sürü ile dolaşırsam ezilirim!” ezberlerime inat, bir sürüye sığınmak istiyorum. Kendi gerçekliğine yakın bir toplulukla, doğamın DNA’sı olan birlik olmanın davetine katılmak istiyorum.

Onlardan ayrıldığımızda İrfan Amca’ya içimde biriktirdiğim, “Babam neden kaçtı kendi köklerinden?” sorusunu yönelttim.

“Kolektif olana inanan biriydi baban. Dengesiz mülkiyete inanmadı. Büyük dönüm arazilere sahipti. İhtiyacından fazlasına sahip olduğunda, alttakinin daha çok ezilmesine razı gelmedi. ‘Hücreler anormal çoğaldıklarında kanser üretirler, ihtiyaçtan fazlasını biriktirmek bir hastalıktır,’ derdi. Mülkün sahipliğine inanmazken, kendine ait olana da prim vermedi. Memleket için, çoğunluk için bir araya gelmiş düşünür, vizyoner, barışa gönüllü ruhu seçti.”

“İyi de toprak sahibi o iken, alttakini en çok o koruyabilirdi. Neden bunu yapmadı?” dedim. “İşte seninle köklerin arasına çekilmiş kalın perdenin sebebi bu. Baban genç yaşta, hiç kimse-nin görmediğini görmüştü. Körleşmiş gelenekler ardında eşliğini bilmez nefsi saklıyordu. Bu durumun, onu büyükleri ile karşı

karşıya getireceğini görünce, kimseyi kırıp dökmeden oralar-
dan kaçmıştı. ‘Kör yasa ve bozuk gelenek, kötünün emrindedir,’
derdi.

“Böyle izole yaşantılara dönmemiz bir kaçış mı yani?” diye
sordum tekrar.

“Hayır, baban kendi hayallerine inandı. Maliyeye geçtiği ilk
görevinde tanıştık onunla. İkimizde aynı ilkeli duruşun inşa-
ası için gönüllüydük. Ancak hayallerimizi kurmak için ihtiyaç
duyduğumuz süre, değişim için planlanan süreden daha uzundu.
Daha çok tüketsin diye, insanlara kendilerini tek ve özel his-
settiren ‘global ayrıştırma’ ile toplulukların akılları, arzuları esir
alındı. Biz henüz hayallerimizin peşinde iken tıpkı memleketi-
miz gibi cereyanda kaldık.

Birden yalnız kaldık. Bize de kendimize benzeyene sığın-
maktan başka çare kalmadı. İzole olana kaçmadık, düştük. Ay-
rıştırmada kendi tabiatının sınırlarını zorlayan bu çoğunluğun
içinde, kendi bahçelerimizi temiz tutmaktan başka bir şey kal-
madı.

İnsan olan canlı da, doğadaki diğer canlılar gibi bir bütünün
parçası. Bu sebeple birbirine duyarlı olmaya ve işbirliğine kodlu.
Bizim yola çıktığımız dönemden farklı olarak, ‘bilmek’ için çok
az emek sarf ediyor. Dahası kolay ulaştığı birçok anlatıyı yeterli
gördüğü için bu tembelliğin beraberinde getirdiği tehlikeleri
göremiyor.

‘Doğru’, hakikatin derinliğinde ve uğraşı ister. Senin şu bir-
kaç gündür yaşadıkların gibi süregiden düzeninde yörüngesiz
aniden şaştığında, ‘Nedir bunun sebebi?’ diye sorgularken, de-
rinliği olmayan hiçbir bilgi ya da ezberin faydası olmuyor değil
mi? Hatta en önce genel kabullerin çatlıyor. Olayların takipçisi
olmaktan öte, görünenin gerisindekinin peşindesin. Bilgiye do-
kundukça ilk fark ettiğin ne kadar az bildiğindir ya da ne bilip
bilmediğindir; ne çok bildiğin değil...”

“Neye inanıyorsunuz peki bunca yaşanandan sonra? Ne olmalı diye düşünüyorsunuz?” diye sordum bu kez.

“‘Kitap okuyarak, araştırma yaparak, bireyi kendi gelişimine davet ederek kitlesel hareketler yapabiliriz,’ demek günümüz hoyratlıklarına ters. Madem faydacılık sınır tanımıyor, onun pozitif katkısını kullanmalı. Çözümler ancak herkesin faydasına çalışırsa birlik olunur. DNA’mıza işli, öze ait bütünün faydasına hareket etmek tek gördüğüm çözüm.

Uygulama yöntemi nedir diye düşündüğümde ise, tüm parçaları bir arada aynı zamkın tuttuğunu görüyorum: Sevgi, aşk, tutku... Sevginin ötekileştirmeyen, ayrıştırmayan gücünü zamk olarak kullandığın bir birleştirme ile bir fikir inşaa ettiğin zaman; iyi kötü, beyaz siyah, insan hayvan demeden bütünün faydasına ait çözümler yaratıp, onun senin varlığına katkısını hesaplayabilirsin. Yani ‘Bir’in, ‘Bir’leşmenin, bütünün hayrına hareket etmek...

Kalabalıkta kaybolmuş bir çocuğa, annenin tek başına seslenmesiyle mi daha rahat ulaşılır; yoksa etrafındakilerin anneyle birlikte seslenmesi ile mi? Kolektif bilinç altında pozitif güçler saklıdır. Açığa çıkması için ortak faydaya çalışması yeterlidir.

“İrfan Amca bu kadar kirlenmiş, sert, acımasız dünyayı yaratan da aynı canlı iken, nedir bu pozitif inancın kaynağı? Ben seni dinlerken iç sesim, ‘Ne hoş bir ütopya!’ diyor. Dinlerken dahi inanamıyorum.”

“Hayvan çeşitlerini say desem, birkaçını isim olarak sayarsın, ancak bilirsin ki hayvan sayıyorsundur değil mi?” dedi. “Nihayet hepimiz insanız, aynı türün soyu. Ne kadar farklı olabiliriz ki zaten. Bu da ‘bir’e inanmak. Bir sürüye ait olduğunun, bir bütünün parçası olduğunun inkârına düşmüş ‘bir’in kendi sınırlarını zorladığı şey de bu. Sıradan olduğunun inkârı. Aslında hangi suya gideceğine karar vermek isteyen bir sürü gibiyiz. Ne vakit çoğunluğun yüzde ellisi yönünü değiştirirse, biz de kararı veren o yüzde elliyi takip ediyoruz.”

“Hem cereyanda kaldık diyorsunuz, hem ‘bir’in gücünden bahsediyorsunuz. Zaten her rüzgârla savruluyorsak, nasıl bir güç olabilir ki?”

“İşte romantik bulunan şey bu... ‘Hangi suya gidileceği’ kararı alınırken, yani o yüzde elli toplanırken ‘bir’ ya da birkaç ‘bir’e ait irade birleşiyor. Bir’in çaresiz olmadığı yer budur. İradi olarak alınmış karar ‘bir’e bağlandığın yerdir. Aksi takdirde boşlukta kalırsın. İradi olarak aldığın kararın ‘bir’leşmeyi mi, yoksa ayrışmayı mı hedeflediğini anlamak zor değildir, eğer gözünü görmeye kapatmamışsan.”

“Farklı terminoloji ile Bibi’nin Pınarbaşı Mahallesindeki motivasyonunu anlattın. ‘Ne zerre olduğumuzu unuttuk ne çaresiz düştük,’ demişti.”

“En çok dikkat edilmesi gereken yer burası kızım. İrade, kendisini ‘çaresiz’ gördüğünde, iyi-kötü, doğru-yanlış arasındaki denge bozulur. Kötü kuralsızdır ve arsız ürer. İrade içsel olarak diğerinden hiçbir farkının olmadığını bildiği halde, sahipsizlik ve yokluk nedeniyle korkuya gark edildikçe, arzusuna aykırı olanın kabulü ile kendinden kaçışı seçer. Ne yazık ki bu vazgeçiş ile tam da kendini güven altına aldığını düşünürken, aslında yitirdiği direnç ile kötülüğün idaresine düşer. Kötü, korkudan beslenir. Ölüm korkusu, ‘Bugün de ölmedik, şükür!’ diyen nefeslerimizin iç astarıdır. Her vakit bizi içten içe sarar. Yetmez, sonu gelmez öğretilerle de sürekli kaygılar coşturulur. Mesela ‘Ayakta su içme!’ uyarısı ‘İçersen kötü gelir ve seni bulur,’ demektir. İşte bu yüzden iyinin, iyiliğin peşinde koşana marifet yüklenir. Nitelikliye, güzele erişmek çaba gerektirir, pasif bir eylem değildir. Aklının, fikrinin, nefsinin kaygı ile bağlı olduğu yerden kendini sıyrması işidir. İyilik yapınca her vakit iyilik gelip seni bulmaz. Ancak iyiye direncini bıraktığın anda kötünün yönetimine geçeceğin, kötülük bulacağın kesindir.

Başta, Bibi ve Fırat'ın birbirine bağılılığı ile başlayan, sonra Pınarbaşı'ndakilerin kol kola girerek inşa ettikleri bu kendi değerini bilme ve kullanma örgütlenmesi, kurumların ağır ve ataletli kaldığı yerde, sahipsizliğin ve yoksulluğun çaresizliğiniyle ezilmemesi, iradenin kendisini kaygıya teslim etmemesi için çok önemli bir direnç. Duyduğum en güzel baş etme yöntemini Kurt Vonnegut söylemiş:

“Yeter ki melekler mafya kurallarına göre örgütlenebilsin. İyinin kötüye karşı zafer kazanmaması için hiçbir sebep yok!”

*Sana ulaşmamış düşüncelerim,
edepsiz arzularım gibi çoğaldıkça,
Boğazımda kunduz ustalığı ile örülmüş bir baraj oluveriyor,
kelam edemedikçe içimi şişiren.
Hem kelimadan başka ne kaldı ki?
“Hem seveni hem sevdiği vardı,” demekten öte.*

Benim bile hayret ettiğim, enteresan bir hafızam var.

Hafızamın bu tuhaflığını karşımdakilerin şaşkınlıkları ile keşfettim. Annemin gençliğine ait bir hatırasını, farklı bir zamanda kendi süzgecimden geçmiş haliyle ona tekrar hatırlattığımda, hayretle, “Hem eksiksiz hem de sen yaşamışsın gibi anlatıyorsun, orada olsan bu kadar bilirdin,” demişti.

Ben kendimle çok konuştuğum için olsa gerek, kendimi duy-maktan çok karşımdakini dinlemeye, anlatılanlara onun yaşadığı yerden bakarak anlamaya çok emek sarf ederim. Dinlemeye ait bu tutku, küçük yaşlardan itibaren yer tutar içimde.

Tecrübelerin birbirine bağlanma zamanı geldiğinde ise, ağaç köklerini birbiri ile konuşturan miselyum ağı gibi tüm hafızam birbirine bağlanıp hatırlanması gerekenleri arka arkaya sıralayı-veriyor.

Bilincime kalsa hafızama ait böyle bir marifet yok. Babamı mesela, elinde bağlaması ile türkülerini söylerken, üstelik de-mode bulduğum için onu hiç dinlemediğimi zannederken dahi

dinlermişim. Şimdilerde o türküler yaşadığım herhangi bir duyguya takılarak, birkaç mırıltı ya da söz olarak dilime vuruyorlar. Öğrenmek için sözlerini merakla dinleyince, ortaya çıkanın, yaşadığım duygu ile mükemmel uyumunu görüp mest oluyorum.

Bilinçli süreçlerin ne kadar da az bilincindeyiz. Çoğu zaman yol aradığımızı sanırken, ayak izleri ile oluşmuş patikalarda yürürken buluyoruz kendimizi. “Atlı Spor’a uygun bir at var, görmek ister misin?” diye soran telefonla girdiğim bu birkaç günlük süreçte tanıştığım kadınlar ve kendimde görmediğim kadınlıklarım uçuşuyor şimdi kafamda.

On altı yaşında ilk sevgilimden ayrıldığımda, babam içinde olduğum durumu hiç konuşmadan, bana beni hatırlatarak, kalbime ineceğini sandığım üzüntülerle baş etme yöntemi geliştirmemi sağlamıştı. “Sen ilk yürümeye başladığından bu yana, yere her düştüğünde, tekrar ayağa kalktın ve yaralarını temizleyerek devam ettin. Hiçbir acıda durmadın, eğer kendin hatalı değilsen. Senin dizlerin hiç acımaz ama gururun acır, dikkat et,” demişti.

Bu benimle Patik arasındaki dostluğun da sırrıydı aslında. Ben kendimi onun kadar at, o da kendini benim kadar insan sanardı. Hiçbir yorgunluğumuza bakmaksızın, koşulması gereken yerde, kendimizi çatlatmak pahasına olanca gayretimizi sarf ederdik. Merada olduğumuzda da, neden koşmuyoruz demeden, bir o kadar meranın keyfini çıkarırdık.

Aynı yıl, Balkan Engel Atlama Gençler Şampiyonası için kampa girmiştik. Bir gün yerde bir günlük buldum. Kimin olduğunu bulup vermek için kurcalayınca, içinde kendimi buldum. Yazan kişi beni takip ediyor, benimle ilgili hayaller kuruyordu. Yazılanlar o kadar büyüleyiciydi ki, âdeta romanlardan fırlamış ve o âşık olunası prenses oluvermiştim. Ayaklarımın yerle ilişkisinin kesildiğini hissediyordum okurken. Kalemın latifliği kadar, kendi duygularının bilinmesi halinde, yazanın kendi için kurduğu bütün kulelerin yıkılacağını söyleyen bir korku da yaşıyor-

du yazdıkları. Elimde kristal bir parça olduğunu hissetmiştim. Her okuduğum sayfayla beraber tüm genç kız tereddütlerim iyileşiyordu. Demek ki arzulanan biriydim, romanlardan fırlama bir aşk kahramanıydım. Ancak günlüğün sahibine dair hiçbir ipucu yoktu içinde ve defterin bende olduğunu hissettirdiğim vakit, onu tamamen kaybedeceğim de kesindi.

Uzun bir haftaydı ve ben herkesi inceliyordum. Herkes çok dışa dönüktü, mutluydu ve bir şey kaybetmiş gibi grnmyordı. Bana zel bir ilgi gösteren de yoktu. En melankolik ve mutsuz görünen ise Ada'ydı. Giyinişi ya da hareketleri diğerlerine göre daha zarıf ve düzenliydi. O hiçbir gruba ait değildi. Sanki daha çok kendinin keşi peşindeydi. Herhangi birimiz gibi olursa, "Senin bizden farkın ne?" sorusunun cevabını vermemek için, "Ben hepinizden farklıyım!" demenin altını çiziyordu... Kendi azınlık hissedişlerinden korkmuş gibiydi. Günlükte yazılanların zarafetine sahip olan en yakın kişi, o gibi görünüyordu. Fakat bu kadar ie dönük birinin bir başkasına böyle hisler beslemesine ihtimal vermiyordum. Ben bu merak duygusuyla ona yaklaşmak isteyince, zaman geçirip sohbet etmeye başladık. Muhabbetlerimiz yle lezzetli ve edebiydi ki, el değmemiş her gençlik heyecanı onuyla sevişmeye başladı. Çok geçmeden, günlüğünü kaybettiğini öğrensem de, onun bende olduğunu söyleyemezdim.

İlişkimizi yaşımıza yakışır masumlukta, çoğunlukla da yazışarak birbirimizi sarıp sarmalayarak yaşarken, en az beni ona çeken ifadelerin gücü kadar sert o mektubu aldım. Bütün o görüşmelerimiz esnasında dillendirmese de, günlüğü bulunduğumun uzun zamandır farkındaydı Ada. Çünkü zaten ancak yazarak anlatabileceği şeyler olduğundan benim onları okumuş olmamdan memnundu. Ancak günlükte yer alan o açık olduğu karakter, hayallerinden sıyrılıp da canlı kanlı olarak onunla temas kurmaya başladığımdan bu yana, duygularla gerçek arasındaki mesafeyi fark etmişti.

Günlüğünde yer alan sevgili cinsiyetsizliği ile onun kendinden kaçmasına yardımcı olurken; bana temas ettikçe kendisine yakalandığından bahsediyordu. Kendinde keşfettiği arzuları yazdıklarından farklıydı. Ayrılmak istiyordu. Onu öpmemi istemiyordu. Prens olmaktansa, kendini daha iyi hissettiği o kurbağa bedende kalmak istiyordu. Ta ilk başta dahi bana hissettirdiği, yıkılmasından korktuğu kalelere dokunmuştum. O, bana attığı her adımda kendisini bulmuştu. Ben ise ona ayna olup, birden görünmez olmuştum. Çok ağlıyordum. Fakat babamın dediği gibi düştüm diye bir yerim acımamıştı. “Konu sen değilsin,” denilen gururum acıyordu.

Annem de şimdi aynısını yapıyor. İnsan aklının kayıplar için kullandığı “unutarak yaşama devam etme” eylemini, kendini ve beni unutarak yapıyor. Babamın gidişi ile, annem iradesinin çarelerini hatırlamaz oldu. Babamla kol kola ailemizi var ettiği çareler, şimdi uçan balon gibi havada kaldı. Onları bağlayacağı yeri bulamıyor. Kayboldu. Buraya döndüğü kısa aralarda ise sadece “Konu sen değilsin,” diyor. Konu olmamak neden iyi bir şeydir?

Peki Şükran’ın çocuklarının konu olmadıkları yerleri sızlamıyor mu?

Şükran işe yarar olma, ayırt edilmenin heyecanı ve arayışındayken, kocası kendini değerli hissedecek hiçbir şeyi seçmemiş. Korkularını geleneklere koşulsuz uyum ile hafifletmiş. Aynı geleneye uyulmadığında, aynı grup tarafından olası soyutlanmaktan da korkmuş.

“Onca zamandır aynı çatı altında yattığı, arkasını kollayan, çocuklarının anası için bu küçük hasretleri çok görmüş. Elâlem ona ne der, diye kurmuş,” dedi Şükran. Ne güzel söyledi. Kocası, ailesi ile inşa ettiklerini biriktirmeye niyet etmemiş. Kendinden kaçma suretiyle çözümsüz bıraktığı yoklukları su yüzüne çıkmaya başlayınca, paranın ya da kuvvetin “güç” olarak üstünlük

sayıldığı meşrulukları, kendisine ahlak anlayışı yapmış. Büyümemiş çocukluğu yüzünden kendi can verdiği çocuklarının konu olma hakkını ellerinden almış.

Laçın'ın isyanı da, bu şikâyet etme hakkı elinden alınan, ağlayacak, sığınacak yeri olmayan çocuklara ve gerisindeki tüm kadın soyunun doğumdan itibaren değersizleştirilmesine. O da, “Mahallenin haksızlığı en çok deliren, vicdanlı, korumacı, tutkulu olanı ile evlendim ve kadın oldum,” dedi. “Erkeğimi bulunca kadın oldum,” dedi. Kadınlığı, varolmak için o kadar yetersiz ki; ancak bu kadar sert bir duruşta kendine yansıyabiliyor.

“Peki beni yöneten ne acaba? Neden o kadın ben değilim?” diye isyan eden mayınlı alana düştüm yine.

Hafif uykularda uyudum gece. Rüyamda Selçuk'ta, Merzem Ana'da, dileklerin bağlı olduğu duvarın önündeydim. Fırat geldi, geriye dönüp önünde durduğum duvara bakmamı istedi. Arkamda bir koğuş penceresi vardı. “Aç orayı lütfen,” dedi. Açtım. “Oğlum orada mı?” dedi. İçeri baktım. Laçın diğer kadınların ortasında bebeğini emziriyordu, bakışlarımız buluştu. Laçın baktıkça sertleşiyordu ve aniden “Ne diledin?” diye sordu. Bakışlarımı kaçırıp pencereyi kapattım. Vücudumu korku ile saran yalnızlığın soğukluğu ile uyandım. Su içmek için uzandığım bardağa dahi sahip çıkamıyordum, içim üşüdü. Bir süre sonra kendime gelince, kendim için kaygılanmaya başladım. İçime düşen utanç ve kaygı beni korkutmuştu.

Bugüne kadar tutunduğum tüm realitem elimden kayıp gidiyordu. Bunu durdurmamın bir yolu olmalı. Gerçek bir çekişme var içimde ve öyle avaz avaz bağılıyor ki... İçime düşen sesler, tesadüf gibi görünen buluşmalar, rüyalarım ve şarkılar... Bunları görebilmeyi, tanımlamayı başarmalıyım; yoksa bu çekişmenin tam ortasında, savrularak dağılırım. Fırat'a dair duygularımı, her seferinde denize çivileme düşer gibi yaşıyor olmam bana ne anlatıyor?

Ah annem, neredesin? Kapandığın dünyadan çık artık, sana çok ihtiyacım var! “Şimdi anne olmaktan önce eştim,” diyorsun. Artık bizi heyecanlandıran hiçbir sohbeti yapamıyoruz. Benimle burada, yanımda olmanı istiyorum. Seninle doya doya konuşmayı, gülmeyi istiyorum. Köklü bir ağaca çarptım anne, canım acıyor... Senin gibi meyvesine tutkulu bir eşi var.

Bana, “Ne diliyordun?” diye sordu? Utancım canımı acıtıyor... Sahi anne ben ne diliyordum?

Bir yere ait olmak istiyorum. Birbirine tutku ile bağlı bir grubun parçası olmak istiyorum, ama ortada kaldım. Her yere ve herkese sürgün. Köklerim ağrıyor.

Bibi’nin dediği gibi bir ağacın yalnızlığı kadar yalnız olmak istiyorum.

Bir sürü kökü, yüzlerce dalı, binlerce yaprağı olan bir yalnızlık.

Bir çoğulmuş birleşmek, çoğalmakmış.

Bir olmayı diliyorum.

Bu bana ait olmayan, benim ait olmadığım karşılaşmanın, aitle ilgili dersi bu olmalı.

Bir olmayı diliyorum.

Bir’de bütünleşmeyi, birleşmeyi diliyorum.

Bir için, birleşme için elimden geleni yapabilmeyi diliyorum.

O camı, onlar için açabilmeyi diliyorum.

İmkânsızlıkların kaynaştırdığı, birbirine sığınan yaşamlar... Can sıcaklığı ile ısınanlar... Olanaklı olmanın kibri ile kalplerinden ayırılmayanlar...

Fırat’ın kendisine, kardeşine, köküne sahip çıkışı ile; eşi, havalası ve mahallesi ile ilişkisinde gördüğüm, beni onlara mıknatıs gibi çeken bu olmalı.

Ağaç kabuğu hasar aldığında çürür.

Ben kabuğuma aldığım yaraları görüyorum, tedavisinin ben de olduğunu da biliyorum.

Senin Fırat'ının sesi, hasretlerimin sesini gönlüme duyurdu.

Yokluklarımla yara almış kabuğumun sızısını hissettim.

Bir tek neyi dilemediğimi biliyorum Laçın;

Senin kovuğunun kurdu olmayı dilemiyorum.

Babam da böyle olsun isterdi. "İnsanın en büyük engeli, kendine çizdiği yanlış sınırlarıdır," derdi. "Kimseden bir şey çalmadan, her şeyi yapmaya muktedirsin, unutma!" derdi.

Eee pırpırıklar, siz şimdi bırakıp gidecek misiniz beni?

Gitmeyin e mi?

*Pırpırlar yorgun köşede oturuyorlardı.
“Aa n’oluyor orada?” dedim.
“Bilinmiş ezberlerin dışındayız biz,
ağırlayabilecek misin?” dediler.
“Kalbi diğerlerine göre daha hızlı atan,
daha çabuk pırpırlananlardansın.
Her sabah koynunda nasıl cıvıltılar
kopartarak uyandırıyoruz seni.
Bizi tutmak için ne çok uğraşıyorsun,
bazen ‘Niye yine bu kadar coştunuz?’
diyen şaşkın sen değil misin?” dediler.
“Peki ondan ses duymayınca
kenarda kös kös oturan da siz değil misiniz?”
deyince de sustular...*

Davayla ilgili bilgi toplamak amacıyla mahalleye gitmek için, Bibi işyerinden beni alacaktı. Geldikleri haber verilince aşağıya indim. Bibi, beni beklerken arabadan inmişti ve iş merkezinin önünde, üzerinde temizlik kıyafetleri olan birkaç kadınla konuşuyordu. Caddede bir asayiş polisinin, arabanın başında bekleyen Akın’ı sorguladığını görünce Bibi, hızlıca yanlarına yanaştı. Diğer kadınlar da onu takip ettiler. Bibi, benim de onları takip edeceğimi anlayınca, benimle göz göze gelerek küçük bir el hareketiyle olduğum yerde beklememi istedi. Polise yaklaşırken,

oldukça hoyrat ve yüksek bir tonda mahalleli ağzıyla, “Evladım, gelini bıraktık buraya; yeğenim de şimdi beni görümceme götürecekt. Kimsede saygı kalmamış, bir tuvalete gideyim dedim izin vermediler,” diye söze girdi ve bir elini öpmesi için polise uzattı. Diğer eliyle de, tutunmak için Akın’ın beline sarılırmış gibi yapıp, onun belindeki silahı alarak kendi yeğenin cebine koydu.

Polis “çattık” manasında bir ifadeyle, el öpmekten de kurtulmak için konuşmayı uzatmadan yanlarından uzaklaştı. Akın kapıyı açınca araca bindiler. Ben de gidip arabaya binince, Pınarbaşı Mahallesiine doğru hareket ettik. Bibi cebindeki silahı alıp göğsüne sıkıştırırken, “Silah benim, merak etme ruhsatlı, ruhsatsız olan silah değil,” dedi gülümseyerek. “Zuhurat Baba’ya uğradım günün ilk ışıklarıyla. O sıra verdim, sonra almayı unuttum,” dedi. Ben, “Hep oraya mı gidersiniz?” diye sorunca, “Olur mu?!” dedi. “Nice değerli zat yetişmiş bu topraklarda, dün dua ederken elim boştu, lokma olarak su dağıttım bu sabah. Zuhurat Baba İstanbul’un fethi sırasında, askerlerin su sıkıntısının en yoğun yaşandığı zamanda, sırtında bulunan su testisiyle birlikte beliren aksakallı bir kişidir. Onun sırtındaki bu testiden binlerce kişilik ordunun susuzluğu giderilmiş. Bizim mahallenin kaynağı da Laçın’dır. Onun bu zatın yakınında olan bir cezaevine girmesi de sıradan bir tesadüf değil. Buradan alınacak dersimiz neyse başımız üstüne. Zuhurat Baba belirmiş Pınarbaşı’nın kaynağında...”

“İnançlarınız çok kuvvetli, ancak bildiğimiz ezberlerde değil. Geçen gün dillendirdiğiniz dua da alışlagelmiş duyduklarımından değildi,” diye sordum, her şahit olduğum haliyle, beni daha çok büyüleyen bu karakteri daha çok tanımak merakı ile.

“Benim dualarım buyurdukları gibi içimin sesidir ve varsa kuvveti oradan gelir. İçte olmayan, dile vursa ne çare. Manaya biçim kazandırıp onu anlaşılır hale getirerek her devirde gönümüne taht kuran Hazreti Pir Mevlânâ’nın, hikâyeden çıkan

dersle açtığı derinlikleri, katları, ahlak ve hikmet yolunu anlamaya niyet ederek inanan bir yolcuym. Çocukluğumun anılarında, dağların tepesindeki önemli zatların ziyaretlerine gidip dua ederdik. O yüzden bazı dualarım toprağa, bazı dualarım suya değdiğinde iyi hissederim.”

Mahalleye girdik. Yokluklar; duvarların sökülmüş boyasında, kapıların tutmayan kilidinde, bahçe duvarlarının derme çatmalığında, çamaşır iplerinde, uydu antenlerin neredeyse her evin balkonunda yer tutmasında asılıydı. Betonarme yapıların çoğunlukta olduğu mahalleye, kadın elinin değdiği belliydi. Aynı zamanda mat pembe ve mavinin ağırlıkta olduğu dış cephe renkleriyle boyanmıştı çoğu ev. Sıcak ve temiz bir davette düzensizliğin düzeni vardı. Sokaklarda hiç çöp yoktu ve sanki akşam bulaşıkları yıkanmış ve yatılmış bir evde, çocukların meydana çıkıp yeni gün için ortalığı tekrar karıştırması bekleniyordu. Mahallede birbirini takip eden bir sabah hareketliliği vardı; camlardan havalandırılmak üzere sarkan yorgan ve yastıklar, çocuklarını elinden tutarak okula götüren anneler, evlerin önünde yağmurlukların altına yerleştirilmiş ikili koltukları düzenleyenler...

Bibi, “Bu sessizlik seni yanıltmasın. Pencereye çarşaf çırpmaq için çıkan ya da çocuğunu okula götüren, kendi aralarında paslaşarak yapar o işi. Mahalleyi gözetleme görevinin her birimize düşen saati farklıdır. Kâğıtta yazılı değildir, ancak herkes üstüne düşeni bilir. Senin gelişini takip ediyorlar şimdi. Her camda farklı dakikası ve ayrıntısı kayıtlı,” dedi.

Antrenör Yaşar’ın evinin önünden geçerken durduk. Karısı kapıya fırladı. Bibi bana dönüp, “Bak, daha seslenmedim bile,” dedi gülümseyerek. Kadına, “Yaso, senin katıra söyle,” derken; kocasının, evin üst katındaki sokağa bakan odada, perdenin arkasında saklı olduğuna işaret ederek, “Gitsin Roket’e baksın bugün, eğer yine ben at bakıcısı değilim diye artistlik yaparsa, bu sefer onu yüksek kaldırıma vitrin yaparım bilsin,” dedi.

Yaso tüm dudak çevresindeki ıslaklığı parmakları ile silip, küçük bir göz kırpma ile akşam marifetlerine gönderme yaparak, “Rahat ol abla, bu sefer öyle bir halt etsin, zor girer bu kapıdan içeri Allah canımı alsın!” diye karşılık verdi meydan okuyarak.

Bibi, bana hitaben gölgede saklı duran Yaşar’dan bahisle, “Sevmez buraları,” dedi. “Ulus’un arka mahallelerinden geldi Pınarbaşı’na... Birbirinden kopuk, yalnızlıklar mahallesinin insanı olmayı daha yeğ tutar buralara, hijyeniktir biraz,” diye gülerek ekledi.

Harabe bir deponun duvarlarla çevrilmiş, demir kapısından içeri girdik. Girişte gençler, kapının yakınlarına park ettikleri motosikletlerin ve araçların etrafında toplaşmış muhabbet ediyordu. Deponun arkasında yer alan müstakile yanaştık.

Bibi, arabadan inerken Akın’a, “Sen de Mezeci Ertuğrul’a uğra, Sıla kızımı buraya getir. Gördüklerini anlatsın Asi’ye,” dedi.

Mutfağın kapısına yaklaştıkça koşuşturan çocuk seslerini duymaya başladık. Biz kapıdan girerken, kovalamaca oynayan çocuklar kapının açılmasını fırsat bilip, bizim etrafımızda dolaşarak dışarı fırladı. Mutfak, duvarlar boyu tüm alanlara metal tezgâhlar, ocak, buzdolabı, dondurucu, bulaşık yıkama alanının sıralandığı; ortada kocaman bir yemek masası ve sandalyelerin olduğu; bir oda dışında tüm duvarların yıkılarak orta alana katıldığı büyük bir depo-ev görünümündeydi. Oda olarak bırakılan yerde ise koltuklarında oturmuş, kucaklarına verilmiş sebzeleri ayıklayan yaşlılar, televizyon önüne atılmış halının üstünde oyun oynayan ya da köşeye konmuş portatif masada ödevini yapan çocuklar vardı.

Her hazırlığın başında en az beşinin sorumlusu gibi görünen, on usta kadın, sebze ya da bulaşık yıkayanlar, çocuklar, yaşlılar, kapıda bekleyen gençler diye sıraladığımda, karşımda kendi koşullarının sıcaklığına sahip orta ölçekli bir işletme vardı. “Hoş geldiniz,” diyen selamlamaların eşliğinde, bir köşesinde bilgisa-

yarın olduğu ve daha çok kâğıt kalem işlerinin yapıldığı masa-
nın etrafına oturduk.

Mutfaktaki herkes aynı anda iki iş yapabilme kabiliyetine sa-
hip bir ustalıkla hareket ediyordu. Bir taraftan çocuklarını göz-
lüyor, bir taraftan kendi aralarındaki mevzuları kovalayıp diğerk
taraftan da sarma sarıp baklava börek hamurlarını açıyorlardı.
Kendi teknelerini yürüten kadınların bir araya geldiğı; alttan
alta ustalık, hız, hamaratlık ve temizlik yarışının yapıldığı bir
kadın kıraathanesi gibiydi içerisi. Bibi o gün çıkacak malzeme
ile gönderilecek mekânları ve ulaşımı sağlayacak kurye genç-
leri organize ederken, ben de her birini doyasıya izledim. Bibi
arada bana nasıl bir yapılanma olduğunu anlatıyordu. Mahal-
lede çalışma ehliyeti olmayan hane sakinleri, okuyan çocuklar,
asker anaları, cezaevindekiler ya da cezaevi yolu gözleyenler...
Bakıma muhtaç olanların listesi kabarıktı. Tüm bu ortak gi-
derler düştükten sonra, geriye kalan kazancın paylaşıldığı bir
üretimhane.

Mahalleye girdiğimizden bu yana Bibi, yeni buluştuğı ka-
yıp evladına, tüm sandıkların kapaklarını sonuna kadar açarak
etrafı tanıştırıyor gibi hareket ediyordu. Bu Laçın için yapılmış
bir ziyaret olmasına rağmen, uzun zamandır beni bekledikleri-
ni görüyordum. İrfan Baki ve dolayısıyla Bibi'nin manevi kızı
olarak...

Kâğıt kalem ve hesap kitap işlerine gelince, Lainsizliğin ya-
rattığı dağınıklık belli oluyordu. Su terazilerini kaybetmiş gibiy-
diler. Ev kadınının yokluğunun, evin dağınıklığından anlaşıldı-
ğı gibi; Laçın'ın dillendirilmemiş hamaratlıklarının eksikliğini
ararken buluyorlardı kendilerini.

Ben hâlâ o ilk izlenimlerimin peşini sürerken, Fırat, Kaya'nın
zapt edilemeyen hırçınlığıyla boğuşarak içeri girdi. Bibi, "Ak-
şamdan bu yana Kaya'nın hali bu," dedi. "Yalnız bırakınca ken-
dini duvarlara vuruyor. Ancak etrafını doldurdukça sakinleşiyor.

Geceden bu yana ev onun için dolup taşıyor. Gündoğumu ile beraber Fırat onu sokağa çıkardı, oy alıyor,” dedi.

Kaya beni görünce duraksadı. Patik’e yaptığım gibi onun da gözlerine bakarak yanına yaklaştım. Sonra ellerini tuttum, sakın bir sesle, “Laçın’i mi özledin?” dedim. Vücudu daha da sakınledi, gözleri doldu. “Testleri yapilsın, sorunlar tespit edilsin diye onu hastanede biraz alıkoydular diye düşün. Yakında gelecek, merak etme,” dedim. “Sen kahvaltı yaptın mı?” diye sorunca yine vücudu tedirginleşti. “Nereye kuruyordu kahvaltıyı? Hadi beni götür, beraber hazırlayalım,” deyince gevşedi ve beraber ilerledik. Bibi’nin direktifleri ile kahvaltıyı hazırladığımız yere oturduk. Laçın’ın yokluğu ile günlük bakımında alışageldiği ritüellerin eksikliği, onu paniğe sevk etmişti. Küçük de olsa bir kısmı karşılanınca sakınledi. Etrafını çeviren çocuklarla oyun kurmaya başlayınca, yanından ayrıldım.

Fırat, “Nereden besleniyorsun acaba Asi Çağrı? Koşulsuz akıyorsun, annemin kucağına nadiren uzandığımız zamanlar geldi aklıma sizi izlerken, Çağrı’n nereye?” diye sordu.

“Eşek, yol düşmanıdır. Yeşillik görünce sarhoş olur, sen nereye çağırıyorsun?” diye Fırat’ın sesinin tonuna sinkaflandı içim. Söylediklerinin gücü yetmiyormuş gibi sesinin tonu her seferinde yoldan çıkarıyordu beni. Ne diyeceğimi bilmez halde cevabımı kovalarken Bibi yetişti imdadıma. “Kendi gübresine sarılı tohum derler senin gibilere, düştüğü yere filizlenen...” Fırat’a eklenerek, “Düştüğün toprakta ben daha önce tohumlandım, bak köklerim var şimdi. Sana yerim yok demez. Ne hoş geldin aramıza,” diye devam etti.

Duyduklarım pamuk bir zırh oldu, sarıverdi bedenimi. “Ne hoş geldi kabülünüz, teşekkür ederim,” dedim. Övgü alınca utanmamayı da bilmem. Yaptığımın bir önemi yok, sıradandı demek istercesine, devam ettim. “Fiziksel ihtiyaçlarının karşılanması Patik ile dostluğumuzun ana düzenleyicisiydi. İstek ve

gereksinimleri karşılanınca ancak o güven ilişkisini kurulurdu. Kaldı ki konuşamıyorsan, ancak huzursuzluk çıkararak anlatırsın. Ergen çıkışlarımdan birini yaşarken annem, ‘Kızım, kızgın değilsin, sadece açsın. Lütfen artık içindeki sesi doğru okur musun? Bu çok yorucu,’ demişti. Doğruydu karnım çok acıktığında, çok gerildiğimi daha sonradan kendim de fark ettim ve karnım aç demeyi seçince ergenliği erken atlattık,” dedim. Güldük.

Fırat, “Kaya’nın bir çok özelliğinin atlara benzerliğini bilirim aslında, ama bunu fark etmemiştim,” dedi. “Daha doğrusu, o bu tip huzursuzluğu ilk yaptığında biz sadece beş yaşındaydık ve bizim bilmediğimiz bir frekans hissettiği için ve şimdi Laçın de yanımızda olmayınca, onunla ilgili bir şey mi hissediyor diye kuşku sardı içimi. Hal böyle olunca, ben de sakinleşemedim. Böyle kapalı anlatınca olmadı tabii,” dedi Fırat. “Bunu da bilmen gerek,” diye söylediklerini biraz daha açması gerektiğini vurgulayarak devam etti.

İşte kayıp aile ferdi gibi davrandıkları bir an daha... Sadece Bibi değil, Fırat da öyle davranıyor.

Dillendirmesi hiç kolay olmayan, o güne kadar kendi aralarında dahi konuşulmamış gibi görünen o çocukluk yaralarını böylece açtı Fırat, Bibi’nin de bakışla onayını alarak.

“Benim babam, Bibi’nin kardeşi. Dedem ve nenem işçiymiş ve çalışırken maruz kaldıkları mermer tozunun bedenlerine yaptığı hasar sebebiyle erken yaşta vefat etmişler. Halam, babam ve biz dedemlerden kalma evde otururduk. Babam vatani görevini yaparken şehit düştüğünde, Kaya ve ben dört buçuk yaşındaydık. Annem koah hastasıydı, zaten almakta zorlandığı nefesi artık hiç almak istemiyordu. Çoğunlukla halsiz uyuyordu. Hepimizin bakımı, Bibi ile bana düşmüştü. Bibi işten gelinceye kadar evdekilere ben göz kulak oluyordum. Bibi’nin geç kaldığı bir akşam, Kaya depresi fark eden atlar gibi yerinde duramıyor, kendini duvarlara vuruyordu. Çocuklar kendine bir oyun-

cak seçer ya, onunki başından beri at olmuştu. Kendini güçlü hissetmek istediğinde at gibi şaha kalkar, bir yerden kaçması gerektiğinde dört nala koşar, kızdığına ise ellerini ön ayakları yapıp arka ayakları ile tekme atardı. Hatta nal takmamızı isterdi ona. Ayakkabılarının altına, kunduracıda pençe taktırırdım. Yürüdüğünde çıkan sesi duyabilelim diye hepimizi sustururdu. Ancak o gece yaptıkları, at olarak kurduğu oyunlardan farklıydı; hırçınlaşmıştı ve kendine zarar veriyordu. Kaya'nın huzursuzluğu, Bibi'nin perişan halde içeri girmesiyle sona erdi. Bibi'nin o gece, o kahpe saldırıya uğradığını ve kendini kurtarmak için, Kaya gibi duvardan duvara savurduğu gece olduğunu sonradan anladık.

Aradan birkaç hafta geçti, yine evdeyiz ve Bibi yok. Kaya aynı şeyleri tekrarlamaya başladı. Hadi koş o zaman, deyince hemen sokağa fırladık ve Bibi'nin işyerine gittik. Bibi, sokak arasında kendi cüssesinin iki katı bir adamdan, elindeki küçük bir sustalı ile öç almaya çalışıyordu. Biz de adama vurmak için bir şeyler aranırken, Bibi adamın karnına savurduğu bıçak ile vücudunda derin olmayan bir sıyrık açtı. Adam gayriihtiyari ikiye katlandı. O anda Kaya fırladı adamın önüne ve iki elini yere koyup at gibi yüzüne çifte attı. Adam sendeledi ve ben de arkasında dengesini bozunca, sırtüstü düştü. O geceden iki çocuk ve bir kadın, kendimizi koruyarak çıktık.

Hiçbir şey konuşmadan, gülmeden, üzülmeden yan yana yürüyerek kendi sokağımıza dönerken, şimdi de aramızda olan o dilsiz sessizlikle konuşmayı öğrendik. Bazen bizi yeni tanıyanlar 'Kaya nerdeyse hiç konuşmuyor, onu anlamak zor değil mi?' diye soruyor. Bana zor gelen ise onu anlamamak. Şimdi de öyle bir kaygı ile kilitlenmişim, rahatlattın, sağ ol..." dedi. Ardından derin bir nefes alarak, "Yarın Laçın'ın görüş saatine onu da götürmeli, belli ki karnı aç," dedi anlattıklarımı gönderme yaparak.

Yaralarını anlatışı ile paralel “*Hayatın emri: Hep koş!*” diyen ritim ve “*Gelsin, hayat bildiği gibi gelsin. İşimiz bu, yaşamak**,” diyen yalınlığın melodisi sızdı kulaklarıma.

Masamıza kahveyi bırakan genç hanım, yani aslında güya bizi hiç dinlemeyenlerden biri olduğunu kadın konuşmaya başladığında Bibi yine bana göz kırparak işaret edince anlamıştım, söze girdi: “Abla hani Laçın’ın evde maaş imkânı için uğraştığı Derdo Nene var ya, Nene’nin kayıp oğlundan olan torununu, onu gözetmeye çalışırken Cumartesi Anneleri eyleminde gözaltına almışlar. Torununu, oğlu yerine koymuştu biliyorsun, ona hastalıklı düşküncü. Çocuk geç geldiği akşamlar bile, ona bir şey oldu diyerek ağlama krizine giriyordu. Uzayan gözaltı ile torunun anasının kahroluşunu görünce kendi isyanını susturmuş, ama çıkıp çıkıp sokaklarda onu arar olmuştu. Yol yordam bilmediği için de yine sıkça kayboluyordu. Mahallede herkes haberdar, gündüz Derdo Nene’yi gören ikna edip eve döndürüyordu. Gündüz çok engellenince demek, gece çıkıp sokaklarda torununu arar olmuş. Geçen gece gelin, bu soğuk nereden esiyor diye uyanınca, görüyor ki dış kapı açık. Anlıyor tabii. Kimseyi telaşa sokmayım bu gece vakti, diye polise haber veriyor. Bir vakit sonra, polis kapıya geliyor. ‘Neneyi bulduk ama getiremiyoruz, sizin gelmeniz gerekir,’ diyor. Gelin şaşkın bir halde, ‘Neden? Niye gelmiyor? Şimdi korkmuştur o, etraf karanlık, tanıdık yok,’ diye sorunca, polis gülümseyerek durumu anlatıyor; ‘Bir duvara yüzünü vermiş, arkasını dönmüyor bize ve çok net bir itirazı var, asla polise teslim olmam, diyor.’ Kadın çaresiz, kızını da uyandırıp polisin peşine takılıyor. Derdo Nene’yi öyle alıp eve getiriyorlar...” dedi. Herkes güldü.

“Nene’nin doğallığına ters olmuş lakabı,” dedim. “Pek sayılmaz,” dedi Bibi, “öyle çok kayıp yaşamış ki, yaşlılığında o acılar

---

* Ceza ve Sezen Aksu’nun düeti.

peşini hiç bırakmıyor. Gözlerinden yaş hiç eksik olmuyor diye torunu takmış bu ismi. Derdo Nene, önce ilk eşini kaybediyor, bir çocuğu ile yeni bir kocaya veriyorlar onu. O adamdan olan ilk çocuğu uyku arası emzirirken boğuluyor, başka çocuğu oluyor, sonra ikinci eşini kaybediyor. Ardından da ilk eşinden olan oğlunu... Hepsi birbirinden farklı, bildiğimiz sağlık sebepleri ile... Bu torunun babası olan oğlu da, yazdıklarına ve söylediklerine çok ceza yedi, hapislerdeydi. Derdo Nene'nin kollarının zayıf kaldığı, nefesinin yetmediği, daha nice dalga ile boğulmuşluğu var da eksigi yok. Kiminin engine açılan kapısı hep rüzgârlı oluyor.”

Kapıya yanaşan motor sesi ile Bibi'nin bekleyedurduğu heyecanı dışarı vurdu. “Akın, Sıla'yı getirdi!” dedi, telaşla hareket edip onları görmek için camın önüne giderken. Duyduğumla ayılmış olarak Fırat'a döndüm ve “Bu çocuk ailede, bir de bebek vardı öyle mi? Akın ile aranızda dört beş yaş var gibi” dedim soran bakışlarla. Bibi, Fırat'a dönüp boynunu da hafif kırarak, “Her yere sızmaya niyetli,” dedi. Gözleri ile bir kabulü daha onayladı, Fırat'a. Ben, Bibi'nin bu sırlı nüktelerini onu izleyerek anlamaya çalışırken, Fırat kulağımın yakınında, oldukça yumuşak bir tonda ve hiçbir şeye vurgu yapmayan bir sesle, “Akın aramıza sonradan katıldı. O, Bibi'nin oğlu,” diye fısıldadı.

Duyduğumla irkilmiş halde, “Bugün bahsettiğiniz, Kaya'nın çifte attığı adamdan mı?” diye soran bakışlarımla yüzümü ona çevirdiğimde, Fırat ile burun buruna geldik. Bu kadar yakınıma geldiğini anlamamıştım, uzaklaşmasın diye hemen kafamı geri çevirdim. “Evet,” dedi. “O gece, hamile kaldığını öğrenip bu dünyadan gitmesi gerekenin çocuk değil de, nefsinin kölesi olan o yaratık olduğuna karar verdiği geceymiş,” dedi ve uzaklaştı. Geri çekilirken, harika kokan bir kekin burnumun önünden geçip giderken kokusunun gittikçe azalması gibi kokusu da uzaklaştı. Tüm duyularım çok sesli bir orkestra gibi kendine

ait hazlarını yaşıyorlar. Ne enterasan... “Canıma can kattı!” bu yüzden mi deniliyor? Aklım duyduklarının peşinde koşarken, duygularım da ona ait heyecanın peşinde.

Fırat, “Akın bilmiyor,” diye ekleyince, “Nasıl mümkün olabilir ki? Sadece ölüm yılı ve kendi doğumu arasındaki farklılıktan bile anlaşılır,” dedim şaşkınlıkla. “Bibi düzenledi her şeyi, böyle olsun istedi. Babamı babası, bizi kardeşleri saysın istedi. Adamın ölümü ile ilgili yapılan araştırmalarda polis, cinayet sorumlusu olarak Bibi’ye ulaşmıştı. Ancak Bibi, Akın’ı kendisinin doğurduğunun belgelenmesini istemiyordu, yakalanmamak için de firari oldu. Akın doğunca annemle bizi Pınarbaşı’na taşıdı. Annem oraya eşini kaybetmiş üç çocuklu bir kadın olarak girdi. Akın’ı da nüfusa geç kayıt ederek yaşını küçülttü. Zaten babamın şehit düşmesi ile arası çok değildi. Bibi, lakabını da bu firari dönemde aldı. Gayrimeşru geçim yaptığı bu dönemde, kazançları pay edilirken öncelikle kardeşinin ailesinin ihtiyaçlarından başlamasından dolayı. ‘İlk pay Bibi’ye,’ dedikçe yerleşmiş bu lakap. Annem, Akın üç yaşında iken vefat etti. Bibi de annemin cenazesinde yakalandı. İrfan Amca’nın, Bibi’nin davasını üstlenerek erken tahliye olmasına kadar geçen yılları da yaşlarımız küçük olduğu için sosyal hizmetlerin bakımında geçirdik. Bibi çıkınca, İrfan Amca kendini vasi tayin ederek, Bibi’nin bizi oradan almasını sağladı. İrfan Amca senin olduğu gibi bizim de manevi babamız oldu. Desteğini bizden hiç eksik etmedi.”

*Dünya nimetlerine köle edilmiş nefisler,
Doğru sanılan eğriler, hiçbir yere tam yetişmeyen işçilikler,
Bir nefes daha fazla almak için çırpınırken, nefes alamamalar.
Eşeğe ters bindik.
Madem bu yol bir nefes; çağıl çağıl akmak varken,
Islah edilmiş bir dereye neden mahkûm ettik kendimizi?*

Sıla, rasta saçları, salaş giyimi, göz alan güzelliğiyle Akın ile beraber kapıdan içeri girdi. Herkesi selamlayarak yanımıza geldi. Cebinden telefonunu çıkarıp ses kaydını açtı. Bibi, “Sana zahmet verdik kızım,” dedi yavaş yavaş konuşarak. “Asi, Laçın’ın avukatı, mahkeme için kullanabilecek bilgileri toparlıyor. Kazayı sen haber verdin bize, ne gördüğünü anlatır mısın?”

Sıla, Bibi’nin söylediklerini dinledikten sonra, ses kaydı yaptığı makineyi eline alıp bir şeyler okudu. Doğru anladığından emin olduğunda da, genzinden çıkardığı seslerle ve anlamamızı kolaylaştıracak şekilde ellerinini de kullanarak ustaca konuşmaya başladı: “Kulaklarım bebekken yakalandığım mikrobik bir durumla duyma yeteneğini kaybetmiş, dudak okuyorum. Bu akıllı telefonların sesi yazıya çevirmesini, ‘Duyduklarım doğru mu?’ diye kullanıyorum. Çoğunlukla buna da ihtiyacım olmaz, ama hem sizlerle tanışmanın heyecanı hem de kazayı anlatırken hata yapmamak için yardım alıyorum.

Mezecide, dışarıya bakan vitrini düzenlerken gördüm her şeyi. Şükran Abla'nın kocası olduğunu öğrendiğim adam, kendi kendine konuşarak yalnız geçti önce. Sonra Şükran Abla'yı saçından çekerek dışarı çıkardı, oğlunu da arkasından. Markette çalışanlar onu durdurmaya çalıştı, ama etraftakiler Şükran Abla'yı elinden almaya yeltendikçe, kadını saçından duvarlara savuruyordu. Ben fırladım önüne, saçını elinden almaya atıldım. Kadının eline doladığı saçını ve kafasını beni savurmak için kullanınca, ben de geri çekildim. Hepimiz durduk, kadının canını çok acıtiyordu. Şükran Abla da timsaha yakalanmış geyik gibiydi. Adam daha iyi kavramak adına, tekrar saçlarını eline dolamak için bıraktığında, Şükran Abla kaçabilme fırsatını, onun ardından korkuyla titreyip ağlayan oğluna yetişmek için o yöne koşarak kullandı. Çok kısa bir ara koptular birbirlerinden. Adam tekrar kadıncağızı yakalamak için hareket ettiğinde, aniden ortaya çıkan arabanın çarpmasıyla havaya fırladı ve yere çarptı. Arabanın plakasını görünce Akın sandım önce, sonra Laçın Abla ile gözleri bandajlı biri indi arabadan. Ben de hemen Akın'a, "Sizin araba kaza yaptı," diye mesaj attım.

Bibi, benim de onayımı alarak Sıla'ya teşekkür etti. Sıla "İhtiyacınız olursa şahitlik de yaparım," dedi son olarak. Bibi duyduğundan memnun, Akın'a dönerek "Size Kaya'nın yanında bir şeyler hazırlasınlar, ona biraz eşlik edin," dedi. Kaya'dan bahisle, "Çabuk huzursuzlanıyor. Asi uzun kalmayacak, ardından yanınıza geleceğim," dedi.

Onlar uzaklaşınca Bibi, "Akın'ı hiç böyle görmedim, kabuğundan çıkmamış civciv gibi" dedi. Fırat ise Bibi'de gördüğü yegâne yumuşaklığa nazire ederek, "Sen de aynı hayranlıkla bakıyordun Akın'a. Onun gönlünün sesini duyduğun gibi bizi duyduğunu hiç görmedik. Can mıyız canan mı, bilelim?" diye sordu. Bibi manidar bir şekilde, "Hayır, görmedin değil evlat, sadece konuşmadık," diye karşılık verdi.

Bir utanç sardı etrafımı. Bu dediği bana değmişti, yine çırıl-çıplak hissettim. Bibi söylediğinin etkisini kırmak için, Akın'ın Sıla ile muhabbetinde işaret dilini kullanma ustalığına dem vurarak, "İşaret dilini ne vakit öğrenmiş, ne vakit tanışmışlar, sana hiç bahsetti mi?" diye sordu. Fırat'ın cevabını beklemeden bana anlatmaya devam etti: "Herkes birbirinin eksiğine doluyor, uyunun en değişmez kuralı bu olmalı. Akın konuşulanları anlamaya başladığından bu yana, ona dilsiz olan konuşmalarımızı kovalar. Doğumu ile ilgili bilmediklerini koca bir boşluk olarak ayaklarının altında taşır. Benim, Akın'a söylemediklerim ve sakladıklarım onda bir huy oldu. Kuşkucudur, her tür düzenin arkasındaki kurmaca ne diye kollar. Buralarda kuşkuyla bakmak ömrünü uzatır elbette ama aynı zamanda kendi canına eziyet. Huzuru yok. Etrafımızdakilerin ne çıkar peşinde koştuğunu çoğunluğumuz biliriz. Ancak ya unutarak ya da kendimizi kandırarak huzuru buluruz. O kendini yitirir diye, kandıramıyor kendini. 'Kumpasa sitem' onun vücudunda fazladan bir organ gibi. Dillendirmekten de dışarı atmaktan da hiç çekinmiyor. Bir ormana bıraksan, günlerce bağırса, içindeki isyan yine de bitmez. Sıla ile sakinleşen bu hali içime bir umut oldu. Akın'ın ilk kez abileri dışında birine kuşkusuz baktığını görüyorum. Aşk ne güzel deva..."

Fırat, elinde kozları olan oyuncunun, oturduğu sandalyeye sırtını daha da güven dolu yaslamasını taklit ederek, "Merak ettiysen nasıl tanıştıklarını biliyorum, elimde güçlü kozlarım var," dedi. Bibi'nin oğluna dair gizli gizli haberdar olma isteği ve onunla ilgili olanı dinleme iştahını yakalayınca "İki ay kadar önce anlattı karşılaşma hikâyelerini," diye başladı. Bibi'nin gözlerinden yansıyan merakı işaret ederek bana dönen Fırat, "O soğukkanlı Bibi buhar oldu uçu bak. Varsa bir çaresizlik, işte o da bu; yavrunu saramamak," deyip devam etti:

"Akın bir akşam vakti, Mezeci Ertuğrul'un dükkânının karşısındaki parkta birkaç kişi ile banklara tünemişken, hippî gö-

rünüşü ile Sıla dikkatini çekmiş. ‘Bu saatte, bu kızın burada ne işi var?’ diye düşünürken, kız mezeciye girmiş. Çok geçmeden, kızın ardından kapüşonlu bir genç girmiş bu kez dükkâna ve bu genç, Mezeci Ertuğrul’a silah doğrultmuş. Akın müdahale etmek için hareket edince, bakmış silah tutanın her şeyi falsolu; ne tutmayı biliyor ne etrafı kollayanı var ne de cesareti... İçeride dizi çekiyorlar kesin, şimdi dalıp rezil olmayayım, deyip durmuş. Hani kız güzel, mezeci de ekrana çıkmaya tav olmuş maço görünümlü bedava figürasyon, karşılarında da silahtan korkan bir hanım evladı soyguncu. Maço dükkân sahibi, sahte hırsız dö-verek kahraman olacak ve seyirci de bu gösteriyi bedava izleme fırsatçılığı yaparak, her şeyi yemiş numarası yapacak. Öyle neredeyse hiçbir şey olmamışken, acemi soyguncu bir şeyden korkmuş gibi yapıp kaçınca, Akın tüm bunların gerçek olmadığına iyice ikna olmuş. Ayrıca Sıla ile silah tutan kılkuyrak arasındaki küçük bakışmayı yakalamış. Ancak Ertuğrul, kaçan gencin arkasından telaşla çıkıp veryansın etmeye başlayınca, ‘Film değilmiş,’ diyerek mevzuyu anlamaya gitmiş.

Kız, soyguncuyu görünce güya polisin siren sesini çaldırmış telefonunda, oğlan da kaçmış. Ertuğrul da kıza teşekkür ediyormuş, falan. Anlamış ki bu sahneyi kız ile oğlan, Ertuğrul’a kurmuş. Ertuğrul çakaldır, ama yine de yemiş bu tezgâhı. Akın da mevzuyu patlatmamış soru sorup. ‘Bu peri gibi kız neden bu çakallıkları yapıyor?’ diye iyice merakı düşmüşken, Sıla işaret dili ile her şeyi anlatmaya başlamış ve Akın’ın içinde tuttuğu tüm soruları ona gömmüş... Konu Ertuğrul’un camındaki part-time kasiyer aranıyor, yazısına gelince anlamış oyunun sebebini... Kız kendini kahraman yapıp, işi kapmak istemiş. Tabii bizim ki vurulmuş daha ilk dakikadan, bırakmamış kızın peşini.”

“Bravo, ailesi Sıla’nın elinden güzel tutmuş öyleyse,” dedi hayranlıkla Bibi. “Engelleri eğlenerek aşmayı öğretmiş ona. Helal onu büyütene. Ben yapamadım,” diye de sessiz ve ağlamayan

bir tonda daha çok kendine sitemle devam etti. “Ben dünyanın elinden tuttum da, kendi evladımın elinden tutamadım...”

Fırat, “Buraya kadar olan anne duygusallığına diyeceğim yok, ancak bu son kısım fazla geldi, istersen biraz fren yap. Akın sözü konusu olduğunda kafan karışıyor, bağıryanık hikâyelerimizden fırlayan gözyaşları çıkıyor dilinden. Rahat ol, Akın günü geldiğinde öğrendikleri ile baş edebilecek kadar donanımlı bir çocuk,” dedi, sırt sırta vererek birbirlerini ve aileleri korumuş iki yoldaş konuşması sıradanlığında devam etti;

“Ayrıca unutma, bunları sen seçmedin; sen, sana gelenlerle baş ettin. Sana kısa birkaç cümleyle, ‘Kardeşin şehit oldu,’ dediler. Gençtin ve hepimizin bakımı sana düştü. Çalıştın, didindin. Şevkine köle olmuş bir hayvanın saldırısıyla kadınlığın çalındı. Koruyan yoktu, sen kendini korumak zorundaydın, saldırmak zorundaydın, ayakta kalmak zorundaydın, saklanmak zorundaydın, saklamak zorundaydın. Bu kadarı sen büyütmedin, sen yaratmadın. Bu, sana gelendi. Hayat, ‘Durum budur, ne kadarını yükleneceksin?’ diye sorduğunda, sen hep taşıyabileceğinden fazlasını sırtlandın. ‘Ben erkeğim,’ diyenin bacaklarını titretecek binlerce sınavı tek başına omuzladın. Sen hem Asi’nin dediği gibi bu ‘çocuk aile’nin, hem de sırrımızı saklayan bu ‘mahalle’nin su içine kök salmasını sağladın. Bedri Rahmi’den öte tarifi zor: *Dili mercan, dizi mercan, dişi mercan...*”^{*} diyerek kocaman sarmaladı halasını.

Aşk beklentisini sadece sevgiliye yüklemek ne büyük haksızlık, ne çok aşkla besleniyor insan oysa...Yarım kalmış aile özlemlerim ve kelama hasret kulaklarım sızladı.

Bibi, “Suriyeli Ali’yi getiremedik. İnşaatta çalışırken kaza olmuş, göz retinası yırtılmış, gözleri bantlıydı biliyorsun.. Nüfus, dosyaları beklettiği için kimlik alamıyordu. O gün onu hallet-

---

* Bedri Rahmi Eyüboğlu’nun *Karadut* adlı şiirinden.

mişler önce, oradan cezaevinin ihtiyaçlarını vermeye gidiyorlarmış. Şimdi hastanede, ameliyata almışlar,” dedi.

“Laçın elininin değdiği her yerde, neredeyse bir sosyal hizmetler uzmanı gibi davranıyor. Belli ki, onun bu haline ait toplanabilecek kanıt çok. Buraya dikkat çekmek önemli. Kendisinin olmasa bile, etrafını saran ilişkilerin sabıka kaydı olması ve Pınarbaşı’nın suç aleyhine dair önyargıyı oluşturan bir mahalle olarak algılanması sebebiyle, masumiyete kuşku duyulabilir. Denk geldiğimiz hâkimin sınırlı tecrübesi de bizim için büyük risk. Çünkü çoğumuz, mesleğin başlarında kendi hâkimiyetimizi inşa edinceye kadar, oyumuzu güvenli bulduğumuz büyüklerimizin, daha önceki kararlarındaki çoğunluk seçimi yönünde kullandık.

Birazdan Laçın’i görmeye gideceğim. İrfan Amca da savcının iddianamesinin hızlı çıkması ve duruşma tarihini öne almak için uğraşüyor, iletme istediğiniz var mı?” diye sordum.

Fırat, “Ne bebek haberinin ne benim tesellimin Laçın’e bir faydası oldu. Sabah içeriden konuşturdular bizi, sessizdi yine. Kendisini yıpratmış düşüncelerine yardımcı olursan çok mutlu edersin,” dedi.

Bibi girdi lafa ve Fırat’a doğru, “Bir gün sana ‘Neden Laçın?’ diye sorduğumda, ‘Sadece sevgi arıyor, bende olmayan bir şeyi aramıyor,’ demiştin. Onun ihtiyacı olan zaman şimdi. Ona zaman ver ve kollarını ondan uzakta tutma. Bu sıralar biraz sert savrulur sadece. Bu yarayı, kendi oğlunu kucağına aldığı anda, onun başını okşadığında, ona çocukluklarını verdiğinde daha çok saracaktır,” dedi.

“Oğul derken?” dedi Fırat. “Oysa ben keşke kızımız olsa diye diliyorum. Hata yapma hakkının dahi olduğunu bilmeyen, başının okşanmasına hasret o küçük kız içine oturmuş ve ona acı veriyor. Keşke kızımız olsa da, Laçın kendini sarar gibi onu sarsa...”

İçim ürperdi, benim rüyamda da Laçın'ın kucağındaki bebek erkekti. Bibi ile ikimiz, Laçın'ın şıfası için öncelikle erkek olması gerektiğini mi düşünüyorduk acaba?

*“Bülbül ne ötüyorsun, bu yuva senin değil.
Nice utanç alevleri batıyor bak pırpırık kanatlarına.
Var git buralardan,” dedim.
“Kokunun yuvası mı var, gidince esmiyor mu?” dedi.*

İrfan Amca ile buluştuk cezaevinin önünde. Laçın’i görmeye giderken ona mahalleyi anlattım. Oranın kayıp parçası gibi beni ağırlayışlarını, mahallede onun varlığına olan saygının aslında benimle yansımasını anlattım.

İrfan Amca duyduklarından rahatsız olunca, “Neyin var?” diye sordum. “Ömrümüz yetmeyecek sanırım, şu değersizleştirmenin yere çakılıp yukarı çıkmaya başlayacağı eğriyi görmeye... Bugün bile dava kadar imkânların azlığının göstergeleri yüzünden, kefeyi ağırlaştıran ön yargıları da savunmak zorundayız. Bizde takdir edilen, imrenilen en üst statü, sınırsız imkânları olmak ya da cinsiyettir. Diğerleri bunların sadece alt grupları. Oysa mertebeli olmanın yegane koşulu kaliteyi seçebilmek olmalı. Kaliteyi de ancak ve ancak değerini bilirsen seçebilirsin,” dedi, mahalleliyi yıllardır tanıyan ve değerini yakından bilen biri olarak, anlatmaktan yorgun.

Bir süre kendi sessizliklerimizde dolanırken, Laçın geldi, çok durgundu. “Nasılsın?” diye sordu İrfan Amca. “Bir hüznün bulutunun ortasına düşmüş gibiyim. Hiç dağılmıyor ve üstelik korkularım daha da gelişti. Her an kötü bir şey olacak sanıyorum,”

dedi. Devam etme isteği son kurduğu cümleinin yüklemine yapmadığı vurguda saklıydı, bekledik onu.

“Tüm yaralarım sızlıyor. Saçımın içinde bir et beni vardı. Onun bile etrafına kabuk sardı, sanki ‘Beni de iyileştir,’ der gibi. Zorluklar aşılmaq için bana geldiğinde, ‘Zaten benden medet ummasaydı benden önce çözüldü,’ diye düşünürdüm. Şimdiye dek, zorluktan hiç yılmadım. Fakat şimdi farklı... Etrafımı, içinde olduğum tutsaklığın duvarları gibi sarmaladılar. Kimseyi dinlemeye odaklanamıyorum. Konuşulanlar, bir vakit sonra uğultu olarak kalıyor. Aklım bedenimden ayrılıp başka başka yerlere gidiyor. İlk kez ruhumun ve bedenimin birbirinden ayrı hareket ettiğini görüyorum. Bir şüursuzluk hali. Tüm derdi, sadece kontrol edemediği psikolojisi olanlara çok imrenirdim. Demek, ‘Benim de artık psikolojik dağılma yaşama imkânlarım var,’ diyorum,” dedi gülümseyerek. Sonra, “Merak etme,” diye de ekledi, İrfan Amca’nın kaygılı bakışına cevaben. “Süreçlerimi halen takip edebildiğim için sorun yok, sadece savruluyorum, dağılmadım. Ama burada iyileşmek çok zor.

Ben etrafımdaki herkesin, her vakit saldırıya uğraması, saldırmaması, cezaevine girmesi, hayatını kaybetmesi, haksızlığa uğramasının çok mümkün olduğu bir ortamda büyüdüm ve hâlâ da öyle bir yerde yaşıyorum. Kötü olandan haberdarım, onu hiç reddetmedim ve hep mücadele ettim, edemeyenin de yanında durdum. Bunun için kullandığım en güçlü silahım ise hayal etmek, düşünmek ve düşünerek çözüm bulmak oldu. Fakat burada benim hüüzün bulutları ile çevrelenmiş duvarlarım gibi; hayal etmekten, yarına inanmaktan, umuttan, yapabilmekten, becerebilmekten mahrumsun. Kendini düzeltmeye ve sağaltmaya direnci tutsak edince, seni buraya düşüren hataya tutsak oluyorsun. Burada herkes aynı gizli yargıyı içinde taşıyor; ‘hatalı, suçlu...’ Hatasını onarma şansı elden alınarak kim iyileşir ki? Kendilerine ve etraflarına verdikleri zararı telafiden mahrum

olmak en ağır ceza. Herkes ikinci bir şansı hak eder. Hem ikinci şans verilmiş kaç kişi yine aynı hataya düşmüştür ki? ‘Suçluysan değersizsin,’ kör bir yargı değil mi? Değersizleştirmek de bir suç değil mi? Anneanneme yapılan değersizleştirme, onun canına mal oldu mesela. Şükran’ın özlemlerinin değersizleştirmesinin sonuçlarına bak. Ben katil oldum, çocuklar öksüz...”

Kendi hakkında söylediğinden, kendi de ürkerek ağlamaya başladı.

İrfan Amca, Laçın’ın kendine sarmaya çalıştığı ısınmak isteyen ellerini avucunun içine alarak, “Kötünün varlığını hiç reddetmedim, dedin biraz önce. Şerrin önüne geçtin, sana bulaştı. Belki de o çocuklar, o gün hem annesiz hem babasız kalacaktı; belki de sen en azından birini korudun. Sen kadınlığından sebep, zulüm görmüş birine sessiz kalamazdın zaten. Hayat sana öyle gelmiş, sen de onu öyle üstlenmişsin. Kendini sorgulamayı bırakmalısın güzel kızım. İçinde bir fasulye var ve sana, ‘Ben geliyorum, bana sahip çık,’ diyor. Sen de kendi duvarlarına sıkışma, kendine ikinci şansı ver, sevdiklerini de kendinle beraber cezalandırma,” dedi.

“İçim, ‘Bana ne öğretiyorsun?’ diye isyan ediyor İrfan Amca. ‘Ne günah işledim de, bu kazaya uğradım?’ diye...”

“Dikkat et kızım, isyan afyon gibidir. Bulunduğun yerde hareket ediyormuş gibi yapıp, sabit tutar aptallaştırır insanı. Bu kazanın neyin önüne geçtiğini ya da neyi hazırladığını zaman gösterir, sabret,” dedi.

Ben de onları dinlerken, aynı Laçın gibi bu masada olan ben-denimden ayrılıp ne çok tura çıktım. Hayatı bu kadar gerçek yaşayan bu kadınlarla tanıştığımdan bu yana kendimi bir kopya gibi hissediyorum. Yerleşik olmayan düzenleri içinde her şey çok yalın, çok sahici. Benim gerimdeki neslin, annemin, babamın mücadelesi gibi.

Bu kazaya ben de Fırat’a çarparak dahil oldum. Ben de tıpkı Laçın gibi soruyorum, “Öğrenmem gereken nedir?” diye.

Bir gün, en basit yaranın dahi cildimde kalıcı izler bırakması-
nın nedenini doktoruma sorunca, “Çok hücrelisin,” diye cevap
vermişti. “Hücrelerin, iyileştirmeyi hızlandırmak için travma-
ya uğrayan bölgeye hücum ediyor ve yaranı ablukaya alıyorlar.
Onlar aslında yara izi değil, tedavi izi,” demişti. İradi olmadığını
varsaydığımız bu düzenler, hücrelerim gibi yaralı olan her yere
çare olmak için hızla hücum mu ediyor?

“Ne kadar kalıcam burada?” diye sordu bakışlarını bana çe-
virerek Laçın.

“Onun kovuğunun kurdu olmayacağım”ın sözünü vermiş
olmanın rahatlığı ile Laçın’e bakmaktan utanmadan, kendinden
başka kimseye zararı olmayan iç seslerime saygılı olarak cevap-
ladım:

“İrfan Amca mahkemenin bir hafta, on gün içerisinde gö-
rülmesi için uğraşiyor. Ben de savunmaya eklenecekler için bu
sabah mahalledeydim. Oraya çok samimi bir emek vermişsin,
tebrikler. Mahalleden çıktığımda beklentilerini bana bakışları
ile yükleyen onlarca göz sırtımda kaldı uzunca vakit. Sensiz ek-
sikler ve bir an önce dönmeni bekliyorlar. Mahkemeden, tutuk-
suz yargılanmanı ve beraatini talep edeceğiz.”

Ben her türlü sonuca göre daha tedbirli cevaplamaya çabalar-
ken, İrfan Amca aldı sözü: “Şimdilik bir hafta diye düşün, Ben ya
da Asi her gün birimiz senin yanına geleceğiz,” dedi. Laçın daha
konuşma bitmeden, gitmek üzere kalktı. Odadan sakince ayrı-
lırken, arkasını dönüp vedalaşınca kadar, biz de onu izleyerek
gözlerimizle uğurladık.

*“Dur gitme sevdalı.
Geldik, ya öyle ya da böyle bir araya,
Bırak zamansız, kuralsız,
dolalım birbirimizin boşluklarına,”
dedi senin kuşların, ben giderken.
Evet, duydum hepsini.
Senin kuşların da benimle konuşuyor.
Belki eksik, ama kesin yanlış değil.
Ne iyi oldu tüm bunları duymam, çok rahatladım.*

Dışarıya çıktığımızda İrfan Amca’ya, anneme uğramayı teklif ettim, beraber yola çıktık. Bakımevinin bahçesine girince, annemin korku çığlıkları karşıladı bizi. Koşarak yanına gittik. Bahçenin ortasında duran süs havuzundaki harikalar harikası küçük yeşil bir kurbağanın güzelliğine inat, annem korku ile bağıırıyordu. Yanındaki sağlıkçı, nedenini anlayamadığı bu korku atağını sakinleştirmek için çabalıyordu. Annem ise gözlerini kapatmış, kolundan tuttuğu görevliyi nereye çektiğini bilmeden, kaçmaya çalışıyordu. Yetişip onu havuzdan uzaklaştırdık ve kurbağanın varlığını anımsatan tüm yeşilliklerden kaçırarak binaya girdik.

Başında bekleyen sağlık görevlisi, annem kendine gelip bizimle ilişki kurunca, o güne kadar benim hiç aklıma gelmeyen o soruyu sordu: “Kurbağadan neden korkuyorsun abla?”

Bu korkuyu hatırlatacak bir şeyi sormasından tedirgin oldum, lakin sorunun hem bu kadar basit hem de bir o kadar güçlü olması durdurdu beni. Ben kendimi bildim bileli kurbağadan korkar annem ve bu durum benim için çok doğaldı. Şimdiye kadar bunun nedenini ona sormak hiç aklıma gelmemişti.

Sahi, kurbağadan neden korkulur?

Annemin cevabı vermesini umarak, ben de soru sahibi gibi beklemeye koyuldum.

“Ya adam olursa?!” dedi, sessizce. Sağlıkçı, “Kurbağa, nasıl adam olsun abla?” diye sordu doğal merakıyla. Annem, “Kurbağa ile göz göze gelersen, adam olur,” dedi. Adam, annemin bilinç kayıplarının olağan kopuklukları olarak gördüğü bu cevabı, kendinde bir şeyleri birleştirmek gayesiyle, “Kötü adam olur da sana saldırır diye mi korkuyorsun peki?” diye sordu. “Hayır, prens olursa onu öldürürler,” dedi annem. Havuzun yanında olduğu gibi bir korku titremesiyle sarsılarak. Annemin yeniden bir buhrana gireceğini anlayan sağlıkçı, hemen telefonundan dinlendirici bir müzik açtı. “Müzik dinlerken daha çok kendinde oluyor,” dedi.

Annemin atletik yapısı, becerikliliği ve endamına rağmen küçücük bir kurbağadan korkmasını komik bulduğum tüm zamanların utancı, başımdan aşağıya kaynar su olup döküldü o cevapla. Az önce son derece basit bir merakla sorulan soruların cevapları, bütün pembe hikâyelerimin rengini soldurdu. “Ya kurbağa, prens olduğunda öldürürlerse?..”

İrfan Amca’ya döndüm , şu vakte kadar olan suskunluğunu da yadırgayarak “Babamdan mı bahsediyor acaba? Babama kim kasteder ki?” diye sordum.

İrfan Amca, “Bu öyle kriminal bir şey değil,” dedi. “Baban, annenin gazeteyi okurken farkında olmadan duyurduğu heceleme seslerinin fısıltısının; annenin aklına, duruşuna, heveslerine yetmeyişine çok üzülürdü. Annen okuma bilmemeyi kendine

hiç yakıştıramadığı için alındığını, ona yardım edemediğini söylediler. Sen okuma öğrenirken, annen de şimdi bildiklerini seninle beraber sessizce öğrenmiş. Bir gün, anneni incitmemeye çalışarak, babasının onu neden okula göndermediğini merak edip sormuş ve annenin ağzından zorla aldığı lafları birleştirerek nedenini öğrenmiş.

Annen ilkokula başladığında, onların arazileri için çalışanlardan birinin oğluyla yaşıtmış. Onunla beraber okula giderlermiş. Bir gün, bu küçük çocuk, annenin elini tutmuş ve annen de o ilk çocukluk heyecanıyla mutlu olmuş, bırakmamış oğlanın elini. Bunu gören biri de hemen dedene iletmış. Annenin hayatında her şey öylece alt üst olmuş. Deden önce anneni okuldan çekip almış. Bununla kalmayıp o maraba ve ailesini köyden atmış ve geri dönmemeleri için de ölümle tehdit etmiş. Annenin gözlerini kapayarak avaz avaz bağırması, kurbağa prens olmak için tekrar köye dönerse, canından olacak diye korkusundanmış.”

İrfan Amca, annemi işaret ederek, “O gerçek bir prenses, bak hasta yatağında bile boynu dik. Babanın o toprakları bırakacağını anlayan deden, köklü bir aileden olan anneni istemiş. Kız köklü olursa, gitmezler diye düşünmüş. Baban da dedeni üzmemek için bu evliliğe itiraz etmemiş, o da annenin dik duruşunu beğenirmiş. Annenin de okumaya özlemi çok derinmiş. Babanı hem tahsilli olduğu için hem de ailesinin rızası var, zarar görmeyecek diye kabul etmiş. Dedenin vefatıyla baban kendi tercihlerinin ardından gitme kararı alınca, annen hiç ikiletmemiş tabii. Kendi yuvalarını kurmanın heyecanı ile çıkmışlar yola. Her ikisi de, tarif edilirse büyüğü bozulur diye sakındıkları, ellenmemiş, bakir bir ilişki yaşarlardı.

Baban, ‘Onun sevgiden bu kadar korktuğunu bilmek, canımı acıtıyor. Hep uçmak isteyen kanadı kırık bir kuş gibi’ derdi. Annen, babanın içini acıtan bu sevgisinin farkındaydı, o da babana tutkulanmıştı ancak yine de uzak dururdu. Sanırım, ona sevgi-

sini söylerse, onu kaybedeceğinden korkardı. Baban ise annesiz büyüdüğü için sevilme alışkanlığı yoktu, annenin bu sevimli biçimini yadırgamazdı. Ancak kendilerinin anladığı dilden ve uzak görünen bir sevgiyi paylaşırlardı.”

“Öyleydi evet,” dedim. “Onları anlamak için uzun uzun onları izlemeye daldığım çok anılarım var. Bazen o halim, hafızamda âdeta Japon çizgi filmlerinden fırlama, ebeveynlerine doğru yukarı bakan iki meraklı göz olarak oluşur. Hem hep küs gibi durup hem de sanki birbirine bakmayan gözleriyle birbirilerini takip ederlerdi. O şaşkınlıklarım şimdi, ‘annem, babama arzuyla bakarsa ona zarar geleceğinden korkarmış’ deyince tamamlanıyor.

Annemin mutfakta sırtı dönük bir şekilde yemekle uğraşırken, babamın bağlama ile çaldığı ve şimdilerde mırıltı olarak dilime düşen sözlerle konuşuyorlarmış, meğer.”

İrfan Amca’nın da tamamlamasıyla, bir tanesini daha hatırladım:

*Dost elinden gel, olmazsa varılmaz,
Rızasız bahçanın gülü derilmez,
Kalpten kalbe bir yol vardır, görülmez,
Gönülden gönüle gider,
Yol gizli gizli, yol gizli gizli...*

*Ne yazık sevmekten ne çok korkmuş, korkutulmuşuz.
Oysa bu ömürde sevdiklerimiz ve sevenlerimizle şanlanınız,
apoletleniriz, gururlanınız, hayata tutunuruz.
Bir o kadar eksikliği ile yolumuzu kaybederiz.
Ey tüm sevdiklerimle beraber yokluklarıma dolanım,
bu nasıl bir yolculuktur.
Hem kafesteyim hem özgür.*

İrfan Amca, duruşma tarihinin hafta başına alındığının haberi-
rini verdi. Duruşmanın tarihinin belirlenmesi ile beni de saran
o gri bulutun dağıldığını, herkesin çok derin bir nefes aldığını
hissettim. Mahkeme için hazırlanacak evrak çok değildi. Zaten
evrakların çok görünmesinin, “Biz çok hazırlıklıyız,” demekten
başkaca bir etkisi de yoktu.

Duruşma gününe kadar ortam değiştirmek istedim. Kendim-
le, annemle, atımla olmaya ihtiyacım olduğunu söyleyerek ofisten
ayrıldım. Kısık ateşte yavaş yavaş pişedururken, aniden kaynama
noktasına çıktım. Helmelenmek için sakinleşmem gerekiyordu.

İrkçı söylemleri olan bir grup insana, DNA’larının yolculu-
ğunu gösteren testlerin sunulduğu bir belgesel izlemiştim. Ne
çok milliyete ait bir karma olduklarını öğrendiklerinde ağlı-
yorlardı. “Neden saf değilim?” diye değildi ağlamaları. Binbir
sebeple uzaklaştırılmış özlerine değmenin hazzı ile, “Ne çok-
muşum meğer, ben neden bu kadar yalnız ve yabancı hissettim?”
diye üzüliyorlardı.

Günün maviliği düşünce, tüm yalnızlıkların hüznü renk olup bedenime vurduğunda, sarılmak için atımın yanına gittim. Geleşimi kutlayan gözleriyle bana alımlı bir bakış attı. Ben onu, dokunmayı beceremediği bedenini okşayarak, tarayarak sardım. O da bedeninden yaydığı sıcaklık ve bakışlarından süzülen eda ile beni sarmaladı. Gözyaşlarım, boğazıma birikmiş tüm yumruları dışarı atabilmek için tazyikli su gibi gözpınarlarımdan kaynayarak dışarı akıyordu. Ne göz yaşı durmak istiyordu ne de yumrular gidiyordu boğazımdan. Böylece ne kadar zaman geçirdiğimin, ne kadar ağladığımın hesabını bilemez halde devam ederken, kaynağını bilmediğim bir yerden gözlendiğimi hissettim. “Neresidir acaba?” diye hiç tereddüt etmeden, oraya bakmamı söyleyen iç sese döndüm. Siyahın mavinin içine sızdığı o son aydınlıkta, Fırat’ın bakışı ile buluştum. Uzaktan bizi izliyordu.

Yüzümü gözümü silip yavaşça yanına gittim. Alnını parmakları ile bastırarak ovarken, “Kaya buradaymış, onu almaya geldim,” dedi. “Seni ve atını görünce de kendimi, sizi izlemekten alıkoyamadım. İzlerken de durduramadığım düşüncelerden uzaklaştım, sakinleştım. Öyle dalmışım kusura bakma, başım çatlamak üzere.”

Kendime de sunduğum çözümü paylaşmak gayretiyle, “Sıcak bir banyo iyi gelirdi baş ağrına. Sıcaklık tüm yalnızlıklarımıza iyi geliyor, bana da atım iyi geldi,” diye yanıtladım.

Gözlerimdeki kurumuş ıslaklığı fark edince Fırat, “Karşılaştığımızdan bu yana sahne ister istemez hep bizim oldu. Senin halini hatırını hiç sormadım, nasılsın?” diye sordu.

“Bir iktidar kavgasının içinde yaralandım,” dedim. “Zihnim ve kalbim, yönetimde tek söz sahibi olmak için itişip kakışıyor.”

“Neden başladı bu iktidar kavgası peki?” diye sordu Fırat. Oysa aklımdan şüphe ededeğini düşünerek, “Ne saçmalıyor-sun?!” demesini beklerken.

“Bedenimi yöneten kalbim, zihnimin yönetimindeki duyguların sakilliğinden şikâyet ederek, düşüncelerimin de yönetimine el koydu birkaç gün önce,” dedim. “Göğüs kafesim açıldı, kelebek kanatları olan kuşlar doluştu oraya. Öyle cıvıltılı, öyle heyecan verici, öyle çok konuşan ve katman katmanlar ki; kalbim zihnimle paslaşmayı bırakıp onlarla konuşmaya başladı. Kalbim, rutin yaptıklarının inceliklerini görünür kılan bu yeni misafirlerle dillendi. Onların sesini duyurmaya başladı.”

“Ne güzel olmuş,” dedi Fırat, dinlediklerinin keyfiyle ve ekledi, “Ayaklarını da yerden kesmiştir bu kanatlar. Hafiflemiş olmalısın. Peki o zaman neden yaralısın?”

“Bir kavga nihayetinde,” dedim. “Uzlaşma değil...”

Zihin acımasız. Duyguların güzelliğinin, acının derinliğinde olduğunu biliyor. Her güzel duygunun arkasına, onu olgunlaştıran acıyı koyup kalbimi ağlatıyor.

“Daha önce de böyle iki ses olmuş muydun? Yani sen hep böyle miydin?” diye sordu.

“Gözlemlemeyi çok küçük yaşlardan bu yana yaparım. Yeni tanıştığım insanları gözlemlerken, içimde birbirine uyumsuz sesler olurdu. Ama bunlar bana tuhaf gelmezdi, sadece tahlil denemeleri derdim. Ben ayakları fazlasıyla yere basan ve kurallarla belirlenmiş tüm düzenlere gelecek nesiller adına gönüllü uyanlardım. Bugüne kadar tek kuralsızlığım, kadınlığıma geleneklerin dayattığı kadar mutaassıp davranmamak oldu. Aklımın ve duygularımın hedefleri birbiriyle hep örtüşür. Daha evvel hiç böyle bir ayrışma hissetmemiştim.”

“Zihnin sadece cinsel kimliğini ele geçirememiş yani... Kalbinle aralarındaki kavganın sebebi hazların gibi görünüyor. Peki, kuşlar ne vesile ile geldiler?”

Ardı ardına kelimeler sıralanıp da, “Seninle karşılaştığımdan bu yana,” demesin diye, içimdeki karmaşayı sessizleştirip kaçmak bir cevap vermek için hazırlanırken, bu halimi yakalayan

Firat, “‘Bir seni bilirim, bir de adın geçince sıkışan kalbimi,’ demiş üstat. Farkındayım, dolanmana gerek yok... Atlı Klüp’ten kaçmadan önce yakalandığın derinlikte yalnız değildin, lakin bunu konuşmak veya dillendirmek canımı çok sıkar. Düşüncelerin sana zulüm etmesin, kalbin haklı demek için söyledim,” dedi ve müsaade isteyerek yanımdan ayrıldı.

Göğüs kafesimdeki kuşlar, bu duyduklarıyla yattıkları yerden aniden havalandı. Kalbimin, zihnime karşı kazandığı zafer çıkışlıkları, kanat sesleri olarak kulaklarıma vurdu. Sadece aklımın oynadığı oyunlar değildi tüm bunlar... Yani kalbim doğru hissetmişti.

Sesi etrafımda kaldı, konuştuklarımızı tekrar edip durdu: “Farkındayım,”

“Düşüncelerin sana zulüm etmesin,”

“Kalbin haklı,”

“Yakalandığın derinlikte yalnız değildin, lakin bunu konuşmak veya dillendirmek canımı çok sıkar”...

Kaçak oynamadı, zaten bundan daha çıplak olma imkânı da yoktu.

Hem başlangıç hem bitiş, bir solukta ancak bu kadar net anlatılırdı.

Gerçekler... duygularım... Hepsi birbirini sırayla ağırlıyor, durduramıyorum. Karşılaştığım andan bu yana aklıma, dilime düşen bu kilometrelerce hesaplaşma, otuz beş yıllık ömrümün tüm ezberlerini domino taşları gibi birbirine çarpa çarpa içime döküyor.

Ne dündeki bana benziyorum ne de bugünkü ben, bana benziyor.

Her yer ona olan duygularımla sırlandı.

O olup bakıyorum, o olup konuşuyorum, o olup istiyorum. Benim ona arzum, onu tanıdığım yerden ve günden itibaren. Gerçeklik ise kökü, kanatları, gerisi olan o.

Böyle bakınca, ne desem kifayetsiz.

Tüm damarlarıma sıcak üzüntüler sızıyor.

Adımı aldığım nehir gibi bildiklerim âdeta tersine akmak istiyor.

Neyi biriktirdim de tersine taşımak istiyor.

Ne doldu şimdi?

Neden şimdi?

“Ben de ordaydım,” demesinden başka bildiğimiz dillerde hiçbir şey duymadan...

*Bilince iyi mi oldu?
Ne kadın olabiliyorum ağzımın tadıyla, zaten ne de erkeğim.
Sevme hakkı olduğunu dahi bilmeyene yanarken,
Sevmeye hakkı olmayanla sınavın ne?
İçim üşüyor,
bütün imkânSIZlarına,
ÇarERSİZliklere, beDENSİZ sevdalara.*

Suna Hanif de Atılı Spor'daydı. O da Roket için geldi sandım, selamlaştık ve konuşarak beraber maneje girdik. "Bu kurumdan ilk teklif aldığımda seninle değerlendirmiştik biliyorsun," dedi. "Heyecanları, iyi şeyler yapma istekleri ve benim tecrübelerime olan ihtiyaçlarını çok rahat dile getirmelerini çok beğenmiştim, hepsi çok zarıftı. Şimdi ise vardığımız yere bakınca, ne yazık diyorum.

Kızımından bahsetmiş miydin sana? Bu sıralar başka bir canlı ve güzel. Gözlerinin içi ışıltıyor, sabahları çocuk masallarından çıkma prensesler gibi içinde yakaladığı ritimle etrafımda sallanıyor. Farkettim ki aşka düşmüş.

Kızım benim içime doğdu, onu ben doğurmadım. Annesi, onu doğurduktan sonra doğum ertesi depresyona girince, çocuğa bakamamış. O ara, aslında basit bakımı olan iltihabik bir sorunla duyma yeteneğini de kaybedince, çocuğa bakamamanın

travması annesinde iyice tetiklenmiş. Gizli şizofrenisi atak yapınca da, kendine dahi bakamayacak hale düşmüş.

Otobüs beklediğim bir akşam vakti duraktayken, bebek arabasındaki küçük kızını susturmayı beceremeyen babasına yardım edeyim derken tanıştık, kızıyla ve babasıyla. Birbirimizin tüm yalnızlıklarına derman olduk, kısa süre sonra da beraber yaşamaya başladık. Babası hep mutsuzdu. Kızı ona hatalarını hatırlatıyordu sanırım, belki de değişen hayatı için kızını suçluyordu. On yılın sonunda ayrılırken, ‘Kızı bana bırak, öyle git,’ dedim. Hepimiz için böylesi hayırlıydı. Kızım şimdi yirmi bir yaşında, az duyuyor ve duyduğu kadar konuşabiliyor. İşaret diline yardımcı olan seslerle kendini karşısındakine anlatabiliyor, yavaş konuşulduğu takdirde de ağız okuyarak karşısındakini anlıyor.

Suyun altı, herkesle eşit olduğu tek yer olduğu için orada çok zaman geçiriyor. Şimdi iyi bir yüzücü, milli müsabakalara bile katılıyor. Gereksiz birçok muhabbeti duymuyor, çok şanslı. Bu âlem çok ışıltılı ve burada olan kendini cennette sanınca, çocuğuma eksikmiş gibi bakıyorlar. Ama benim kızım bir yıldız, varlığı ile ışık saçıyor. Sıla çok özel bir evlat,” dediği vakit irkildim.

Suna Hanif anlatırken Sıla aklımda canlanmıştı, ancak bu kurmacanın böyle bir ayağının da olması fazla olur diye düşünmekten dahi kaçınırken, Suna Hanım bana fırsat vermeden devam etti:

“Sıla’nın duymayan kulaklarına melodi dolmuş, ne harika değil mi? Bu âşık olduğu genç de meğer bizim şu mert adam Fırat’ın kardeşiymiş. Tanışıklık olursa, ben alacağım kararlarda eşitlik adına cesur davranamam, tanımazsam daha kolay kararlar alırım, diye Sıla ile Akın her iki tarafı da bu tanışıklıktan haberdar etmemişler.

Son zamanlarda Sıla, benim işyerinde bıraktığımı sandığım huzursuzluklarımı sorguluyordu. Ben de küçük küçük anlatı-

yordum. Sıla aynı zamanda haberleşme ve bilgisayar tekniklerinde, gizli verilere ulaşmakta tam bir deha. Ergen zamanlarında röntgenlediği hayatlarla, kendine yapabilme gücünü biriktiriyordu. Kapısı açık değilse hiçbir kapıyı çalmaz dahi, korkmadım onun bu merakından. Korkularla eğlenir, kimseyi korkutmaya kastetmez. Akın ile tanıştıktan sonra benim işyeri ile ilgili sorguladıklarını onunla da paylaşmış. Çok yeni tanışmışlar aslında, ama belli ki güçlü buluşmuşlar. O gün, biliyorsun yönetim grubu herkesin görebileceği oyunlar kurdu. Akın da bu duruma şahit olunca iyice bilenmiş. Korsan işler yapan mahalleden arkadaşları ile Sıla'yı bir araya getirip, Vasfi Yavuz'un şirketlerine sızmışlar. Böylece bir sürü işbirliği tespit etmişler.

Bugün bana gelip tüm yapılanmayı tek tek gösterdiler. Akımlı 'Yok öyle değildir,' diye inkâr ederken yakaladım. Kendim yapmışcasına utandım. En çok da eşlerinin hallerine utandım, bu düzenin kaynağı sayesinde satın aldıklarıyla sergiledikleri sınıf böbürlenmelerine.

Ben iş yapış şekilleri tanışıklık üzerine kurulu derken dahi, bunu rekabetin biraraya getirdiği doğal dayanışma olarak kabul ederdim. Bu kadarını tahmin etmemiştim. Bu durumdan faydalanan ya da farkında olduğu halde sessiz kalmayı tercih edenleri de ekleyince bağlantının ayaklarına, neden bana kumarda hileyi bilmediği için ütülen enayi gibi davrandıklarını anladım.

Kızımı büyütürken de yaşadım bunu. Hep anne babanın çocukları için yaptıkları konuşulur ya; oysa bu 'güçlünün haklı olduğu' yanılığının ilk yanlış uzantısı... Hangi bebek iki-üç yaşına gelmeden kendini ifade edebilir ki? Bu sadece konuşabilen yani güçlü tarafı dinleyebildiğimiz aralıktır. Oysa çocuğun ebeveynlerini kabulü yargısızdır. Ne tip anne baba olursan ol; diyelim katil dahi olsan, çocuk herkesten daha öz kabul eder. En azından etrafı ile karşılaştırmayı öğrenene kadar anne ya da baba öyle olur zanneder. Fedakâr olan aile değil aslında çocuktur. Doğal

fedakârdır çocuk. Çünkü tarafları motive eden içgüdülerin arasında ehemmiyet farkı var. Bir taraf üreme içgüdüsüne hizmet edip sürekliliğin peşindeyken, diğer taraf var olma mücadelesinde... Yani mevzuya göbekten bağlı.

Sıla'ya sahip olmak, onu arzulayan yetişkinlerin iradesi ile verilmiş bir karar. O aile, içini doldursalar da doldurmasalar da, Sila için ailedir.

Sıla'nın annesi gibi klinik bir durum yoksa eğer, yetişkinin gücüne ve çocuğun korunma ihtiyacına dair olan roller açık. Roller tam almayınca da en çok zarar gören çocuk oluyor. Yetişmemiş yetişkin, maalesef yetişecekten çalışıyor.

Sıla ile olan ilişkimizde, kendi yetemediklerimize zaman tanıyıp emek vererek ve birbirimize kattıklarımıza sahip çıkarak bir aile olduk. İşte bu kendimiz için kurduğumuz çatıyla karşılaştırma yapınca gördüm ki, dışarıda birlik olmaya çalıştığım, beraber sofraya oturduğum yetişkinler hoyratlar, tabaklarında kalanı çöpe atma pahasına yiyebileceklerinden fazlasını tabaklarına dolduruyorlar. İçim soğudu, heyecanım kurudu.

Bu çark, yılanı yastığının altında değil koynunda taşıyanın işi. O teşkilata hizmet verenlerin yıllık kazancına gelecek artış oranına, huzuruna göz koyanın, damağı anne memesi beklediği için kızıışmış bebenin gözyaşını umursamayanın işi.

Zalimlik, kişi cebinde ne taşıdığını inkâr edip de iç sesine kulak tıkadığında başlıyor. Zalimlik yolu kolaydır, çok şeritli tek yön bir otobandır ve satın alınır. Hazzın, iyi koşulların cazibesine çabuk kapılır. Lakin sınırlı olduğu, çıkarken de bir bariyeri olduğu unutulur.

Karşımdakini daha iyi anlamak için, Yamak Ahmet'in koltuğuna oturdum. O çarkların nasıl çalıştığını görmüş, içinde yer tutmuş. Ticari çıkarların belirleyici olduğu özel sermaye tarafından destekleniyor. Bu yapı içindeki ana kabul sebebi, riskli işleri

onun üstleniyor olması. Kuvvetli olması gerek, çünkü kaybedecekleri çok.

Üretimin dinamikleri ile doğru bildiğini savunan şu meşhur memur gibi ben çıkıyorum önüne. ‘Hayır, bu yaptığın doğru da etik de değil!’ falan diye. Aslında böylece arenaya davet etmiş oluyorum onu. Bundan sonrası, benim hiçbir erkek oyununun izleyicisi dahi olmamış halimle arenada yer alış şeklimdeki absürtlük. Rakip çeşitli oyunlarla tüm hünerlerini göstererek yaratacağı şiddete dair izleyiciyi kavga beklentisine sokup fısıltıları başlatırken, ben de üretimdeki hamaratlıklarım ve ne kadar doğru davrandığımı ile aynı izleyiciyi cevaplıyorum.

Kavganın ne motivasyonu ne de araçları aynı.

İçinde bulunduğum hal ne saçma değil mi?

Varoluş için kabul ettiğimiz her anlayışın bir zıttı var ve hep kefenin karşısında duruyor. Ben çoğunluğun faydasına hareket ederek yol almayı tercih ettim diye karşımda duran kollarını kucağında bağlayıp beklemiyor. O da kendine ait yapılanmasına devam ediyor ve onu korumak için gardını alıyor.

Kendi hassas karnıma yakalandım. Kendi koruma duvarımı, gelen her saldırıda, ‘Yok öyle değildir,’ diye kurarak, aslında yine kendimi kandırırken buldum.

Kalitesizlik, yokluk, cahillik, mutsuzluk gibi kötünün tarifinin içine giren tüm olumsuzluklar; çaresizliği, cesaretsizliği, gereksiz kabulü ve telafiyi, dirençsizliği yuva belleyip oradan çağlıyor. ‘60 yıl yaşadı, evli ve çocukluydu, hayırlının peşinde koştu,’ diye özetlenecek olan bir ömür için ‘kader’, sadece bu cümlelerin aralıklarına sıkışmış iradi kararlarından ya da kararsızlığından dolayı yaşadıklarının adı olsa gerek.

Yanlış çare bile yeğdir, inkârın yanında. Hayat yokluklara dolar. Çaresini bilmemenin ve inkâr etmenin boşluğuna dolacak şeyin hayırlı olma ihtimali zor bir tesadüf. Nitelikce beğenilecek

olan yarar sağlayan Şey emek ister. Ayırt edici hiçbir özelliği olmayan, kolay bulunan tek Şey niteliksizliktir.

Benim durumumu en güzel, trafik lambası olmayan yaya geçidi çizgileri anlatıyor. Bizde yaya, çizgileri görünce geçidin kendi için olduğunu düşünür. Araç kullanıcısı trafiğin akmasını ncelikleyen kabulle, yayayı görse de durmaz. Yaya için verilmiş bu hak, başına kötü bir Şey geldikten sonra, ‘Haklıydı!’ demenin çizgileri olmaktan öteye gitmez.

Doğrunun peşinde olmakla hata ettim.

AlıŐkanlıkları ve genel kabulleri kmsedim, kendi doğrularımı koşulsuz gerçek saydım. Atı bilirsin; varacağı yerden çok yolun keyfindedir. Beraber koŐtuęu diğer atlara gıpta ederek, imrenerek hızlanır. Ben de o yarış atı gibi kendi koŐumun peşindeyken, üzerimden oynanan bahisleri gördüm. Ezcümle yanlış yerde yorulmuŐum.

Bana ait bir yeriniz varsa, burada olmaya geldim.”

*Hayat kimliklerini açtıkça bana, eskisinden çok benim oldun.
Sevgilinin sevdiğini sevmek bir makammış,
Sitemmiş kalbi sıkıştıran.
“O mutluydu ne güzel!” deyince, su serpildi içime.
Sussuz kalmış gönlüme
Hoş geldin, yeter.
Var ol.*

Duruşmada yine aynı genç hâkim vardı.

Laçın'ın mahalle için yaptıklarının belgelerini sunup, Suriyeli Ali ile kaza öncesi konuşmaları ve beraber yaptıkları yolculuğun asıl hedefini anlattım. Kazanın kasıtlı olmadığını, Laçın'ın tutuksuz yargılanması talebimi, “Adalet terazisi dengesini, öbür kefeye ne koyduğunla buluyor,” diyerek, hâkimin, “Bu da benim gibi daha işin çok başında,” dediği empatisini yakalayarak başlattım.

“Kefenin bir tarafına Laçın Poyraz'ın kendisi ile hesaplaşmasını, kendini onamasını, katkısının açık olduğu bu mahallenin içinde, onu koşulsuz sevgiyle saran ailesinin kaynağındayken yapmasını; diğer tarafına da kendine, koşullarına kızgın, telafi etme kabiliyeti elinden alınmış, suç potansiyeli yüksek tutuklular ile aynı hücreye, yeni çaresizliklerle sıkıştırılmışken yapmasını koyalım,” dedim. “Hangisini daha iyileştirici?”

Sırada bekleyen diğer dosyaların çokluğu yüzünden çok sınırlı olan süremi herhangi bir polemikle tüketmemek için cevabı beklemeden devam ettim: “Bir şeyleri düzeltebilme ihtimalinden ve

umuttan uzak, neden mücadele edeceğini bilemediğin, hedefinin olmadığı yerde, ilk kaybedilen şey yaşama arzusu ve yarına dair inançtır. Her birimiz farklı acımasızlık, adaletsizlik, değersizlik ve kayıtsızlıklara şahit oluruz. Buna rağmen bir sonraki güne inanarak uyanmayı, umut mümkün kılar. Kendisinden beklenti içinde olan ailesine, bir tek ekmek bulabileceğini bilmek dahi yarın için yeterli bir umut. Ders alsın, öğrensin, bedelini ödesin desek bile sorumluluğu o kişiye vermeli. Tutsaklığın çaresizliği kuyu gibidir, hem tutsağı hem de etrafındakileri içine çeker. *Cehennem, olabileceğinizden fazlası olabilmek imkânı varken onu kaçırmış olmaktır*, diyor Muhyiddin Şekur.” dedim ve karşı tarafın şikâyetçi olmaması ve zanlının hamileliği de göz önünde bulundurularak, müvekkilimin tutuksuz yargılanmasını talep ettim.

Hâkim, konuşmamı bitirmemle birlikte incelediği dosyadan kafasını kaldırdı ve hepimizi ayrı ayrı inceleyen uzun bir sessizlikten sonra talebimi kabul etti.

Tüm mahallelinin kararı alkışlamasına yüzündeki gülümsemeyle karşılık veren hâkim, salonun boşaltılması emrini vermeye hazırlanırken, Fırat orkestra şefi gibi tek el hareketi ile herkesi susturdu. Daha sonra Laçın’ı teslim almak üzere salondan ayrıldık.

Kalabalığı yönetmek için ortaya çıktığı o ana kadar Fırat’ı gördüğüm her yerde sırtıyla buluşmuştum. Belli ki Atlı Kulüp’te bana duyurduklarından kaçmayı seçiyordu. Duruşma salonunun dışında tüm mahalleli düğün sahibini kutlarcasına benimle tokalaşmak için sıraya girdikten sonra, İrfan Amca ve Bibi’ye sarıldılar. Bibi mutfakta çalışanlardan birine, ellerini de konuştuklarına paralel kullanarak, “Topla ahaliyi, mahallede yemek sofrası kurun, geliyoruz!” dedi.

Fırat, Laçın ile beraber yanıma geldi. Elimi sıkıca tutan Laçın, “Teşekkür ederim,” dedi. “Dün yine bana ne öğreteceksin diye isyan ederek uyudum. Gece de bir rüya gördüm. Eski Galata Köprüsü gibi yarısı çalışmayan bir köprünün üstündeydim.

Karşımda, sırtında pelerini olan, içimi üşüten bir gölge adam belirdi. İki seçeneğim vardı: Kaçmak ya da ona doğru hareket etmek. Ben daha düşünürken, o bana doğru gelmeye başladı. Karşı karşıya geldiğimizde, korkudan donmak üzereydim. Beni tutmak için elini uzattı. Elini iki elimin arasına alarak avuçladım. Birbirimize değdiğimiz anda yerden fışkıran su misali, ikimiz de zerre olup etrafa saçıldık. Havanın içine sızdık, o an içim huzur doldu. Aynı zamanda bir ses doldu kulağıma, ‘Haddini bil!’ diyen... O eli tutmaya cesaret etmeseydim, bir “hiç” olduğumu öğrenemeyecektim,” dedi. “Beni ait olduğum ‘biz’e tekrar kavuşturduğun için çok teşekkür ederim,” diye ekledi.

“Asıl ben teşekkür ederim,” dedim her birine ayrı kısa bakışlar atarak. “Günlerdir beni kendi hikâyeleriniz ile sardığınız sımsıcak samimiyetinize, kabülünüze.”

“O zaman hep beraber Pınarbaşı’na gidelim,” dedi Bibi, sonunda bir araya gelebilmiş ailesini kucaklayan kollarıyla dördümüzü de her iki yanına sıralayarak.

Arabaya doğru giderken ayaklarım geri çekilmeye başladı. İçim hızlıca bahaneler üretti. Onlar daha dilime vurmadan, omzuma elini koyan İrfan Amca vücudumdaki direnci fark etti. Alnıma bir öpücük kondururken sessizce, “Zorlama kendini,” dedi.

Herkes arabalara binerken, ben anneme gitmek üzere müsaade istedim. Önce beni arabama bindirdiler. Araba hareket ederken Fırat ile göz göze geldik. Kilometrelerce derinden bakan gözleriyle, görme mesafesinden çıkıncaya kadar bakışlarını kaçırmadan beni yolculadı.

Şoförüm dinlediği radyoyu kısma telaşındayken, onu durdurarak “Aç bakalım, bu sefer ne anlatıyor şarkılar?” dedim, dinledik.

*Bir fırtına tuttu bizi,
Deryaya kardı bizi,
O bizim kavuşmalarımız,
A yarım, mahşere kaldı.*

*Bu bir kabuk değiştirme hikâyesi,
Vücudumdan kabuklar çıkarken,
Senden başka bu kadar acıtmadı.
Hep kurumuşları soymuştum, bu canlı.
Söke söke çıkarıyorum.
Karasevda buymuş.
Sevda her renge bulanıyormuş sırası gelince.
Her şey sustu.*

Odasına girdim, annem uyuyordu. Kendi gençliğinden kalma, bir askısı kopuk, üstten kancalı, içinde fotoğraf ve mektuplarını sakladığı sarı kol çantası yanı başındaydı.

Çantayı açtığımda, fotoğrafların arasına sıkıştırılmış yeni bir mektup vardı, çıkarttım. Mektup benim içindi.

Serbest çağrışım en muazzam örgü, benim Pınarbaşı'na gitmeye olan itirazım buraya çağırımış. Annem yazmış son sözü. Açtım.

Güzel Sevdam,

Sana bu mektubu uzun zamandır yazmaya çalışıyorum. Bazı geceler, uyku ile uyanıklık arasında kalan bir kısa vakte her şey normalleşiyor. Ben de fırsat bilip yazmaya başlıyorum. Doktorlar durumumla ilgili bir tespit yapamadılar, çünkü hasta değilim. Anılarım ve acılarım beni esir aldılar. Ben bedenimi tanıyorum, sağlıklıyım merak etme, her şey düzelecek zamanla.

Ayrıca bu bakımevinde çok rahatım. Seninle beraberken sohbet ettiğimiz Efsun Hanım ne güzel söylemişti; “Annem, henüz kimseye muhtaç olmamışken kendisini bakım evine yerleştirdiği için, biz annemle hep anne kız olarak kaldık,” diye. Burada kendi yaşlılarım arasında olmak, sana yük olmamak, yakınımda hep sağlık görevlilerinin olmasından dolayı çok rahatım. Senin kaygılarını görüyorum, lütfen durdur onları.

Biliyorsun buraya geldiğimizde kapısında bizi karşılayan bu koca ardıç ağacını görünce, bizi çağırıyor diyerek, burada yer ayırttık. Bu eve yerleşme-

ye karar vermiştik. Burası baban kokuyor. Bu ağacı izlerken zamanın nasıl geçtiğini anlamıyorum.

Hayatın en güzel özeti.

Ardıç ağacı her mevsim, her birimize düşen bir ömür gibi filizleniyor, meyve veriyor ve olgunlaşıyor, eğer bir kuş tarafından tohuma döndürülmezse de toprağa düşüp gübre oluyor. Meyvenin ömrü bir mevsim. Yeni mevsimde yerine yenileri geliyor. Yeni bir ardıç ağacı ise ancak ardıç kuşu onu kendi sindiriminden geçirip çimlenecek kıvama getirdikten yıllar sonra meyve veriyor. Biz de bu meyveler gibi her mevsim yeni bir kuşak olarak dallarda yerimizi alıyoruz. Aynı ağaçta her yıl üreyen, aynı gibi görünse de tatları, kokuları farklı meyveler gibi.

Baban, bizimle başka bir fidan yeşertmek istedi, yürekliydi, cesurdu. Yeşertmek istediğı bu fidan güçlü olsun diye güneş verdi kendini, bizi de yapraklarının arasına aldı. Sadece, bizden çok erken olgunlaştı, bu yüzden de dalı onu taşıyamadı.

Sen bebekliğinden beri yaşadıklarına hep sahip çıkarsın. Camdan esen rüzgâr, sana doğru esmişse “benim rüzgârım” derdin. Senin o mutluluğunu çok severim; sana bir şey hissettiren, hissettirdiğı kadar senindir. Dahasının peşinde koşmazsın, duygusuna sahip çıkarsın.

Benimse şimdi çiğ kalan yerlerimin esintisi değıyor duygularıma. Her biri ayrı bir anıyla geliyor, tüm ömrümle hesaplaşıyorum. Anılarım çift kat iplikle aynı yere nakış yapan iğnenin zikzakları gibi bir o tarafa bir bu tarafa gidiyor. İşlenirken ki gibi şimdi her bir değıdiği yere tekrar değıdikçe sökü-

lüyor içinden, aklım ancak daha önce sklme gittiğimde tekrarlarını bırakıyor. Kendi gerçekliğinden kopuyor. Zaman alıyor, yani merak etme, oldukça kendimdeyim.

Babanın kayıp ömrüne üzülüyorum.

stesinden geldiğ zorluklara dönüp bakıp da bunun haklı gururunu yaşıyamadı.

Kr gelenekle yönetilen gerimize o kadar ksk ki, bu yüzden geçmişle aramıza çok kalın bir perde çektik. O perde de, yapabildiklerimizden keyif alıp yarına uyanacak mutluluğumuzu da klt. O, daha yapabildiklerinin keyfine varamamıtı. Bize sunduğ her emeğinin değeri tarifsiz.

Beni yle sessiz korurmu ki, bunu ancak onun kadar güneşe durmadığımı gördüğümde anladım.

Son gelmeden sonun içinde gibi davranıyorum, seni zyorum farkındayım.

Babanı da çok zyorum. O hiç durmayı sevmezdi.

Savunduğ ilkelerin, kendine saldırı olarak dönmesi yüzünden ekildiğ mecburi emeklilik hayatı sebebiyle hedeflerinden, tutkusundan, yapabilirliklerinden ayrı düştüğü için de bu kaza dalgınlığına dt. O mücadelesini bırakmasaydı, daha dikkatli olacaktı.

Çok sert görünürdü, kendi için bir şey istemeyi bilmezdi, bazen sadece bir damla ya sessizce akardı gözünden, ağlamayı bilmezdi. Baban görev adamı değildi, annesizliğ bilirdi. Dıarıdaki acımasızlık, ezicilik, hak yiyicilik, hoyratlık evin içindeki kadına ocuğa patladığ için nitelikli, kaliteli, güzel için mücadeleye kendini adamıtı.

Ben, babanın yaptıklarının değerini o hayat-tayken ancak hiç korunmamış ocukluğum kadar bilebildim. Birinin beni koruyacağına hiçbir vakit yeterli ikna olmadan. Daha üzücü olanı ise o da hiç sevilleceğine ihtimal vermediği yokluklarını, bende gördüğü bu tedbirli durumla doldurmaya çalıştı.

Hepsini muhabbetle açmak mümkünken, onu da imknsızlıklarla, geleneklerle, genel kabullerle ezilmiş zgvenlerimize kurban verdik. Oysa bak mektup dahi yazabiliyorum, kimbilir ne çok yanlış yaptım yazarken, ama eminim ki sen okurken yanlış okumuyorsun.

şimdi tüm esintilerde, kıymetini bilmediğim günlerin sızısı kemiklerime vuruyor. Bizim tarifini bulamadıklarımız senin dolmaya niyetli boşlukların olur, ne aradığına dikkat et. Hukuk okudun belli ki hakikate meraklısın unutma kafası karışık olmayan tek hakikat “z”de saklı olan. Nasıl ulaşırım diye de düşünme, ze yaklařtıķķa mutlu, uzaklařtıķķa huzursuz olursun.

Beni daha tahtada konunun ne olduğu yazılmadan eğitimden aldılar. Konu sen olamadın yani güzel sevdam, çünkü ben konu neydi bilemedim.

Buna rağmen sen kendine zarar vermeyen ender olgunluklarınla, bize ödül oldun. Babanın kan bağısın, devamısın, kendi geleceğin için önderliğinden kopma. Unutma ancak sen kendini korudukça baban tamamlanacak yoksa özlemi acır.

Bu yası ben anne olarak tutmuyorum, zgnm, ne olur anla.

Ayrılık acısı çekiyorum.

Okuman bitince lütfen bizim için Gülay'dan Yeşil Başlı Telli Turnam çalar mısın?

Çok Özlüyorum.

*Yeşil başlı telli turnam, şimdi bizim elden uçtu.
Aklımı başımdan aldı, aman, aman
Gitti başka göle düştü eyvah.
Dünya kadar olsun malın
Mevlam arttırsın kemalin
Güneş güzlü mahcemalin
Yazık dilden dile düştük eyvah*

ÖZLEM
YURTSEVER

Kirli Beyaz

"Dünden bu yana 'ikiliğe' düştüm. Her konuştuğum ve her duyduğumun anlamı ikiledi, köpürdü. 'Birden eksildi,' dedin ya biraz önce, oraya takıldım kaldım. Birden eksilmeleri için, önce bir olmayı becermek gerek değil mi? Bir olmuşlar da eksilmişler yani. Bütün olmuşlar, tamamlanmışlar. Eksilmenin sızısı tutmuş yani annemi. Benim ise tüm yarımliklarım sızlıyor. Dün içime bir tamamlanma duygusu düştü. Bu doyunluğunu tadınca bedenim, o vakte kadar 'bütün' sandığım tüm yarımliklarım oltaya takılmış balık misali sıralandı. Bilirsin hiç sevmem mağduriyet psikolojisini, ancak benim ve beni çevreleyenlerin bütün yarımlikları acıyor. Annem ve babamın adadıkları hayatları altında ezilmiş olan özlemleri acıyor. Annemin, zamanında kendinden dahi sakladığı, şiddetini ise babamı kaybettikten sonra anladığı aşkı acıyor. Babamın mırıldandığı türkülerin sözlerinde saklı sitemleri acıyor."

www.monakitap.com

f monakitap

t monakitap

monakitap

9 786052 182604